

NYÍRSÉGTERV Kft.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73.
Mobil:(06-30) 606-4245

TISZAVASVÁRI VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA

A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

1.1. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

A „településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 40.§ szerinti javított szakmai véleményezési dokumentáció

Munkaszám: 15/2015.

2. ALÁÍRÓLAP

TISZAVASVÁRI VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

Témafelelős, vezető településrendező tervező

Dudás Ede

Építésmérnök, építész tervező szakmérnök
okl. településmérnök
TT/É-15-0303

Közlekedés tervező:

Kulcsár Gusztáv

Okl. építőmérnök
K1-d1/15-0300

Közmű tervező:

Bíró Károly

Építőmérnök
TV-T-15-402, V-3a2/15-0402

Környezetvédelem:

Szekrényes Csaba

Környezetmérnök

Távközlési tervező:

Rác Géza

Villamos üzemmérnök
TH-15-0103

Elektromos tervező:

.....
Angyal András
Okl. elektromos mérnök
EN-T-1-15-0403

Gázellátás tervező:

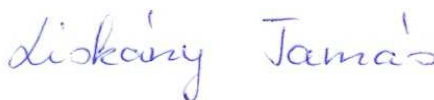
.....
Vasasné Bacsó Eszter
Épületgépész mérnök
GO-T/15-0506

Tájtervező:

.....
Zsila László
Okl. táj- és kertépítész mérnök
TK 09-0583, K/1 09-0583

Tervező munkatárs:

.....
Liskány Tamás
Építőmérnök

Tervező munkatárs

.....
Fazekasné Jánócsik Zsuzsa
Építőmérnök

Nyíregyháza, 2019. július hó

3.TARTALOMJEGYZÉK

TISZAVASVÁRI VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

- 1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
- 1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata
- 1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
- 1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai
- 1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása
  - 1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai
  - 1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések
- 1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
  - 1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök
  - 1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek
- 1.7. A település társadalma
  - 1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség
  - 1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok
  - 1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)
- 1.8. A település humán infrastruktúrája
  - 1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)
  - 1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása
- 1.9. A település gazdasága
  - 1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre
  - 1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői
  - 1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése
  - 1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)
  - 1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)
- 1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere
  - 1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program
  - 1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere
  - 1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység
  - 1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai
  - 1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás
  - 1.10.6. Intézményfenntartás
  - 1.10.7. Energiagazdálkodás
  - 1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások
- 1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata
  - 1.12.1. Természeti adottságok
  - 1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet
    - 1.12.2.1. tájtörténeti vizsgálat
    - 1.12.2.2. tájhasználat értékelése
  - 1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek
    - 1.12.3.1. tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek
    - 1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék
    - 1.12.3.3. ökológiai hálózat
  - 1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése
- 1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata
  - 1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei
    - 1.13.1.1. szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

- 1.13.1.2. zöldfelületi ellátottság értékelése
- 1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái
- 1.14. Az épített környezet vizsgálata
- 1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata
- 1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata
- 1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok
- 1.14.1.3. beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek
- 1.14.1.4. funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)
- 1.14.1.5. alulhasznosított barnamezős területek
- 1.14.1.6. konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület
- 1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata
- 1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat
- 1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat
- 1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter
- 1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése
- 1.14.5. Az építmények vizsgálata
- 1.14.5.1. funkció, kapacitás
- 1.14.5.2. beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)
- 1.14.5.3. magasság, szintszám, tetőidom
- 1.14.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok
- 1.14.6. Az épített környezet értékei
- 1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag
- 1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület
- 1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők
- 1.14.6.4. világörökségi és világörökségi várományos terület
- 1.14.6.5. műemlék, műemlékegyüttes
- 1.14.6.6. műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely
- 1.14.6.7. műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet
- 1.14.6.8. nemzeti emlékhely
- 1.14.6.9. helyi védelem
- 1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái
- 1.15. Közlekedés
- 1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok
- 1.15.2. Közúti közlekedés
- 1.15.3. Községi közlekedés
- 1.15.3.1. közúti
- 1.15.3.2. kötöttpályás
- 1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés
- 1.15.5. Parkolás
- 1.16. Közművesítés
- 1.16.1. Víziközművek
- 1.16.1.1. vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)
- 1.16.1.2. szennyvízelvezetés
- 1.16.1.3. csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés
- 1.16.2. Energia
- 1.16.2.1. energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)
- 1.16.2.2. megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei
- 1.16.2.3. az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése
- 1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)
- 1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)
- 1.17.1. talaj
- 1.17.2. felszíni és a felszín alatti vizek
- 1.17.3. levegőtisztaság és védelme
- 1.17.4. zaj- és rezgésterhelés
- 1.17.5. sugárzás védelem

- 1.17.6. hulladékkezelés
- 1.17.7. vizuális környezetterhelés
- 1.17.8. árvízvédelem
- 1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák
- 1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)
- 1.18.1. építésföldtani korlátok
- 1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei
- 1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek
- 1.18.1.3. földrengés veszélyeztetett területei
- 1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség
- 1.18.2.1. árvízveszélyes területek
- 1.18.2.2. belvízveszélyes területek
- 1.18.2.3. mély fekvésű területek
- 1.18.2.4. árvíz és belvízvédelem
- 1.18.3. egyéb
- 1.18.3.1. kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)
- 1.18.3.2. mélységi, magassági korlátozások
- 1.18.3.3. tevékenységből adódó korlátozások
- 1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely
- 1.20. Városi klíma

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

- 2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése
- A vizsgálatok alapján a tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

- 3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis
- A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.
- 3.1.1. A folyamatok értékelése
  - 3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése
  - 3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata
  - 3.2. Problématérkép/értéktérkép
- A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása
- 3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek
  - 3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása
  - 3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)
  - 3.3.3. egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Nyíregyháza, 2019. július hó

TISZAVASVÁRI VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

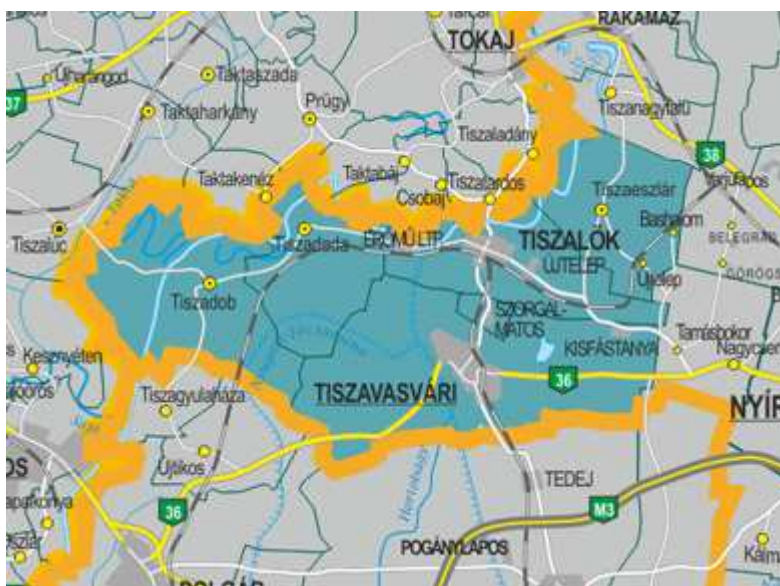
1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

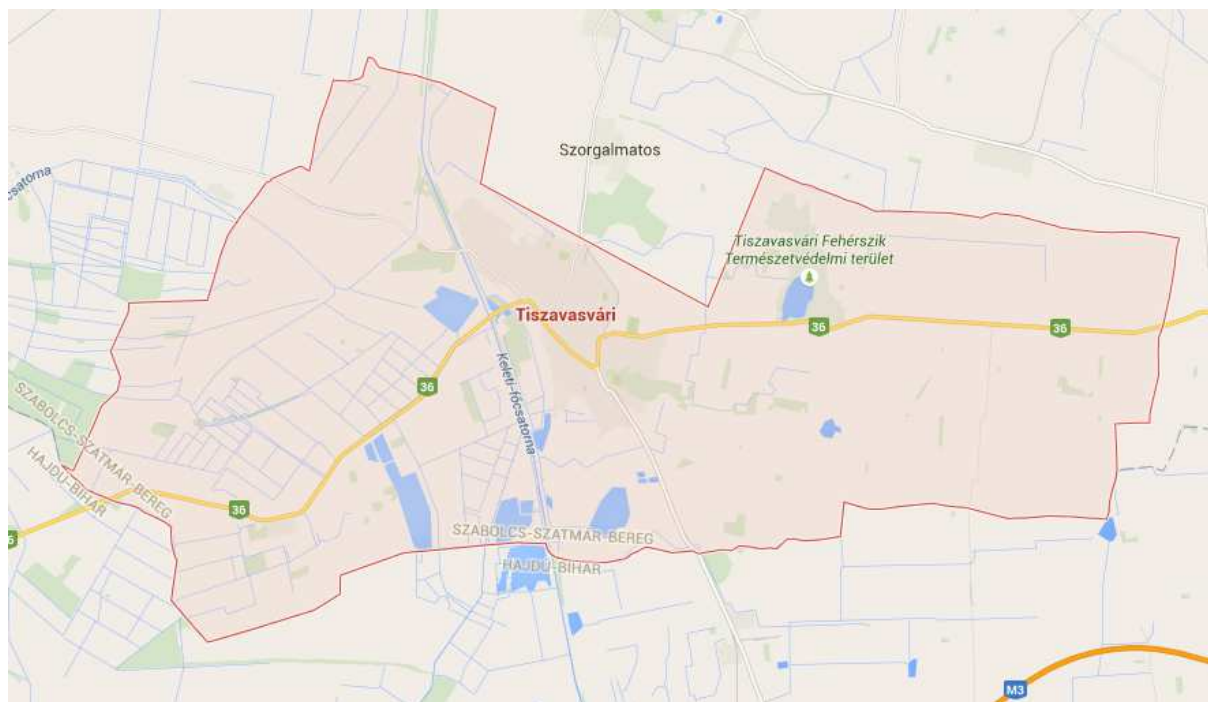
Tiszavasvári az Észak-Alföldi Régió települése, azon belül Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el. A város a Tiszavasvári Járás járási székhelyű városa. A járás közigazgatási területe határos Borsod-Abaúj-Zemplén és Hajdú-Bihar megyékkel. Magát a járást hat másik határolja: keletről a Nyíregyházi, északról a Tokaji és a Szerencsi, nyugatról a Tiszaújvárosi, délről a Hajdúnánási és a Hajdúböszörményi. A Tiszavasvári Járáshoz Tiszavasvári mellett további öt település tartozik: Tiszalök város, Tiszadob nagyközség, Szorgalmatos, Tiszadada és Tiszaeszlár községek. A város közigazgatási területét határoló települések: északról Tiszalök, Szorgalmatos, keletről Nagycserkesz, Hajdúdorog, délről Hajdúnánás, Polgár, Újtikos, nyugatról Tiszadob, Tiszadada. A teljes terület 128,53 négyzetkilométer, a belterület ebből 8,19 négyzetkilométer. Tiszavasvári állandó népessége a 2014-es statisztikai adatok alapján 12 964 fő. A lakosságból 249 fő a központi belterületől kívül eső különálló, Józsefháza megnevezésű belterületen él.

*Tiszavasvári város pozíciója Magyarország és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye térképén
forrás: wikipedia*

forrás: www.jaras.info.hu

Forrás: googleearth

A település a megyeszékhelytől, Nyíregyházától nyugatra fekszik 28 km-re, Tiszalóktól délre, 7 km-re, Hajdúnánástól északra, 14 km-re, Polgártól keletre, 23 km-re. A város a 36-os számú Polgár-Nyíregyháza másodrendű főútról, valamint három mellékútról megközelíthető. Elhelyezkedése kedvező, mert a megyeszékhelytől elérhető távolságra található, az M3-as autópálya nyomvonala, melyről Debrecen és Miskolc, valamint Budapest könnyen elérhető.

Térszerkezeti helyzet

Nemzetközi szerepkör

Tiszavasvári két fontos európai közlekedési folyosó mellett helyezkedik el. A Páneurópai Hálózat vagy közismertebb nevén a „Helsinki korridorok” közül az V. folyosó (Velence-Trieszt/Koper-Ljubljana-Budapest-Ungvár-Lviv-Kijev) érinti Tiszavasvárit, míg az EU-hoz újonnan csatlakozó országok közlekedésfejlesztési szükségleteit összefoglaló TINA-hálózatból szintén az V. folyosó érinti a térséget.

A nemzetközi kapcsolatok jóknak mondhatóak a város számára. Négy Erdélyi településsel ápol testvérvárosi kapcsolatot: Felsőbányával, Szilágysomlyóval, Körösfővel és Sárközújlakkal. Tiszavasvárit Körösfővel Vasvári Pál életútja és közös hagyományápolás kapcsolja össze. Sárközújlakkal közösen pályázott turizmusfejlesztésre, strandfejlesztésre az önkormányzat. Körösfő és Felsőbánya között 2007-ben testvérvárosi megállapodás jött létre. A megállapodás célja a két város egymáshoz való közelebb kerülését szolgálja történelmi és földrajzi – kulturális ismeretanyag kölcsönös propagálására, továbbá a települések delegációjának kölcsönös látogatása, egyesületek és szervezetek találkozása, kulturális együttműködés, turisztikai aktivitások, gazdasági területen történő együttműködés, infrastruktúra-fejlesztés.

Helsinki folyosók és a TEN-T hálózat elemei Magyarországon

Forrás: <http://hu.wiki.weblogtrade.eu>

Országos szerep

A település térszerkezetét főútról, továbbá három alsóbbrendű, összekötő útról megközelíthető. A város Nyíregyháza megyei jogú város közelében, valamint az M3-as autópálya között fekszik, melyeket a 36-os főút köt össze. Tiszavasvári országos szerepkörrel rendelkezik, mely a környék fejlődésére, felzárkóztatására nagy jelentőséggel bír.

Tiszavasvári Város szerepe, amit az országos közlekedéshálózatban betölt, az egyes ágazati koncepciókat integráló Országos Területrendezési Terv (OTRT) alapján a következőképpen foglalható össze:

- Az V. Helsinki folyosó részeként az M3-as autópálya keresztülhalad a megye területén, nyomvonala (Polgár) – Nyíregyháza – Vásárosnamény – (Ukrajna) településeket érinti. Az autópálya 2008-tól közvetlenül ugyan nem érinti a Tiszavasvári Járást, de az M3-as közelsége jelentős mértékben javította a Város országos főúti hálózati kapcsolatát.
- Egyetlen egyszámjegyű főút sem érinti közvetlenül Tiszavasvári Városát, a 36-os számú kétszámjegyű főút érinti közvetlenül, tehát a település és térségének elérhetősége megoldott.
- A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:
  - 36 kl. sz. út (Polgár-Nyíregyháza), másodrendű főút,
  - 3502. kl. sz. út (Tiszavasvári-Hajdúböszörmény), összekötő út
  - 3631. kl. sz. út (Tiszadob-Tiszavasvári), összekötő út
  - 3632. kl. sz. út (Tiszalök-Tiszavasvári), összekötő út

Jelenleg a település központi belterületének úthálózatán keresztülhaladó átmenő fogalom még elviselhető nagyságú, a jövőbeni fejlesztések hatására azonban várhatóan növekszik a település forgalmi terhelése, így szükségessé válik egy közlekedési gyűrű kiépítése Tiszavasvári települése körül.

- Főút tekintetében a Balkányt közvetlenül érintő tervezett fejlesztés a 36-os főút Tiszavasvárit elkerülő szakasza, valamint a (Hajdúböszörmény) - Tiszavasvári - Rakamaz térsége új főúti kapcsolat.

A település tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének és tagja a Magyar Önkormányzatok Szövetségének. Ezek a kapcsolatok segítenek a központi költségvetési és az Európai Unió támogatásához való hozzájáruláshoz való információszerzést, érdekvéonyesítést.

Megyei és regionális szerepkör

Tiszavasvári mérete, városi funkciójának száma és vonzáskörzete alapján regionális szerepkörrel nem rendelkezik, szolgáltatásai csak a megyei szintig érnek el. A Stratégiai Program megvalósulása óta a fejlesztések hatására pozitív változások indultak el. Kiemelkedő vállalkozás az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt., melynek tevékenységi köre a gyógyszergyártás, a Wienerberger Zrt., melynek a tevékenységi köre az építőipar, a Vasép Kft., mely a gépiparban tevékenykedik, a Járműszelvényt Gyártó Zrt., melynek fő tevékenysége a fémszerkezetek gyártása és felületkezelése. A kiemelt cégek mellette még számos vállalkozás van, melyek a jelentős áruforgalmat bonyolítanak le.

Kistérségi szerepkör

Napjainkban az önkormányzatok feladataik hatékonyabb, célszerűbb, gazdaságosabb ésszerűbb ellátása érdekében, illetve jogszabályi felhatalmazás alapján kívánnak részt venni a kistérségi együttműködésekben. A települések képviselőtestületei más települési képviselő-testületekkel, gazdasági, szolgáltató szervezetekkel és közszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel alakítanak ki kistérségi együttműködések. Ennek a koordinációnak azonban csak ott lesz létjogosultsága, ahol az együvé tartozás tudata él, s a többé-kevésbé szoros települési, vonzási kapcsolatoknak mély földrajzi alapjuk van.

A Tiszavasvári Járast a kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI. 17.) Kormányrendelet alapján a régió belül leghátrányosabb helyzetű térségnek számít.

Tiszavasvári sok szempontból kötődik három megyeszékhelyhez, Nyíregyházához (28km) és Debrecenhez (40 km), mely főként elhelyezkedéséből és az említett központok által kínált funkciók magas számából fakad. Az említett települések közszolgáltatási, munkaerő-piaci és oktatási vonzáskörzete egyértelműen kiterjed a település, sőt a Nagykállói kistérség területére is.

A település elhelyezkedése viszonylag periférikus, de három megyeszékhelyről (Nyíregyháza 28 km, Miskolc 47 km, Debrecen 55 km) könnyen elérhető. Az említett települések közszolgáltatási, munkaerő-piaci és oktatási vonzáskörzete egyértelműen kiterjed a település, sőt a Tiszavasvári járás területére is. Az M3 autópálya felhajtója mindösszesen 10 km-re található.

Tiszavasvári járás teljes közigazgatási területe tagja a Tiszamenti Települések Térségfejlesztési Társulásának a TISZATÉR Társulásnak, mely 1993. augusztus 13-án alakult meg Tiszadobon, az Andrássy Kastélyban. A székhely Tiszavasváriban van. Tagjai Szabolcs-Szatmár-Bereg megye délnyugati részének önkormányzatai (Tiszadada, Tiszadob, Tiszalök, Tiszaeszlár, Tiszavasvári, Szorgalmatos, Tiszanagyfalu, Rakamaz, Szabolcs, Timár) és Hajdú-Bihar megye északnyugati részének önkormányzatai (Tiszagyulaháza, Újszentmargita).

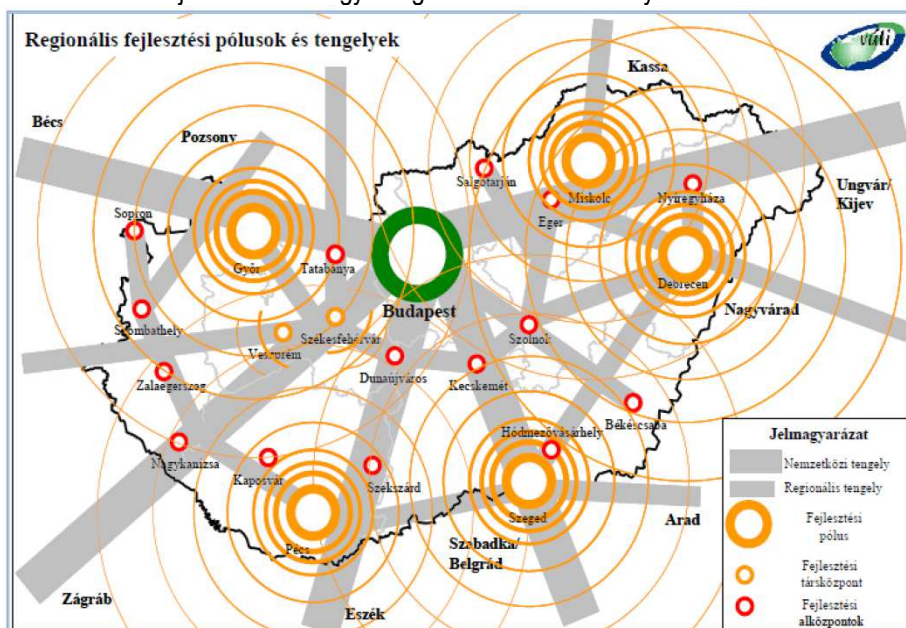
A Társulás tisztán szakmai szervezet, benne diplomás fiatalok végeznek fejlesztő munkát, a tagtelepülésekkel, vállalkozókkal és civil szervezetekkel szoros együttműködésben. A TISZATÉR Társulás megalakulása óta az immár 12 települést, és mintegy 40 ezer embert felölelő kistérség terület- és településfejlesztési munkálatainak teljes vertikumát összefogja.

forrás: térképcentrum.hu

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

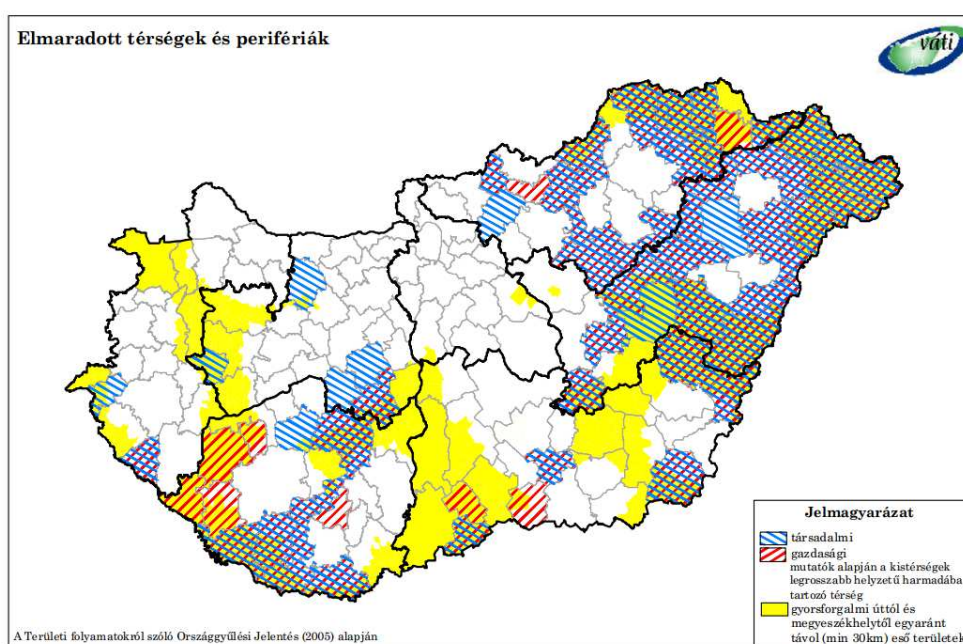
Az a státusz, melyben a térség van, nem csak nemzeti, vagy regionális, hanem nemzetközi is. Ezzel számolt az Országgyűlés által elfogadott OTK (Országos Területfejlesztési Koncepció), az elfogadott Országos Területrendezési Terv, és a helyi regionális tervek is. Az OTK a Bécs – Budapest – Záhony irányt, hozzávetőlegesen az M1 – M3 nyomvonal mentén egy innovációs tengelynek tekinti, melynek két végpontja kiemelt jelentőségű. Ezt kiegészíti az M3-as-hoz kapcsolódó új nyomvonalon tervezett M49-es autópályát is. A térség regionális infrastruktúráinak fejlesztését a megyei regionális terv is előírja.

Forrás: Országos Területfejlesztési Koncepció

Az OTK Tiszavasvári szempontjából releváns pontjai az alábbiak:

Elmaradott térségek, és perifériák térképe alapján, társadalmi és gazdasági mutatók szerint Tiszavasvári stagnáló helyzetbe sorolt Tiszavasvári járásba tartozik.

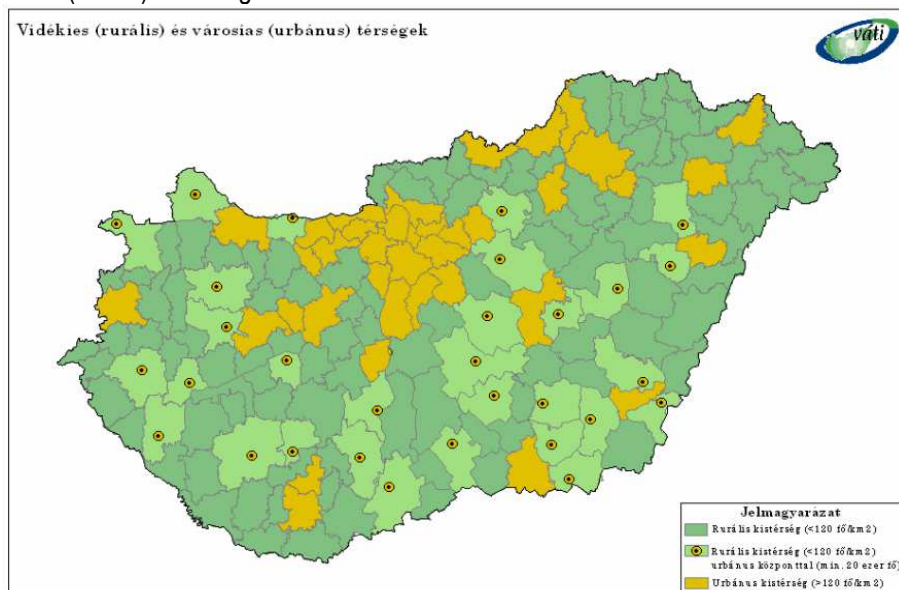
Forrás: Országos Területfejlesztési Koncepció

Megnevezés	Dinamikusan fejlődő	Fejlődő	Felzárkózó	Stagnáló	Lemaradó
Észak-Alföld		Debreceni, Nyíregyházi, Szolnoki	Hajdúszoboszlói, Kiskvárdai, Jászberényi	Hajdúböszörményi, Polgári, Mátészalkai, Nagykállói, Tiszavasvári, Vásárosnaményi, Karcagi, Törökszentmiklósi	Balmazújvárosi, Berettyóújfalui, Püspökladányi, Baktalórántházai, Csengeri, Fehérgyarmati, Nyírbátori, Kunszentmártoni, Tiszafüredi

A KSH Magyarország Észak-Alföldi kistérségeinek társadalmi – gazdasági fejlettségi rangsorában

A térség népsűrűsége és a népességszámmal meghatározott urbanizált települések előfordulása alapján a jellemzően vidékies (rurális) kistérségekhez tartozik.

Forrás: Országos Területfejlesztési Konceptió

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Programja, mely Tiszavasvári szempontjából is releváns. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2030-ra elérni kívánt jövőképe alapján meghatározható a megye fejlesztésének célrendszere, a 2020-ig terjedő időszakra vonatkozó átfogó, stratégiai és horizontális célok. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fejlesztési koncepciója három átfogó célt fogalmaz meg, amelyek tükrözik a megye értékválasztását, a fejlesztési célkitűzések fő irányát. A három átfogó cél elérése érdekében hét stratégiai cél került kijelölésre, amelyek közül négy tematikus cél, három területi cél. A kitűzött célok elérése az intelligens, fenntartható és befogadó növekedés (mint horizontális célokra) jegyében történik.

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Stratégiai Programja

1.2.1. EU 2020 stratégia

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

11 tematikus célkitűzés:

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
2. az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
3. a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
6. a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
11. a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

2011-2013 között közel 2000 milliárd forint uniós forrás állt Magyarország rendelkezésére, amelyek köszönhetően megerősödhet a gazdaság, növekedhet a foglalkoztatás. Az akciótervekben található pályázatok és kiemelt projektek igazodnak az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) hét kitörési pontjához, amelyek biztosítják a foglalkoztatás bővítését, a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtését, és hazánk versenyképességének javítását.

Kitörési pontok:

- egészségipar
- zöldgazdaság-fejlesztés
- otthonteremtés
- vállalkozásfejlesztés
- közlekedésfejlesztés
- tudomány-innováció
- foglalkoztatás

Mindannyiunk által elérni kívánt cél Magyarország hosszú távú fejlődésének elősegítése, hozzájárulás a tartós növekedés megkezdéséhez és fenntartásához.

1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit. A Konceptió a nemzeti fejlesztéspolitika és azzal egyenrangúan a területfejlesztési politika egészét foglalja keretbe. Két fő tematikai részből áll, amelyek egymással összhangban vannak:

- ágazati fejlesztéspolitikai koncepció: a szakpolitikai fejlesztési irányokat, prioritásokat rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti szakterületi operatív programokat, országos fejlesztési szempontokat adva az ágazati stratégiák számára.
- területi fejlesztéspolitikai koncepció: az átfogó területpolitikai és területfejlesztési, vidékfejlesztési célkitűzéseket, prioritásokat, a beavatkozási térségtípusokat és azok fejlesztési irányait rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti operatív programok térségi beavatkozásait és tartalmát, a területi fejlesztésekre irányuló operatív programokat, illetve a területi stratégiákat.

A Konceptió kialakítása nemzetstratégiai céljainkból indul ki, de mozgásterét a forrásokon és az EU szintű célokon keresztül meghatározzák az Európai Unió fejlesztés- és támogatáspolitikai keretét jelentő közösségi politikák. Ennek EU szintű stratégiai keretét az Európa 2020 stratégia képezi. A Konceptió jövőképeben és célrendszerében illeszkedik a kiemelt nemzeti és nemzetgazdasági stratégiai tervdokumentumokhoz és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz. Az OFTK országos célrendszerét és fejlesztéspolitikai feladatait szervesen kiegészítik a megyék területfejlesztési koncepciói és területfejlesztési programjai, melyeket az OFTK célkitűzéseivel igazodva, a helyi, térségi fejlesztési igényeket és specifikumokat megjelenítve a megyei önkormányzatok állítanak össze.

Az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés: A nemzetstratégiai ágazatokban történő beruházások és vállalkozásfejlesztés támogatása jelenti a gerincét a fejlesztési célnak, amelyben, a kis- és középvállalkozások, az önellátást elősegítő és családi gazdaságok, a nemzeti vállalatok megerősítése kapja az elsődleges fókuszot. Kiemelt területek a piaci lehetőségeik szélesítése a nemzeti szolgáltatási piacok visszaszerzése, a biztonságos élelmiszerellátás, a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása.
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom: A népességszám növelése, a gyermekek születésének ösztönzése, a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodásának elősegítése. A közép- és az alsó-közép-osztály, valamint a közösségek és családok megerősítése, a nemzeti, közösségi és egyéni felelősségvállalás és értékátadás ösztönzése. A társadalmi megújulás és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, a kultúrához való hozzáférés és a közművelődés biztosítása, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése, az egészségi állapot javítása, a hatékony közegészségügy és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, a megelőzés és rekreáció biztosítása. A kulturális és épített örökség megőrzése.

- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme: természeti erőforrásainkkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése; az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára; az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtése; az egészséges ivóvíz ellátás, a biodiverzitás, a tájak és az élővilág sokféleségének megőrzése; az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása; a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.
- Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet: Az ország Budapest központúságának oldása, a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése. A térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet létrehozása. A térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése, a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítése, a város-vidék kapcsolatok megújítása. A térségi autonómia, önálló és önfenntartó képesség erősítése. Az elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása.

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. E specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel:

- Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság: A magyar gazdaság újrapozicionálása, külpiazi és belpiazi pozícióinak visszaszerzése, erősítése. A nemzetstratégiai ágazatokra és erőforrásaink, értékeink fenntartható használatára alapozva gazdasági versenyképességünk növelése. Az importkiváltó gazdasági termelés ösztönzése.
- Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság): A gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével.
- Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás: A vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása, ennek érdekében tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a sokszínű és életképes agrártermelés, az élelmiszer- és élelmiszerbiztonság, a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.
- Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I: A nemzeti kreatív képességeinkre, tudástőkénkre és tudáserőforrásainkra építő értékteremtés. Ennek érdekében az infó-kommunikációs háttér javítása, a gazdasági és társadalmi megújulást és a megélhetést biztosító képzési rendszer kialakítása, a fejlesztéseknek kedvező szellemi, innovációs környezet biztosítása, piacképes, szükség esetén mobil egész életen át tartó tanulásra képes, kreatív, kezdeményező, fejlett munkakultúrájú munkaerő-piaci kínálat megteremtése.
- Községi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció: a gyarapodó, szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő, értéktudatos társadalom és helyi közösségek kialakítása.
- Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság: A magyar közszféra hatékonyabb szerepvállalása a közjó, a munka, a rend, a biztonság, a tudás és a munka szolgálatában.
- Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme: A természeti erőforrásokkal való takarékos és hatékony gazdálkodás, a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés. A stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek fenntartható használata. A biodiverzitás megőrzése, a természeti értékek védelme, a környezetminőség javítása, környezetbiztonság erősítése, a fenntartható életmód, fogyasztás és termelés elterjesztése, a környezettudatosság erősítése.
- Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont: Az ország központi fekvéséből (Európa közepe) adódó fejlesztési potenciál kibontakoztatása, makroregionális csomóponti funkcióinak erősítése, a fenntarthatóság figyelembevételével.
- Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek: A településhálózat egységes elvek alapján történő fejlesztése, a többszintű településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozott működtetése, korszerű várospolitikai és városfejlesztés, városhálózati kapcsolatrendszer javítása, a térszerkezet funkcionális fejlesztése

- Vidéki térségek értékalapú felemelése: A vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, épített örökségi értékeire alapozott fejlesztése, a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.
- Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén: A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése, az eddigieknél sokszínűbb eszközök alkalmazásával, például speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez, az értékekhez való hozzáférés biztosítása, elérhetővé tételével
- Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere: Helyi szinten a hatékony és fenntartható városon belüli, illetve a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása, országos szinten a többközpontú fejlődés elve alapján a centralizáltság oldása, a transzverzális kapcsolatok erősítése, hazánk erősen differenciált településhálózatának figyelembe vétele a hagyományostól eltérő megoldások alkalmazásával

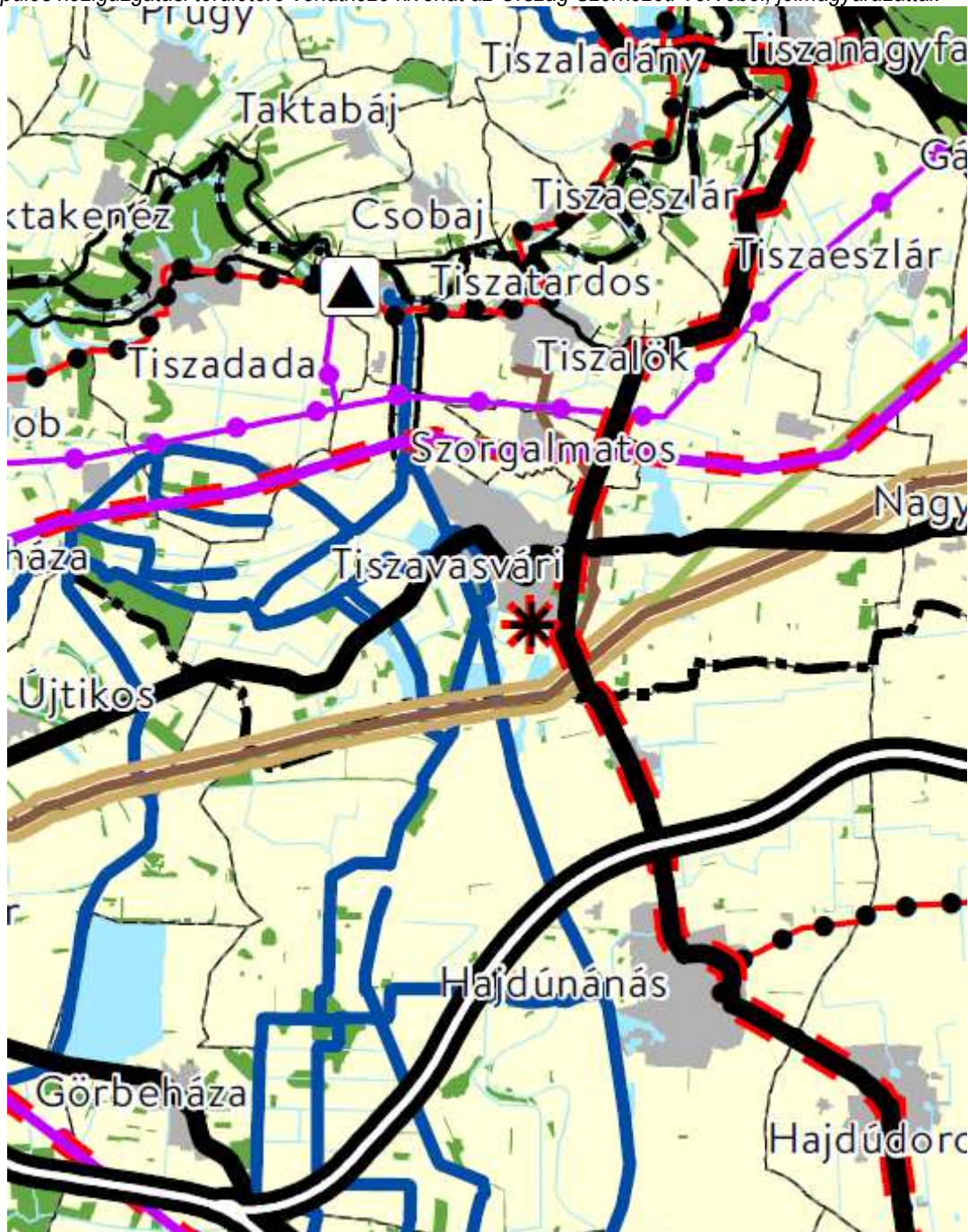
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Figyelembe veendő magasabb szintű területrendezési tervek:

- a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel jóváhagyott Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervnek Országos Területrendezési Terve (OTrT), valamint
- a 19/2011. (XII.1.) KR számú rendelettel jóváhagyott Sz.-Sz-B. Megyei Területrendezési Terve (MTrT).

A tervezett módosítás és a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel jóváhagyott Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervének Országos Területrendezési Tervvel (OTrT) való összhang

A település közigazgatási területére vonatkozó kivonat az Ország Szerkezeti Tervéből, jelmagyarázattal:

kivonat az OTrT tv 2. mellékletéből, az Ország Szerkezeti Tervéből

Országos területfelhasználási kategóriák

	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vízgazdálkodási térség
	Települési térség

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

	Gyorsforgalmi út (meglévő)
	Gyorsforgalmi út (tervezett)
	Főút (meglévő)
	Főút (tervezett)
	Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
	Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
	Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtér (meglévő)
	Országos kerékpárút
	Országos kikötő (meglévő)
	Határkikötő (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

	Atomerőmű (meglévő)
	Atomerőmű (tervezett)
	Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítmőképességű erőmű (meglévő)
	Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítmőképességű erőmű (tervezett)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	Földgázszállító vezeték (meglévő)
	Földgázszállító vezeték (tervezett)
	Kőolajszállító vezeték (meglévő)
	Termékvezeték (meglévő)

Vízi létesítmények

	VTT-tározó (meglévő)
	VTT-tározó (tervezett)
	Országos vízkár-elhárítási célú tározó (meglévő)
	Országos vízkár-elhárítási célú tározó (tervezett)
	Kiemelt jelentőségű vízi építmény (meglévő)
	Országos jelentőségű csatorna (meglévő)
	Országos jelentőségű csatorna (tervezett)
	Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (meglévő)
	Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (tervezett)

Hulladékgazdálkodási létesítmények

	Veszélyeshulladék-lerakó (meglévő)
	Veszélyeshulladék-égetőmű (meglévő)
	Radioaktív hulladék-tároló (meglévő)

Alaptérképi elemek

	Országhatár
	Megyehatár
	Település közigazgatási határa

Az igazgatási területet az alábbi területfelhasználási kategóriák érintik:

1. erdőgazdálkodási térség
2. mezőgazdasági térség
3. vízgazdálkodási térség
4. települési térség

Települést érintő országos műszaki infrastruktúra hálózatok

- főút meglévő
- egyéb országos törzshálózati vasúti pálya meglévő
- 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték meglévő
- 220
- 120 KV-os átviteli hálózat távvezeték meglévő
- földgázszállító vezeték meglévő
- kőolajszállító-vezeték meglévő
- termékvezeték meglévő
- veszélyeshulladék-lerakó meglévő
- országos jelentőségű csatorna meglévő

Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt (továbbiakban: Törvény), melynek a területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályba léptek.

A Törvény 91. § átmeneti szabályokat állapított meg azon átmeneti időszakra, amikor a megyei önkormányzatok még nem fogadták el a felülvizsgált OTRT-vel összhangba hozott megyei területrendezési terveiket.

A tárgyi módosítás során ezen átmeneti előírásokhoz kell alkalmazkodni.

"91. § (1) A megyei területrendezési terveknek az e törvénnyel való összhangba hozataláig a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál

a) az Ország Szerkezeti Terve által kijelölt országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat és egyedi építményeket a 15. § (3) bekezdés, a 17. § és a 4/1–4/11. melléklet előírásainak alkalmazásával, valamint az Ország Szerkezeti Tervében meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell kijelölni,"

„15. § (3) Az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét."

A tervezett módosítás nem irányul országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározására, kijelölésére!

„17. § (1) A 4/4–4/6. és 4/11. mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét érintve, az országos, a kiemelt térségi és a megyei szerkezeti terv, valamint a településszerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.

(2) A 4/1–4/3. mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét – térség esetén a megjelölt település közigazgatási területét vagy annak 10 km-es körzetét – érintve, az országos, a kiemelt térségi és a megyei szerkezeti terv, valamint a településszerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.

(3) A 4/5. és 4/7–4/9. mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét – térség esetén a megjelölt település közigazgatási területét vagy annak 25 km-es körzetét – érintve, az országos, a kiemelt térségi és megyei szerkezeti terv, valamint a településszerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.

(4) A 4/10. melléklet 1. pontjában szereplő VTT-tározókat az ott felsorolt települések közigazgatási területét – térség esetén a megjelölt települések közigazgatási területét vagy annak 25 km-es körzetét – érintve, az országos és a megyei szerkezeti terv, valamint a településszerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani."

 Térségi közforgalmú kikötő

 Személyforgalmi kikötő

 Kompátkelőhely

Közműhálózatok és létesítményeik

 Kiserőmű

 750 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme

 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme

 220 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme

 Az átvitelt befolyásoló 120 kV-os elosztó hálózat

 Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállítóvezeték

 Térségi szénhidrogén szállítóvezeték

Vízgazdálkodás létesítményei

 Folyami nagyműtárgy

 Országos jelentőségű öntözőcsatorna

 Meglévő tárolótározó

 A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése I. ütemében megvalósuló árvízi tározó

 10 millió m³-t meghaladó térfogattal tervezhető tározási lehetőség

 Elsőrendű árvízvédelmi fővonal

 Másodrendű árvízvédelmi fővonal

Egyéb építmények által igénybe vett térség

 Térségi jelentőségű logisztikai központ

 Térségi hulladéklerakó hely

Alaptérképi jelek

 Megyehatár

 Települési közigazgatási határ

 Egyéb mellékúthálózati elemek

 Vízfolyás, vízfelület

a) Az országos, valamint a térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok

Az országos infrastruktúra hálózat elemeinek településrendezési eszközökben történő kijelölésénél az OTv tv. 4/1-9. és 4/11. mellékletek szerint meghatározott térbeli rend (értett települések, illetve azok térsége) alkalmazása elegendő. Ez az Ország szerkezeti tervénél bemutatásra került.

b) Térségi övezetekkel való érintettség vizsgálata

"91. § (1) b) a megyei területrendezési tervben megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül a 11. § előírásait kell alkalmazni,"

"11. § A kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriák területén belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során

....

d) a települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;"

Nem releváns, ezért a tervezett módosítás az OTv 91.§ (1) b) előírással összhangban tervezett.

"91. § (1) c) azokat az országos övezeteket, amelyeket a megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban e törvény vagy a 88. § (2) bekezdés a) pontja szerinti miniszteri rendelet nem állapít meg, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál már nem kell alkalmazni,

A tervkészítés kapcsán intézkedést nem igényel.

"91. § (1) d) azokra az országos övezetekre, amelyeket a megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban a rá vonatkozó előírásokat e törvény vagy a 88. § (2) bekezdés a) pontja szerinti miniszteri rendelet módosította, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál már e törvény és a miniszteri rendelet övezeti előírásait kell alkalmazni,

A tervkészítés kapcsán intézkedést nem igényel.

"91. § (1) e) azokat a megyei övezeteket, amelyeket a megyei területrendezési terv megállapít, azonban e törvény nem állapít meg, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál már nem kell alkalmazni,

A tervkészítés kapcsán intézkedést nem igényel.

"91. § (1) f) azokra a megyei övezetekre, amelyeket a megyei területrendezési terv megállapít, azonban a rá vonatkozó előírásokat e törvény módosította, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál már e törvény övezeti előírásait kell alkalmazni,

A tervkészítés kapcsán intézkedést nem igényel.

"91. § (1) g) azon új országos, kiemelt térségi és megyei övezeteket, amelyeket e törvény vagy a 88. § (2) bekezdés a) pontja szerinti miniszteri rendelet vezet be (országos övezetként állapít meg, vagy megyei területrendezési tervben való megállapításáról rendelkezik), azonban a megyei területrendezési tervben még nem kerültek alkalmazásra vagy megállapításra, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál a 22. § (2) bekezdésében és 24. § (2) bekezdésében foglaltak szerint kell lehatárolni, és rájuk e törvény övezeti előírásait kell alkalmazni."

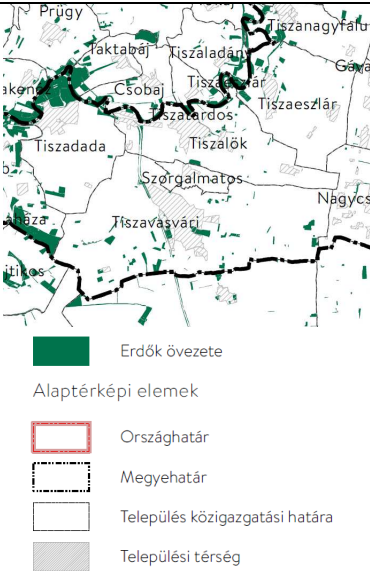

A tervkészítés kapcsán intézkedést nem igényel.

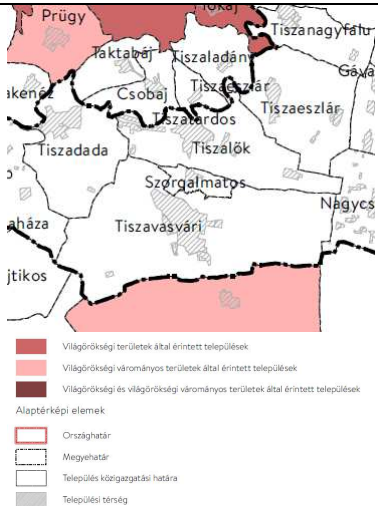

Összefoglaló táblázat a térségi övezetekkel való érintettség vizsgálatról

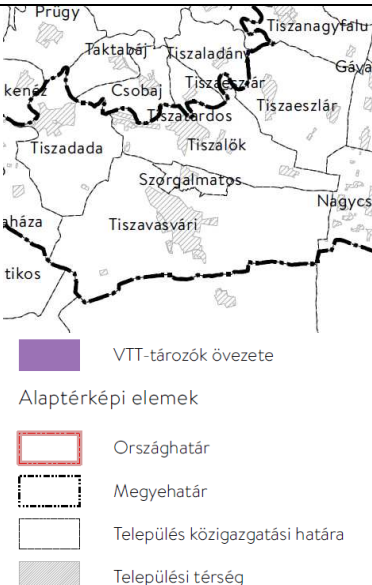
(településrendezési eszköz készítése a 2018. évi CXXXIX. tv. összhangban nem álló megyei területrendezési terv esetén)

OTrT tv.	Sz.-Sz.-B MTrT	A közigazgatási terület érintettsége	A módosítás alá vont terület érintettsége	Teendő
ökol. hálózat magterület	ökol. hálózat magterület övezet	<p>OTRT 3/1 melléklet: érinti a település külterületét magterület, ökológiai folyosó, puffertörület</p>	Nem érinti	nincs
ökol.h. ökológiai folyosó	ökol. hálózat folyosó övezet		Nem érinti	nincs
ökológiai hálózat puffertörületének övezet	ökol. hálózat puffertörület övezet		Nem érinti	nincs
Kiváló termőhelyi adottságú szántó terület övezete	kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	<p>OTRT 3/2 melléklet: érinti</p>	Nem érinti	nincs
Jó termőhelyi adottságú szántók övezete 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország			Nem érinti	nincs

		<p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 1.sz. melléklet: érinti</p>		
Erdők övezete Új országos övezet!		 <p>OTRT 3/3 melléklet: érinti a település külterületét.</p>	Érinti a tervezési területet, HBMKH DJH AF Erdőfelügyeleti Osztály megerősített, állásfoglalás figyelembe véve	nincs
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország		 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 1.sz. melléklet: érinti</p>	Érinti a tervezési területet, HBMKH DJH AF Erdőfelügyeleti Osztály megerősített, állásfoglalás figyelembe véve	nincs

<p>Tájképvédelmi terület övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>	<p>Országos, térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete</p>	<p>ill.</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 3.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti.</p>	<p>nincs</p>
<p>Világörökségi és világörökség várományos terület övezete</p>	<p>Világörökség és világörökség várományos terület övezete</p>	 <p>OTRT 3/4 melléklet: nem érinti a települést</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>Vízminőség-védelmi terület övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 4.sz. melléklet: érinti</p>	<p>Új országos övezet, a Sz.-Sz.-B. Megyei MTrT-ben ehhez közel álló övezet a kiemelten érzékeny felszín alatti vízmin.véd. terület, melynek előírásai a tervezett tervekészítés során betartásra került b) a mód. alá vont ter-en szennyvíztisztító telep nem</p>	<p>nincs</p>

			található, c) 28/2004. (XII.25.)KvVM rendeletnek megfelel, mivel szennyvíz zárt rendszerben elvezethető. A csapadék- víz a burkolatlan területen elszivárog.	
<p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>	<p>Rendszeresen belvízjárta terület övezete, nagyvízi meder övezete</p>	 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 5.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti.</p>	<p>nincs</p>
<p>VTT tározók övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 6.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti.</p>	<p>nincs</p>

Honvédelmi és katonai célú övezet területe	Honvédelmi területek övezetei	 <p>OTrT 3/5 melléklet: nem érinti a település területét</p>	Nem érinti, melyet a HM Hatósági Főosztály adatszolgáltatás a megerősített.	nincs
-	Ásványi nyersanyagvagyon övezete OTRT 19. § (3) 1.	OTrT: 88. § (2) szerinti Miniszteri rendelet jelenleg még nem ismert.	Nem érintett, melyet a B.-A.-Z. M. KH Bányászati Osztály a levelében megerősített.	nincs
-	Rendszeresen belvízjárta terület övezete OTRT 19. § (3) 2.	OTrT: 88. § (2) szerinti Miniszteri rendelet jelenleg még nem ismert.	A Sz.-Sz.-B. Megyei Katasztrófavédelmi Ig. adatszolg. alapján a jelen módosítással érintett ingatlant nem érint, ezért intézkedés nem szükséges.	nincs
-	Tanyás területek övezete OTRT 19. § (3) 3.	OTrT: 88. § (2) szerinti Miniszteri rendelet jelenleg még nem ismert.	Nem érinti	nincs
-	Földtani veszélyforrás terület övezete	OTrT: 88. § (2) szerinti Miniszteri rendelet jelenleg még nem ismert.	Nem érintett, melyet a B.-A.-Z. Megyei Korm. Hiv. Bányászati Osztály a levelében megerősített.	nincs
-	Egyedileg meghatározott megyei övezet	A 2018. évi CXXXIX. tv-el összhangba hozott Sz.-Sz.-B. MTrT hiányában jelenleg ilyen övezetek nincsenek.		

A település sajátos megyei térségek általi érintettségei a következők:

- településrendszer sajátos megyei térség alapján:

- ❖ gazdaságfejlesztés térségei és térségi jelentőségű település

A gazdaságfejlesztés térségeit és térségi jelentőségű központjait ábrázoló tervlapon a már kialakult ipari és logisztikai parkokat, illetve jelentősebb foglalkoztatási központokat alapul véve, valamint a leendő gyorsforgalmi utak által felértékelődő területekre tekintettel kerültek lehatárolásra a gazdaságfejlesztés megyén belüli, illetve országhatáron átnyúló térségei.

A területkijelölések az egyfelől a kapacitások túlméretezésének, a kihasználatlan, gazdaságtalanul működő kapacitások bővülésének korlátait szolgálja, másfelől a hatékony forráskoncentrációt segíti elő.

Tervezett egyéb térségi jelentőségű gazdasági központ-város, településeggyüttesként lett megjelölve Tiszavasvári térsége.

Tiszavasvári Város esetében a teljes közigazgatási terület érintett gazdaságfejlesztés jelentőségű településként.

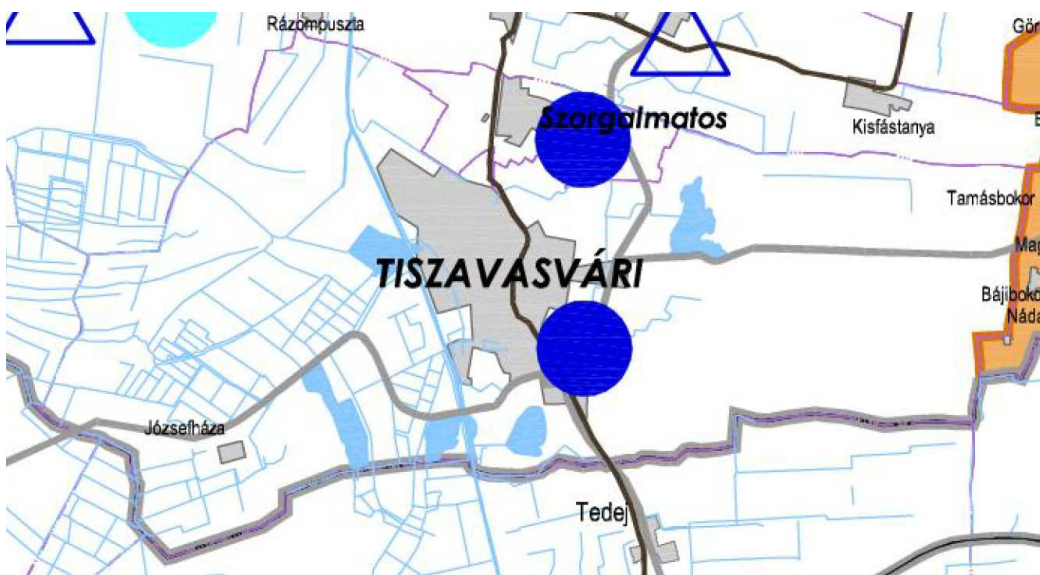
- ❖ érzékeny települési térségi település

Az OTrT szerint megállapított történeti települések

- Történeti település (OTrT)
- Térségi jelentőségű védendő szerkezetű település
- Belterületi folyószakasszal rendelkező település

Az egyes sajátos térségekre megfogalmazott ajánlások a térségekben rejlő potenciálok legnagyobb hatékonyságú hasznosítását (fejlesztést ösztönöző szabályozás), a területhasználati konfliktusok mérséklését (fenntarthatóságot biztosító szabályozás) és az értékek védelmét és hasznosítását szolgálják.

Jelen esetben a történeti település jelenti Tiszavasvári esetében az érzékeny települési térséget.

- természet- és tájvédelem sajátos megyei térségei
    - ❖ NATURA 2000 természetmegőrzési terület
- A Natura 2000 területeket az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Kormány rendelet jelölte ki, illetve meghatározta az azok területére vonatkozó szabályokat. A Natura 2000 területek a különleges madárvédelmi területeket, a különleges természet-megőrzési, illetőleg kiemelt jelentőségű természet-megőrzési területeket foglalják magukba. A 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet tartalmazza a Natura 2000 területekhez tartozó helyrajzi számokat Natura 2000 területenként, települések szerinti bontásban.

Ezek a területek a területhasználatot és a gazdálkodást az ott jelenlévő közösségi fajok és élőhelyek befolyásolják, de azok védelmével összehangolt gazdálkodás támogatandó. A hazai Natura 2000 területek sok esetben átfedésben lehetnek a természetvédelmi oltalom alatt álló egyéb területekkel is. A Natura 2000 területekre a védett természeti területekre vonatkozó szabályozás vonatkozik, amennyiben azok átfednek védett területekkel. A védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben foglaltak az irányadók.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a Natura 2000 terület fenntartási céljainak elérését nem veszélyeztető vagy nem sértő és a Natura 2000 terület jelölésekor jogszzerűen, jogerős engedélynek megfelelően folytatott tevékenység korlátozás nélkül folytatható. A Natura 2000 gyepterületek

fenntartásának földhasználati szabályairól külön jogszabály, a 269/2007. (X.18.) Kormány rendelet rendelkezik.

Az ökológiai hálózat magterülete által is lefedett, területek NATURA 2000 természetmegőrzési terület, továbbá a Nagy-Mézes-Mai-dűlő, a Téglási erdő és a Város-Telki-legelő.

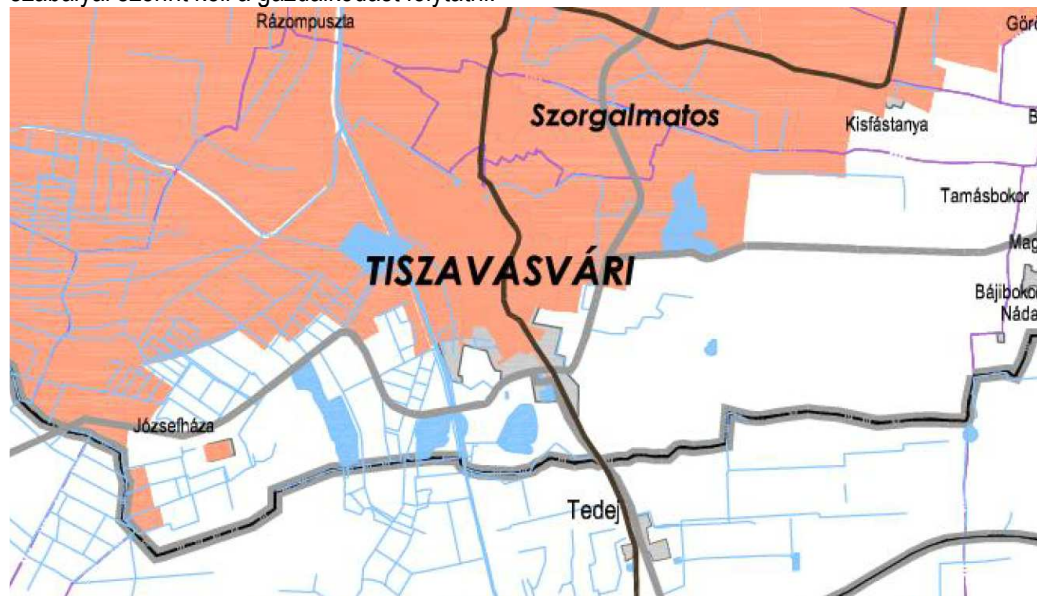
▪ környezet- és természeti erőforrásgazdálkodás sajátos megyei térségei

❖ nitrátérzékeny területű település

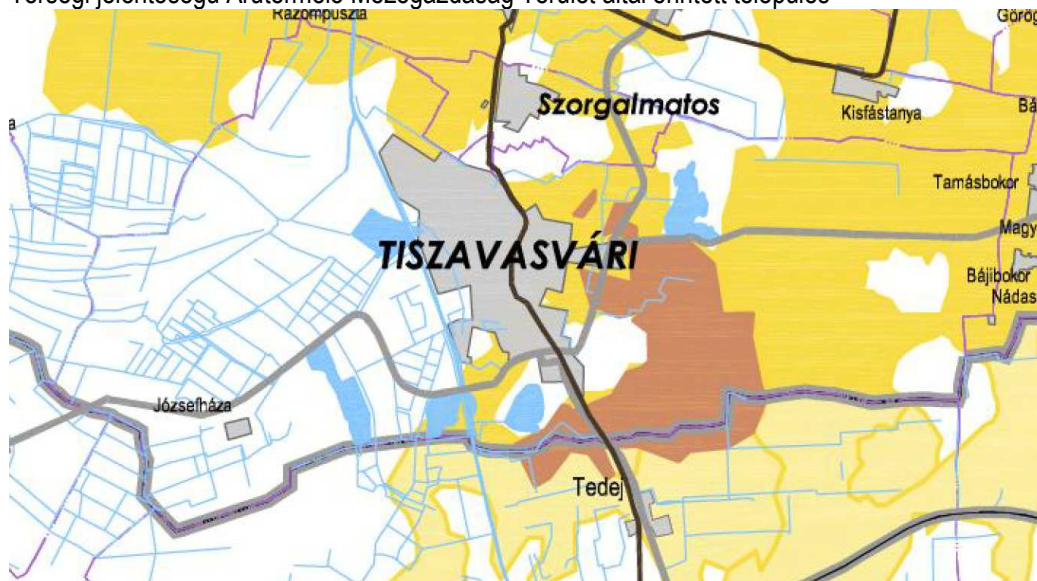
A nitrát érzékeny területek kijelölésének célja a vonatkozó külön jogszabályokkal összhangba a vizek védelme a mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szemben, továbbá a vizek meglévő nitrát szennyezettségének csökkentése. Az övezeti tervlap nem a nitrátérzékeny területeket, hanem a nitrátérzékeny területek által érintett településeket jelöli ki.

A megyei térségi fejlesztési koncepciókat, programokat és a településfejlesztési koncepciókat, rendezési terveket a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet szerint az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet által meghatározott cselekvési programban foglaltakkal összhangban javasolt kidolgozni.

A nitrátérzékeny területeken a vonatkozó miniszteri rendelet Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat szabályai szerint kell a gazdálkodást folytatni.

❖ Térségi jelentőségű Árutermelő Mezőgazdaság Terület által érintett település

❖ Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter által érintett település

Az OTrT 8.§ (2) bekezdése kimondja, hogy az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területeihez tartozó földrészlet beépítésre szánt területté nem minősíthető. Ennek a szabálynak a betartása a kataszter által érintett települések ismerete nélkül nehézségekbe ütközik. Célszerűnek tartjuk a beépítésre szánt területek kialakításának tilalmát csak az I. osztályú területekre korlátozni.

A megye gyümölcsstermesztésben betöltött jelentőségét és alkalmasságát biztosítja, hogy csupán hét település nem érintett a gyümölcs kataszter által. Ez azonban a gyümölcsstermesztésre alkalmas területek védelme mellett azt is jelenti, hogy a megye szinte összes települése területén a beépítésre szánt területek kialakítását a gyümölcs termőhely kataszter erősen korlátozhatja.

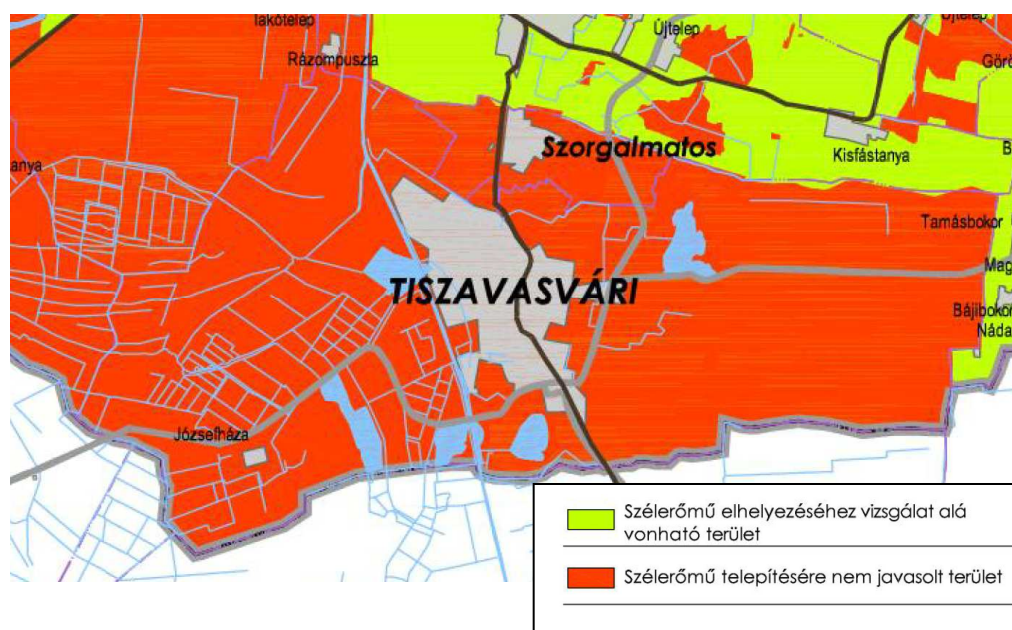
➤ Szélerőmű település szempontjából vizsgálat alá helyezhető település

A szélerőművek, szélerőmű parkok kijelölésére vonatkozóan nincs általános országos szintű szabályozás, így a településrendezés szintjén okoz problémát, hogy hol szabad, illetve hol nem szabad szélerőművek létesítésére területet biztosítani.

A telepítéshez nem javasolt területek köre

- Natura 2000 területet
- magterületet, ökológiai folyosót és pufferterületet
- erdőterületet, erdőtelepítésre alkalmas területet

Ezen térségekben az ökológiai hálózat, tájképi, természeti értékek védelme, a kulturális örökség, világörökség értékeinek megőrzése miatt véleményünk szerint szélerőművek kialakítását meg kellene akadályozni.¹

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

Az alábbi települések határolják Tiszavasvári Várost:

Tiszalök Város, Szorgalmatos Község, Nagycserkesz Község Hajdúdorog Város, Hajdúnánás Város, Polgár Város, Újtikos Község, Tiszadob Nagyközség, Tiszadada Község.

¹ Jávahagyott Megyei TRT

(Forrás: www.takarnet.hu)

A szomszédos települések településszerkezeti terveiben Tiszavasvárra vonatkozó megállapításai:

- Új főút fejlesztés Tiszavasvári és Hajdúböszörmény között

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 37.§-a alapján az előzetes tájékoztatási szakaszban nem jelezték az érintett önkormányzatok, hogy a tervezett fejlesztéseik befolyásolnák a településrendezési terv készítését. A tervezett fejlesztéseket a Megyei TRT tartalmazza, melyek Tiszavasvárt érintő vonatkozásai jelen tervbe is beépülnek, tehát az összhang biztosított.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

A településfejlesztési koncepció 2002-ben készült el, melyet a képviselőtestület jóváhagyott. A jóváhagyott településfejlesztési koncepció meghatározta a város hosszú távú fejlesztésének tartalmát és irányait. Felvázolta a település jövőképét, a fejlesztendő ágazatokat, a fejlesztések mértékét, melynek esetleg felülvizsgálata, pontosítása szükséges.

A hatályos településfejlesztési koncepcióban az alábbi célok szerepelnek:

- tartós és növekvő munkanélküliség leküzdése:
  - mezőgazdasági termékeket feldolgozó, élőmunka-igényes iparágak és szolgáltatások, környezetvédelmi ipar vagy mikroelektronikai ipar jelenjen meg
  - oktatási intézményekkel való szoros együttműködés szükséges, hogy a befektetők számára is vonzó, korszerű tudással rendelkező szakemberbázis alakuljon ki
  - a város termelőterületeinek egy része alkalmas intenzív termelésre, más területeken turisztikai vonzerőt jelentő extenzív gazdálkodást érdemes ösztönözni
  - átfogó turisztikai program megvalósításának és ezáltal a turizmusban foglalkoztatottak aránya jelentős növekedése

- Környezetvédelmi infrastruktúra hiányosságának csökkentése, megszüntetése:
  - szennyvízhelyzet rendezetlenségének javítása, ivóvíz-szolgáltatás korszerűsítése
  - közlekedési hálózat teljes rendszerének újragondolása: kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, vasútállomások megközelíthetőségének javítása, távolsági autóbusz-hálózat javítása
  - települési környezet általános minőségjavítása
  - hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása

Az Integrál Városfejlesztési Stratégia (IVS) 2008-ban készült el, melyet a képviselőtestület a 148/2008 (VI. 12.) számú határozatával fogadott el.

Az IVS-ben szereplő hosszú távú célok a következők:

- kistérségi központi szerepkör erősítése minden területen.
- önkormányzati, államigazgatási szinten törekedni kell a kistérségi igazgatás körének szélesítésére
- az oktatás területén stabil intézményrendszert kell kialakítani
- jól szervezett egészségügyi, szociális ellátó rendszerre van szükség kistérségi szinten
- a funkció hiányos városrészközpontokat tényleges fejlesztésekkel erősíteni kell
- EU források igénybevételével, a pályázati lehetőségek kihasználásával meg kell valósítani a város legfontosabb fejlesztési elképzeléseit
- minden eszközt fel kell használni a munkahelyteremtés megvalósítására
- vállalkozások betelepítésével növelni kell a fizető képes keresletet, az adó bevételeket, a szolgáltatás színvonalát, rendezni a környezet, a városképet, szélesíteni a foglalkoztatás lehetőségét, növekvő vonzóerőt képviselni az egész kistérség irányába
- a településnek kistérségi kereskedelmi-szolgáltató központtá kell válni
- a városi és városközi közlekedés fejlesztésével, a kerékpárút hálózat szélesítésével meg kell teremteni a kistérségi szerepkörnek megfelelő közlekedési infrastruktúrát
- a kulturális és sportélet szinten tatásával biztosítani kell a városlakók minőségi kikapcsolódásának, sportolásának feltételeit.

Az ITS-ben szereplő jövőbeni fejlesztési irányok:

A fejlesztés célja az élhető város megteremtése, amely a városrészekkel együttműködő és versenyképes hálózatot alkot, fenntartható városfejlesztésekkel az élhető és vonzó környezet biztosításával.

Alapvető cél a policentrikus város, az erőteljesebben együttműködő, kiegyensúlyozottabb városrészek megteremtése, melyben a fejlesztési pólusok és a városrészek hálózatosan együttműködnek. A városfejlesztés során a gazdasági, szociális és környezetvédelmi fejlesztések iránya azonos.

Fontos eszköz az integrált környezeti tervezés, a funkcióvesztett területek revitalizálása, a válságterek rehabilitációja, a zöldterületek védelme és lehetőség szerinti növelése, valamint a városrészek együttműködésének és funkciómegosztásának erősítése.

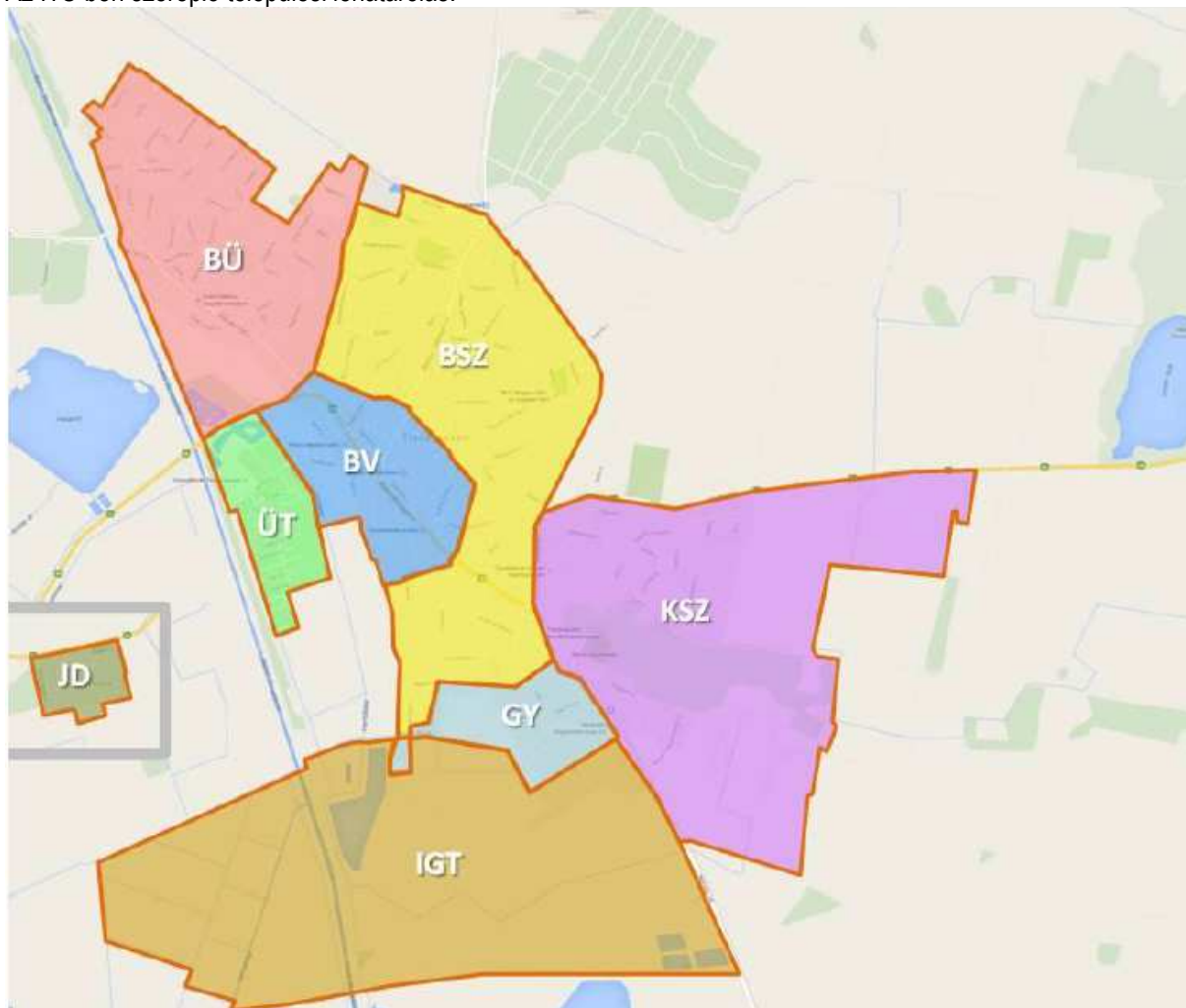
A fő cél megvalósulását szolgálja a város kistérségi térszervező erejének erősítése, illetve a város és a kistérség közötti harmonikus kapcsolatok valamint a kistérségi városok, falvak egymás közötti intenzív kapcsoltrendszerének erősítése.

A felzárkóztatást szolgáló fejlesztési két fő iránya: egyrészt a központi funkciók térségellátó és –szervező szerepének növelése különös tekintettel a térségnek nyújtott szolgáltatások fejlesztése, illetve elérhetőségének javítása.

A városi vonzerő növelése a városi és városrész központi területének fenntartható funkcióbővítő fejlesztésével: a központi tér fejlesztése a városi jelleg fokozása érdekében
a város életében meghatározó városszervező funkcióval rendelkező történelmi, és az épített örökség részét képező városrész értékmegőrző revitalizációja.

Az ITS-ben szereplő települési lehatárolás:

A jelen tervezési folyamat a településszerkezeti terv és leírás elkészítésére irányul. A készülő településszerkezeti terv célja a településfejlesztési koncepcióban megjelölt fejlesztési irányok és feladatok alapján Tiszavasvári Város településszerkezetének, területfelhasználásának, települési örökség védelmének koncepcionális meghatározása, a településfejlesztési elhatározások területi következményeinek rögzítése.

A szerkezeti tervet követő Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv célja a településfejlesztési koncepció és településszerkezeti terv átfogó elhatározásainak jogi eszközökkel történő érvényesítése, azaz az egyes telkek használatának, beépítésének, a természeti, táji és épített környezeti értékek védelmének, és a környezetvédelem követelményeinek jogi szabályozása. A szabályozási terv készítésének célja Tiszavasvári Város épített és természeti környezetének megőrzése, az értékvédelem és a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembe vételével.

A területen műemlék és helyi védett értékek találhatóak, emellett több lakóház helyi védelemre javasolt, illetve a kialakult településszerkezet is megőrzendő, ezek megfelelő kezelése, településrendezési eszközökkel megoldható védelme a területen a helyi építési szabályzattal lesz teljes. A fentiekén túl az önkormányzat, településrendezési eszközök segítségével kívánja a munkahelyteremtő vállalkozó funkciót erősíteni a településen, ezért jelenlegi módosítások célja a gazdasági célú tevékenység építészeti-műszaki kereteinek véglegesítése, illetve a szükséges infrastrukturális és környezetvédelmi beruházások feltételeinek biztosítása.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Településfejlesztés, településrendezés vonatkozásában a Nyírségterv Kft.-vel 2014. évben kötött szerződés van csak érvényben.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

A településen jelenleg a következő településrendezési eszközök vannak hatályban:

132/2004. (VI. 22.) KT számú határozat Tiszavasvári Város Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról

11/2004. (VI. 23.) KT számú rendelet, Tiszavasvári Város Szabályozási Terveinek és Helyi Építési Szabályzatának jóváhagyásáról

Egységes szerkezetben: 27/2012. (IX. 14.) számú önkormányzati rendelettel elfogadott Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv

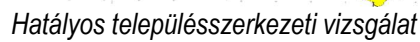
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

Tiszavasvári Város Önkormányzata a 115/2014. (IV.30.) Kt. sz. határozatával döntött a településrendezési terv átfogó, a teljes közigazgatási területet érintő felülvizsgálatáról, átdolgozásáról, aktualizálásáról az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.), az „országos településrendezési és építési követelményekről” szóló szintén többször módosított 253/1997. (XII. 20.) Korm. számú kormányrendelet (továbbiakban OTÉK) figyelembevételével. A tervezés során „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásait alkalmazzuk.

Az építési jogszabályok az előző településrendezési terv óta számos elemükben, 2013. január 1.-től pedig alapvetően megváltoztak. Módosított építési törvény lépett életbe, amelynek kapcsán megváltoztak a végrehajtáshoz kötődő rendeletek és az OTÉK is. A településrendezési tervek tartalmáról és az egyeztetési eljárásról hatályba lépett „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásai új jelkulcsrendszert vezettek be. Az előző jogszabályok szerint készült tervek 2018. december 31.-ig lesznek használhatók. A fenti jogszabályok, valamint a város életében, lehetőségében – az előző terv óta – történt változások tették szükségessé Tiszavasvári Város településrendezési tervének felülvizsgálatát, módosítását. Az Étv. szerint – a településrendezés alapvető célja, hogy a települési környezet rendezettebbé, azaz komfortosabbá, működőképesebbé, egészségesebbé, biztonságosabbá és esztétikusabbá váljon. A településrendezés fontos eszközei a településfejlesztési koncepció, a településszerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási terv.

Tiszavasvári Város településrendezési terveinek és helyi építési szabályzatának 2013. évi felülvizsgálatát, módosítását követően a hatályba lépésétől a fentebb említett fő problémacsoportok rendezése várható, azaz a településszerkezeti, településképi és épített értékek megfelelő kezelésének, megőrzésének elősegítése, valamint a tervezett fejlesztési elemek kialakítása, az értékes településszerkezet megtartása mellett. A felülvizsgálatot követően, és annak eredményeképpen a város települési területének szerkezete a korábban jóváhagyott tervekhez képest módosulni fog, ugyanakkor az így kialakuló településszerkezet racionális és rendezett marad.

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

A járás összesített népességszáma 28 285 fő, amellyel a 8. helyen áll a lakosságszámot tekintve a 13 darab Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei járások közül. A megye természetes szaporodása sokkal kedvezőbb, mint bármelyik más megyéé, a születési ráta itt a legmagasabb, és a halálozási ráta is alacsonyabb az országos átlagnál. A népességszám alakulásának viszonylag kedvező mutatói azonban nem elegendőek a népesség növekedéséhez. Magyarország egészéhez hasonlóan a népesség fogy, csak sokkal mérsékeltebben, mint az országos átlag. Tiszavasvári város 2018 január 1.-én 12 853 hektáryi területen 12 508 főnyi állandó népességnek ad otthont, melyből a lakónépesség száma a népszámlálás idején, azaz 2011. október 1.-én 13 040 fő volt. Ez a 2014-es lakónépesség a 2001-es népszámlálás idején regisztrált értékekhez képest közel népességfogyást mutat. Az átlagos népsűrűség mindössze 100,79 fő/km², mely a megyei átlagos népsűrűségi értékhez (99 fő/km²) képest minimálisan magasabb.

Időpont	Lakónépesség	Lakások száma	Területnagyság (hektár)
2018.01.01.	12508	4568	12853
2014.01.01.	12 954	4 572	12 853
2013.01.01.	12 964	4 571	12 853
2012.01.01.	13 019	4 570	12 853
2011.10.01. (a népszámlálás időpontjában)	13 040	4 571	12 659
2010.01.01.	12 833	4 569	12 659
2009.01.01.	13 012	4 559	12 659
2008.01.01.	13 151	4 546	12 659
2007.01.01.	13 329	4 529	12 659
2006.01.01.	13 410	4 507	12 659
2005.01.01.	13 473	4 497	12 659
2004.01.01.	13 437	4 487	12 659
2003.01.01.	13 583	4 461	13 697
2002.01.01.	14 585	4 773	13 697
2001.02.01. (a népszámlálás időpontjában)	14 698	4 768	13 697
2000.01.01.	14 222	4 850	13 697
1999.01.01.	14 247	4 828	13 697
1998.01.01.	14 253	4 776	13 697
1997.01.01.	14 313	4 708	13 697
1996.01.01.	14 294	4 668	13 697
1995.01.01.	14 217	4 645	13 697
1994.01.01.	14 234	4 624	13 697
1993.01.01.	14 232	4 611	13 697
1992.01.01.	14 230	4 581	13 697
1991.01.01.	14 214	4 519	13 697
1990.01.01. (a népszámlálás időpontjában)	14 232	4 468	13 704

Forrás: KSH Helységnévtár 2014.

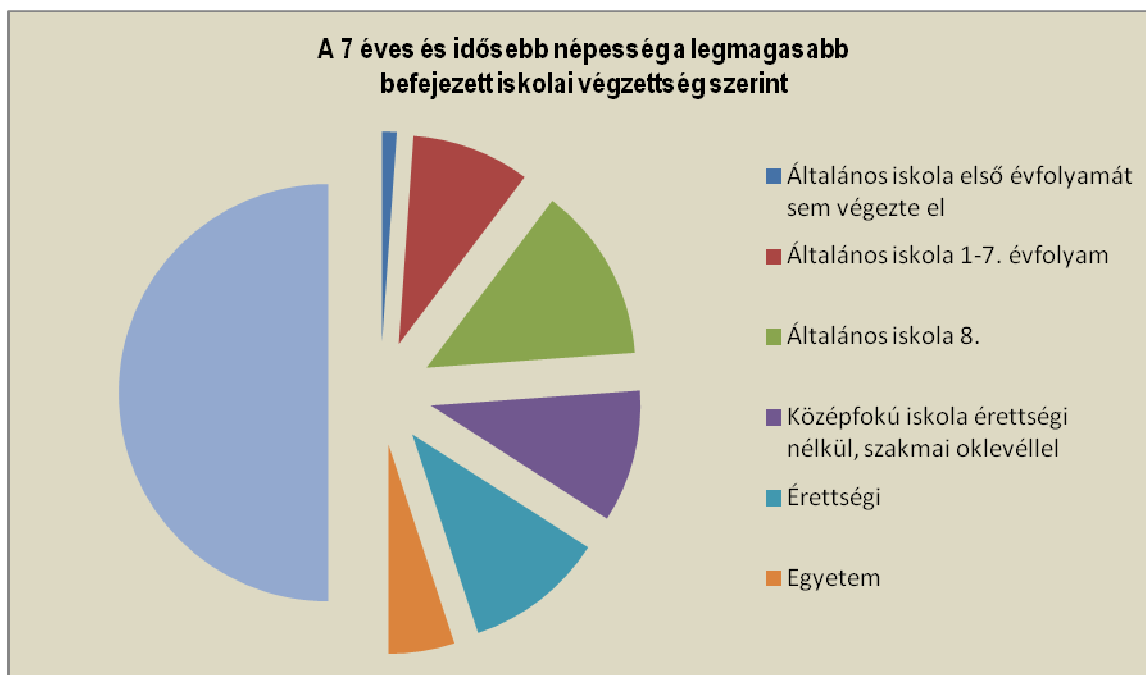

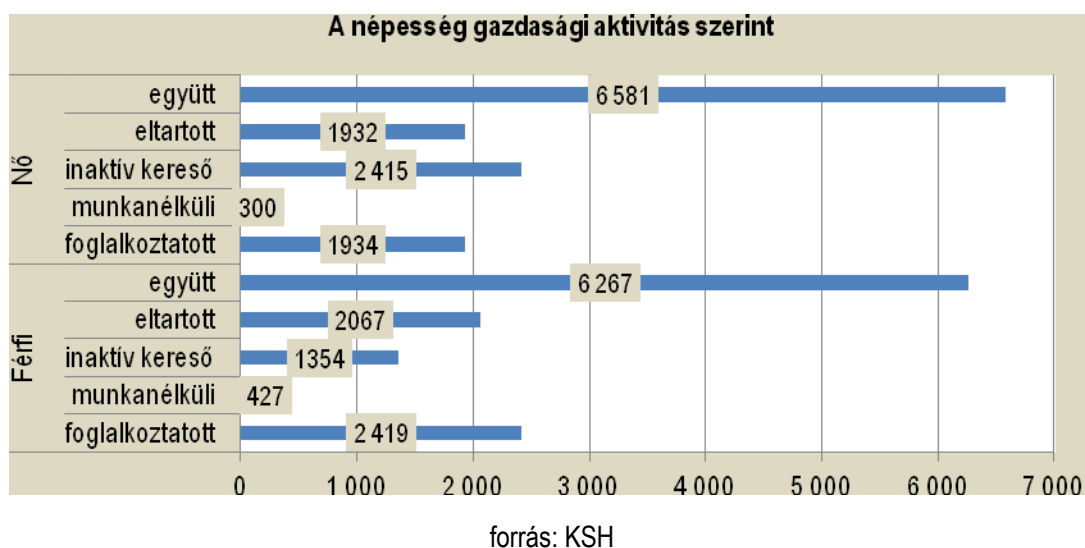
A város lakónépessége számának változását több tényező együttesen befolyásolja. Tiszavasvári népessége az elmúlt 15 év alatt 12 %-os csökkenést mutatott, melynek egyik oka a természetes fogyás:

- a halálozások száma már évek óta meghaladja az élveszületések számát,
- illetve a születések száma az elmúlt 10 év alatt csökkent, míg a halálozások száma nőtt.

A településen működő alap- és középfokú oktatás minősége nemcsak a település, hanem a térség gyermekeinek fejlődését befolyásolja, hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez a pedagógiai munka, infrastrukturális tényezők, és az eszközellátottság tekintetében is. A település alap-, közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező népességének arányát mindez együttesen határozza meg. A népesség korösszetétele szintén nagy súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, és a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent.

A képzettséget tekintve a lakosság iskolai végzettségét vizsgálva átlagosnak mondható az országos sinthez. Az alapfokú oktatást 5 óvodai feladatellátási hellyel és 3 általános iskolai hellyel oldja meg, továbbá középiskolai intézetek is működnek. Felsőfokú oktatási intézmény nem működik a településen, de a környéken három megyei város található, - Nyíregyháza, Miskolc, Debrecen - mindegyik felsőfokú oktatási központként működve.

Tiszavasváriban a foglalkoztatottak száma a 2011. évi népszámlálás adatai alapján 4353 fő volt, mely a város népességének közel 34 %-a. Az inaktív lakosok száma 3769 fő, mely a népesség 29 %-nál valamivel több. A nyilvántartott állás keresők aránya az országos átlag körül mozog, viszont a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya a nyilvántartott állás keresők körében az országos átlag alatt van, de a pályakezdekők aránya a nyilvántartott állás keresők körében magas a település lakosságához viszonyítva.

A település lakosságát nézve egészségügyi helyzet alapján jónak mondható. A város lakosságának egészségügyi állapotáért 4 helyszínen biztosítanak egészségügyi intézmény ellátást.

Tiszavasvári az alapfokú oktatását 4 óvodai és 2 általános iskolai feladatellátási hellyel oldja meg. Középfokú oktatás 2 feladatellátási helyen történik. Felsőfokú oktatás nem működik a településen, de a három megyeszékhely (Debrecen, Nyíregyháza, Miskolc) felsőfokú oktatási központként elhelyezkedési lehetőséget kínálnak a település tanulói számára.

A település lakosságát nézve egészségügyi helyzet alapján környezeti terheléssel járó tevékenység nem működik. A lakosságra betegség típus nem számottevő, azonban 2013-ban Hepatitis „A” járvány tört ki a településen. Az egészségügyi ellátásba 6 felnőtt háziorvos, 3 gyermekorvos és 3 fogász tartozik. A település lakosai egészségügyi szakellátást a kistérségi központban, helyben veheti igénybe, a járóbeteg szakrendelés kistérségi szintű szolgáltatásokat nyújt, ahol az elérhető betegellátási szakok között megtalálható a szemészeti, a reumatológiai, a nőgyógyászati, a bőrgyógyászati, a sebészeti, az urológiai, a fül-orr-gégészeti, az ultrahangi, a belgyógyászati szakrendelés. Az ettől jelentősebb, egyéb szakorvosi, vagy kórházi ellátást a település lakosai csak a közeli megyeszékhelyeken tudják igénybe venni, a legközelebb eső kórházak Debrecenben, Miskolcon és Nyíregyházán találhatóak.

A településen 3 gyógyszertár működik. A tiszavasvári lakosok és a környékbeli települések sürgősségi betegellátását az Országos Mentőszolgálat Tiszalöki Mentőállomása látja el. Az Országos Mentőszolgálat 1956 óta működtet Tiszalökön Mentőállomást. A mentőállomáson három mentőgépkocsi teljesít szolgálatot, egy Mercedes Sprinter típusú esetkocsi mely 24 órában fut, két db Ford Transit típusú mentőgépkocsi mely közül egy 24 órában, valamint egy munkanapi 12 órában teljesít szolgálatot. Az állomáson öt mentőtiszt, 12 mentőápoló és 12 mentőgépkocsivezető teljesít szolgálatot. A mentőállomás épülete a helyi önkormányzat tulajdonában van.

Az életminőség egyik legfontosabb jellemzője a jövedelem, illetve a kereseti lehetőségek alakulása. A jövedelmekre, átlagkeresetre vonatkozó adatok települési szinten jelenleg nem állnak rendelkezésre, így az elemzés kistérségi összehasonlításra támaszkodik.

A 2001. évi népszámláláskor a város lakosságának 8,9%-a vallotta magát cigány nemzetiségűnek. Ez jóval magasabb a 4,6%-os megyei átlagnál. (KSH adatok) Tény viszont, hogy a népszámlálási adatok jóval kevesebb cigányról adnak számot, mint az a valóságban van, ráadásul a cigányság létszámának pontosabb meghatározása igen problematikus. Első ízben 1994-ben történt mindkét településrészen létszámfelmérés. Az akkori összesített létszámadatak: Szentmihályon 749 fő; Búdon 497 fő olyan személy élt, akit környezete cigánynak tartott, és aki saját magát, illetve családját is annak mondta. Legutoljára 2006. október végén utcánként és lakásonként volt pontosítva a kétfajta cigányság létszáma. Eszerint a város keleti részén 1435 fő oláh cigány, a nyugati részén 911 fő romungró él, összesen tehát a cigány lakosság létszáma 2346 fő, Tiszavasvári népességének 17,5 %-át adva.

A szociális ellátást a Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ látja el.

A központ által nyújtott szociális alapszolgáltatások:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- nappali ellátás (idősek klubja)
- családsegítés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás

A településen egy feladatellátási hellyel működik a bölcsőde, mely 72 férőhellyel rendelkezik. A bölcsőde maximális létszámmal működik. A beírt gyermekek létszáma akkora, hogy a meglévő épület bővítésére vagy új építésére van szükség.

Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja Idősek Otthona, fogyatékos személyek otthona, szenvedélybetegek otthona belső életének rendjét tartalmazza irat alapján az intézmény:

- 122 férőhellyel rendelkezik az idősek otthonában
- 98 férőhellyel rendelkezik a fogyatékos személyek otthonában
- 10 férőhellyel rendelkezik a szenvedélybetegek otthonában

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve a város helyzete kedvezőnek tekinthető. A város kulturális életének meghatározó részét képezik az oktatási intézmények mellett, a Találkozások Háza. Az épület előadásoknak, irodalmi esteknek, tanfolyamoknak, szakköröknek, konferenciáknak, színházi előadásoknak, esküvőknek, ballagásnak, konferenciáknak stb. biztosít helyszínt. A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve a Város helyzete kedvezőnek tekinthető. A város kulturális életének meghatározó részét képezik az oktatási intézmények mellett, a könyvtár. A Művelődési Központ és Könyvtár korszerű közművelődési, közgyűjteményi intézményként a sokszínű kulturális élet színtere. A kultúrák és szolgáltatások találkozásának a szándéka az épület új elnevezésében is megjelent, így lett az intézmény: Találkozások Háza.

Az intézmény vezető szerepet tölt be a város kulturális életében, közművelődésében a szórakoztató rendezvények, könnyű- és komolyzenei koncertek, városi ünnepek, kiállítások, a hangversenyek, felnőtt- és gyermek színházi produkciók, nemzeti ünnepek, városi nagyrendezvények, találkozók, szervezésével és lebonyolításával. Befogadja tanfolyamoknak, civil szervezeteknek, vallási - és politikai eseményeknek. A művészeti csoportok egy része rendszeresen itt tartja foglalkozásait, próbáit, előadásait. Az intézmény szerteágazó közművelődési tevékenységet végez, tevékenységi körében fontos szerepet játszott az amatőr művészeti csoportok felkutatása, munkájuk, szakmai előmenetelük segítése, bemutatkozási lehetőséget biztosítunk számukra amatőr művészeti találkozók keretében.

A közigazgatási funkciójú épületek a belső városmagban, a polgármesteri hivatalnál és annak környékén helyezkednek el. A www.tiszavasvari.hu weboldal biztosítja az önkormányzat internetes megjelenését, alakosság sokrétű tájékoztatását. Az önkormányzati tisztségviselők és a képviselő-testület bemutatása mellett mindenki számára hozzáférhetőek a város képviselő-testületi ülések jegyzőkönyvei, rendeletei és az ügyintézéshez szükséges hivatalos nyomtatványok, hatályos településrendezési eszközök.

A Polgármesteri Hivatal a jegyző vezetésével önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A 2014. évi választást követően 12 tagú képviselő-testület határozza meg a Polgármesteri Hivatal működéséhez szükséges előirányzatokat, működési, fenntartási költségeket. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozott létre.

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Tiszavasvári esetében a gyermekek magas száma és a hátrányos helyzetű lakosság, valamint a térbeli koncentráció jelenthet konfliktus, amelyet csak részben képes megfelelően kezelni az önkormányzat és az érintettek számára nyújtott szolgáltatások ellátását végző szervezetek. Az elmúlt két évtizedben a magyarországi középosztály – különösen az alsóbb rétege – fokozottan megélte létbiztonságának csökkenését és perspektíváinak beszűkülését. Ez a negatív tendencia attól függetlenül meghatározta az érintettek közérzetét, hogy nagy részük életszínvonala általánosságban véve növekedett a rendszerváltás előtti időszakhoz képest. A saját életszínvonal emelkedését a birtokolt ingó és ingatlan vagyon mennyiségének és értékének (nyugati autó, nagyobb ház, stb.), valamint a családi fogyasztás növekedésében elkönyvelő többség ugyanakkor intenzíven élte meg a relatív elszegényedést, hiszen a referenciacsoportok, a náluk magasabb státusszal rendelkezők ugyanezen a téren lényegesen sikeresebbek voltak (drágább és több autó, még nagyobb és több luxust biztosító ház, márkás használati tárgyak, stb.).

Miközben a rendszerváltás nyertesei dinamikusan „elhúztak” középosztály előtt, a társadalom jelentős tömegei látványosan lecsúsztak: megszenvedték a megélhetésüket biztosító munkalehetőségek nagymértékű beszűkülését, eltűnését, életkörülményeik zuhanásszerűen romlottak, elszegényedtek. A középosztály alatt megnyíló szocioökonomiai szakadék, amely milliós nagyságrendben nyelte el azokat, akikkel majdnem azonos színvonalon éltek a rendszerváltást megelőzően, azt a fokozódó fenyegetést jelenti a középosztály számára, hogy elnyeli őket is.

Ez a folyamat, egyéb negatív tendenciákkal kiegészülve (a megélhetési költségek növekedése, a hitelből elért és fenntartott életszínvonal feszültségei, majd a mindezt leromboló hitelválság, a munkaerő-piaci bizonytalanságok, stb.) a középosztály leértékelődéséhez vezetett. Széles társadalmi rétegek kényszerültek arra, hogy erőforrásaikat végsőig kihasználva arra törekedjenek, hogy legalább a következő generáció visszaszerezhesse az elvesztett helyzetet – és ennek a küzdelemnek a legfőbb színtere az iskola. A középosztály erőfeszítései másrészt arra irányulnak, hogy plasztikusan elhatárolják magukat a náluk szegényebektől – az intézményrendszerek nyújtotta lehetőségek kiaknázásakor széleskörűen elmélyítve a mélyszegénységhez fűződő etnikai és kulturális tartalmakat –, melynek erkölcsi alapot a *kirekesztés ideológiája* ad. Mivel a társadalmi egyenlőtlenségi rendszer a társadalom jelentős rétegei számára kézzel fogható előnyökkel jár, ennek következtében tudatosan, vagy tudattalanul, de közreműködnek az egyenlőtlenségi rendszer fenntartásában – pl. a jellemzően a középosztály normái által „uralt” közoktatás révén –, hiszen így olyan helyzetet tudnak konzerválni, amelyben a társadalom egy jelentős rétegével nem kell versenyezniük a munkahelyekért.

A helyi munkalehetőségek beszűkülésével, és a környékbeli munkalehetőségek elérhetőségének gátoltságával (utak állapota leromlott, a tömegközlekedés – vasút – leépült, a fő közlekedési útvonalak elkerülik a várost) a középosztály a megélhetését és viszonylagos jólétét és jóllétét fenyegető helyzetbe került, melyet az aktív korúak, főképpen a képzett fiatalok elvándorlásával reagált le. Mindeközben, ahogy szinte mindenütt Magyarországon, itt is bekövetkezett a képzetlen romák lecsúszása, munkaerőpiacról való kiszorulása.

A legfőbb társadalmi konfliktus alapvetően egzisztenciális – azaz a munkaerő-piachoz köthető –, mindenkit negatívan érintő helyzetből fakad. Ugyanakkor, szintén jellemzően az ország többi részéhez, a felek a konfliktust etnikai konfliktusként élik meg, nevezetesen magyar-cigány érdekellentétként.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Történeti és kulturális adottságok:

A város helyén két település állt egykor, Tiszabűd (korábban Bűd) és Bűdszentmihály (korábban Szentmihály). A tatárjárás idején elpusztult, majd később újra települt falu a XVI. század végén ismét lakatlan jó félszáz évig, majd örmény kereskedők görög katolikus kárpát-ukrán telepeseikkel telepítik be. Ez időben a Taktaközből református magyarok is jöttek ide. Szentmihály 1440 táján született: Báthori András Bűd határában önálló települést hozott létre és bűdi jobbágysággal népesítette be. 1550 körül jeles település volt, közel félezer ember élt itt. A XVII. század első harmadában az új birtokos hajdúkat telepített ide, akik a bíraskodás terén kiváltságokat kaptak. A XVII. század második felében lakatlan, majd 1700 körül ismét hajdúk élnek itt, akik szerződéses viszonyban voltak a földesúrral, s a szabad mezővárosi jogállást 1848-ig megőrizte a település. 1771-től 1945-ig Dessewffy-birtok. A két szomszédos község (ekkor már Bűdszentmihály és Tiszabűd) közigazgatási egyesítése nem volt zökkenőmentes. Az új elnevezés 1952-től: Tiszavasvári, Vasvári Pálról és a Tiszáról. Tiszavasvári 1986. január 1-je óta város.

A közművelődés helyi színterei:

- Találkozások Háza
- Városi Könyvtár
- Vasvári Pál Múzeum
- Oktatási intézmények
- Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Hankó László Zeneiskola
- Civil Ház

Hitélet

3 keresztény felekezet:

- Görög Katolikus Egyház
  - Tiszavasvári Szent Miklós püspök Görög Katolikus templom
- Református Egyház
  - Tiszavasvári Református Egyházközség temploma
- Római Katolikus Egyház
  - Szent Kereszt Felmagasztalása Szent Eleonóra templom

Sportélet

- sport koncepció
- a tömeg- és diáksport feltételeinek megteremtése kötelező önkormányzati feladat
- szándék az élsport erősítése.

Sportlétesítmények és események

- a helyi sportéletet kiszolgáló infrastruktúra hiányos és korszerűtlen;
- a labdarúgó megyei I. osztály bajnokságán rendszeresen résztvevője a Tiszavasvári SE
- Sportlétesítmény: Városi Sportcsarnok

Civil szervezetek	
Szervezet neve	Cím
„Dezsavü” Színkör Kulturális Szolgáltató Egyesület	4440 Tiszavasvári, Hétvezér u. 16.
„FAIR PLAY” Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kabay u. 29.
„Gimnazistákért” Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Hét vezér út 19.
„Kicsi vagyok én...” Alapítvány a Bölcsődés Gyermekekért	4440 Tiszavasvári, Vöröshadsereg u. 10.
„Közös kincsünk a gyermek” Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Bajcsy-Zs. u. 30.
A boldogabb családokért Tiszavasváriban Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38.
Add a kezed az esélyegyenlőség megteremtésének segítése az oktatásban és a munkaerőpiacon közhasznú Egyesület	4440 Tiszavasvári, Szent I. u. 9.
Alberth Béla Gyermekvédelmi Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Ifjúság út 4.
ALKALOIDA LOMBIK Horgász Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kabay János út 29.
ALKALOIDA Önkéntes Kölcsönös Nyugdíjpénztár	4440 Tiszavasvári, Kabay János út 29.
ALKALOIDA Technikai és Tömegsportklub	4440 Tiszavasvári, ALKALOIDA Gyár
Biztonságos Életért Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kinizsi út 20a.
Együtt Egymásért Városvédő Egyesület	4440 Tiszavasvári, Bethlen G. út 2.
Esélyegyenlőség – SZET Egyesület	4440 Tiszavasvári, Adria u. 10.
FÜGGETLENEK A VÁROSÉRT EGYESÜLET	4440 Tiszavasvári, Kísfaludy u. 6.
Hankó László Zenei Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Báthori út 1.
Horgászatért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kabay J. u. 29.
Hunyadi József Hagyományörző és Művészeti Közhasznú Egyesület Tiszavasvári	4440 Tiszavasvári, Bethlen G. út 2.
Játékkal a Gyermekekért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Ifjúság u. 1.
Kabay János Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Ifjúság u. 4.
Keresztény Értelmiségi Klub	4440 Tiszavasvári, Aradi vértanúk u. 35.
Kör-karéj Búdszentmihályi Hagyományörző Egyesület	4440 Tiszavasvári, Vörösvári u. 58.
Kör-Karéj Tánckör Kulturális Szolgáltató Egyesület	4440 Tiszavasvári, Vörösvári u. 58.
LUKÁCS FERENC Önkéntes Tűzoltó Egyesület	4440 Tiszavasvári, Báthory u. 6.
Magyar-Roma-Maxima Tiszavasvári Egyesület	4440 Tiszavasvári, Iskola u. 2.
MÁKVIRÁG CENTRUM Kulturális és Szabadidő Egyesület	4440 Tiszavasvári, Árpád út 12.
MÁSOKÉRT VAGYUNK	4440 Tiszavasvári, Garami utca 1.
Napraforgó Nyugdíjas Klub	4440 Tiszavasvári, Hétvezér út 2/a
NOE Tiszavasvári Nagycsaládosok Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Móricz Zs. u. 6.
Nyíregyháza Sütőipari Vállalat Tiszavasvári Üzeme Munkástanácsa	4440 Tiszavasvári, Gépállomás u. 1.

Nyugat-Szabolcsi Agrár Vállalkozó Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
Önkormányzati Tűzoltóság Tiszavasvári	4440 Tiszavasvári, Báthori u. 6.
Őszikék Idősek Egyedülálló Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38.
ÖSSZEFOGÁS A BÜDI ROMÁKÉRT TISZAVASVÁRI EGYESÜLET	4440 Tiszavasvári, Bethlen G. út 2.
PATRÓNUS Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Szilágyi u. 2.
Pethe Ferenc Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kossuth út 76.
REQVIEM Fúvózenekari Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Krúdy u. 7. fszt./2.
Sibelius Vegyeskar Egyesület	4440 Tiszavasvári, Hét vezér út 19.
SZENT ANNA Kantász Közhasznú Egyesület	4440 Tiszavasvári, Árpád u. 9/b.
SIKRA Vadásztársaság	4440 Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 37/A
TINITANODA Zeneművészeti Egyesület	4440 Tiszavasvári, Irinyi u. 7.
Tisza Menti Iskolaszövetség	4440 Tiszavasvári, Ifjúság út 4.
Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 55.
Tiszamenti Települések Térségfejlesztési Társulás	4440 Tiszavasvári, Ady Endre u. 8.
Tiszavasvári Bölcs Baglyok Szögi Lajos Alapítványa	4440 Tiszavasvári, Szabadság tér 1.
Tiszavasvári Diákcsoport Egyesület	4440 Tiszavasvári, Ifjúság u. 8.
Tiszavasvári és Vidéke Méhész Egyesület	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
Tiszavasvári Felnőtt Kórusmozgalomért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Szabadság tér 1.
Tiszavasvári Gazdakör	4440 Tiszavasvári, Petőfi út 65/D.
Tiszavasvári Lovas Egyesület	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
Tiszavasvári Mazsorett Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kabay J. út 13. fsz./1.
Tiszavasvári Média Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kabay J. u. 19/a.
Tiszavasvári Otthon Segítünk Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Móricz Zs. u. 6.
Tiszavasvári Rádióamatőr Sportegyesület	4440 Tiszavasvári, Kossuth u. 41.
Tiszavasvári Roma Egyesület	4440 Tiszavasvári, Déryné út 16.
Tiszavasvári Sport Klub	4440 Tiszavasvári, Kossuth u. 41.
Tiszavasvári Sportegyesület	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
Tiszavasvári Szabadidős Programszervező Egyesület	4440 Tiszavasvári, Hősök utca 51.
Tiszavasvári Szakképzésért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Petőfi út 1.
Tiszavasvári Vállalkozások Érdekképviselőinek Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
TISZAVASVÁRI VÁROS KÖZREND-KÖZBIZTONSÁGÉRT Közalapítvány	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
Tiszavasvári Városért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kabay J. u. 29.
Tiszavasvári Városi Polgárőrség	4440 Tiszavasvári, Ady Endre u. 8.
Tiszavasváriért Közéleti Egyesület	4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 18.
TIVASZOLG KFT Munkahelyi Szakszervezete	4440 Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 54/a
Tőkés Diák Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kálvin u. 10.
TRADÍCIÓ Országos Hagyományőrző és Gasztronómiai Egyesület	4440 Tiszavasvári, Nánási u. 2.
UNDER TABLE KULTURÁLIS ÉS RENDEZVÉNYSZERVEZŐ EGYESÜLET	4440 Tiszavasvári, Szabolcsvezér út 10.
Varázscseruza Óvodai Egyesület	4440 Tiszavasvári, Vöröshadsereg út 10/a.
Vasvári Pál Diákszövetség	4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál Ált. Isk.
Vasvári Pál Közhasznú Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Iskola út 2.
VASVÁRI PÁL MŰZEUM BARÁTI KÖRE Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kálvin út 7.
VASVÁRI PÁL Társaság Tiszavasvári	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.

1.8. A település humán infrastruktúrája

Egy településen lakó emberek életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, kultúra) elérhetősége és azok minősége

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Oktatás

Bölcsődei ellátás

Bölcsődei ellátás a járás területén Tiszavasvári mellett csak Tiszalökön található. A Tiszavasvári Bölcsőde engedélyezett férőhely-száma 72 fő, de 2015. május 14.-én a Képviselő-testülethez benyújtott előterjesztés témájaként az intézményvezető kezdeményezte az intézmény jelenlegi férőhelyszámának 6 férőhellyel történő növelését.

A bölcsődések száma jelenleg 74 fő, akik 6 csoportszobában 269 m² hasznos alapterületen vannak elhelyezve.

Óvodai nevelés

A település közigazgatási területén 4 óvoda található, melyek mind a Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény részei.

A Fülemlé Óvoda az Ifjúság utcán található a település központjában. Az idejárók száma 130-140 fő. A csoportok száma 6. (Fülemlé csoport, Sárgarigó csoport, Katica csoport, Pacsirta csoport, Cinege csoport, Fecske csoport.

A Minimanó Óvoda Tiszavasvári bűdi részén a Vasvári Pál utcán található, melyben korábban bölcsőde is működött. Az épületet 1986-ban adták át, melyben 100 fő óvodás és további 40 fő bölcsődés ellátására volt lehetőség. Napjainkban a Vasvári Pál úti épületben megtalálható a Minimanó Óvoda mellett a Pedagógiai Szakszolgálati Központ is. Jelenleg 4 csoport működik, melyek a következők: Bóbita csoport, Pillangó csoport, Napsugár csoport, Eszterlánc csoport.

A Lurkó-Kuckó Óvodába járók száma évente 75-80 fő. Az intézményben népi kismesterségekkel ismerkednek meg a gyerekek a kézműves foglalkozások keretein belül. A műhelyekben szövőszékek, szövőkeret, korongonok találhatóak. A kerámiák elkészülése után azok kiégetésére is van lehetőség a kemencében. Az óvodában 3 csoport működik: a Napsugár csoport, a Katica csoport és a Szívárvány csoport.

A Várzsceruza Óvoda a gyári lakótelep szívében található. Az itt található csoportok száma 3, melyek a következők: Maci csoport, Margaréta csoport, Gomba csoport.

Az óvoda biztosítja az óvodás korúak nevelését, gondozását, oktatását. Ennek keretében felkészíti az általános iskola tanulmányokra, szervezi az iskola-érettségi vizsgálatokat. Alaptevékenysége a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, a Nemzeti Erőforrás Miniszter által kiadott program alapján. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását biztosítja. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelését, fejlesztését is biztosítja.

Általános iskolai oktatás

A Tiszavasvári Általános Iskola feladatellátási helyeinek száma 3 darab, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. A költségvetési szerv működési területe Tiszavasvári és környéke. Az intézmény székhelye az Ifjúság utca 8 szám alatt a 2795/3. hrsz. alatt 5837 m² területen van, a telephelyei Vasvári Pál u. 95 (822/2/A/2 hrsz. terület 456 m²) és 97/A (992 hrsz. terület 3741 m²) szám alatt található. Az iskola maximálisan felvehető létszáma összesen: 1200 fő, a székhelyen 850 fő, telephelyen 350 fő.

Az iskola nappali rendszerű iskolai oktatást végez, melyben alsó és felső tagozat, valamint sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdők, enyhe értelmi fogyatékos gyerekek) működik. A székhelyen kéttanítási nyelvű nevelés-oktatás (angol) folyik, míg a telephelyen nemzetiségi nevelés-oktatás (magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás (bolgár)).

A Vasvári Pál u. 95 szám alatti épületnek jelenleg csak az ebédlő része működik konyhával.

A Hankó László Zenei Alapfokú Művészeti Iskola feladatellátási helyeinek száma 2 darab, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. A költségvetési szerv működési területe Tiszavasvári, Tiszadada és környéke. Az intézmény székhelye a Báthori utca 1. szám alatt a 20/1 és 20/2. hrsz. alatt 119+434 m² területen van, a telephelye Tiszadadán található. Az iskola maximálisan felvehető létszáma összesen: 200 fő, a székhelyen 150 fő, telephelyen 50 fő.

Az iskola alapfokú műveltségi oktatást végez, melyben a zeneművészeti ág 12 évfolyamos. A művészeti iskolában az alábbi szakok működnek: akkordikus tanszak, billentyűs tanszak, fafúvós tanszak, rézfúvós tanszak, vokális tanszak.

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Tiszavasvári Tagintézmény fenntartója Botoló Nonprofit Közhasznú Kft. Az iskolában három művészeti ág oktatása zajlik: a táncművészet, színművészet, képzőművészet. A tagintézmény 1999-ben Tiszavasváriban néptánc csoportokkal indult, majd 2000-ben festészet tanszakkal bővült, igazodva ezzel a város, a partnerintézmények, a szülők és a tanulók igényeihez, elvárásaihoz. 2001-ben alakult meg a Tiszavasvári Tagintézmény, amelyhez Tiszavasváriban három, Tiszaeszláron egy telephely tartozik. A tagintézményben néptánc, dráma és képzőművészet oktatása folyik, helyi és utazó tanárok tanítanak.

Középiskolai oktatás

A Nyíregyházi Szakképzési Centrum Tiszavasvári Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma feladatellátási helye egyszer a Petőfi Sándor utca 1. szám (székhely) alatti 2443. hrsz. ingatlanon történik, amely 78 892 m² alapterületű, melynek fenntartója a Nemzetgazdasági Minisztérium, Nyíregyházi Szakképzési Centrum. A költségvetési szerv működési területe Tiszavasvári és környéke. A maximálisan felvehető létszáma összesen: 1255 fő, melyből 396 fő szakiskolai, 75 fő felnőtt oktatási és 784 fő szakközépiskolai képzésben ellátható.

A másik feladatellátási helye a Váci Mihály Gimnázium tagintézmény a Hétvezér utca 19. szám alatti (telephely) 2835. hrsz. ingatlanon van, melynek alapterülete 7654 m². A telephelyen gimnáziumi képzés folyik négy, öt évfolyammal 432 maximális iskolai létszámmal. Iskolai könyvtár mindkét iskolaegységben található. A kollégiumi ellátásban maximum 110 fő vehet részt.

Az intézmény fogadja a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos, értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődés zavarral rendelkező tanulók foglalkoztatását).

A szakközépiskolai az alábbi ágazatok képzése folyik: informatika, gépész, rendészet, szépművészet, vegyészs.

A szakiskola képzése a következők: ipari gépész, mezőgazdasági gépész, eladó, asztalos, hegesztő, szociális gondozó és ápoló, gépi forgácsoló, kertész, kőműves és hidegburkoló, víz-, csatorna- és közmű rendszer szerelő, női szabó.

Az érettségire épülő képzések: informatikai rendszergazda, automatikai technikus, gépgyártás-technológiai technikus, vegyipari technikus, gyakorló fodrász.

Felnőttoktatás

A településen a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Tiszavasvári Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiumában felnőttoktatás működik, mely elsősorban az érettségire való felkészülésre összpontosít.

Felsőfokú oktatás

A településen nem működik felsőfokú oktatás. A legközelebbi felsőfokú oktatási intézmény Debrecenen, Miskolcon és Nyíregyházán található.

Kulturális intézmények

Egyesített Közművelődési Intézmény és Könyvtár

Találkozások Háza

A város kulturális életének meghatározó részét képezik az oktatási intézmények mellett, a Találkozások Háza. Az épület előadásoknak, irodalmi esteknek, tanfolyamoknak, szakköröknek, konferenciáknak, színházi előadásoknak, esküvőknek, ballagásnak, konferenciáknak stb. biztosít helyszínt. Az épületben mozi vetítés is működik.

Városi Könyvtár

A Könyvtár a Találkozások Házánál található. A könyvtár alaptevékenységéhez kapcsolódó szolgáltatásai:

- könyv- és könyvtárhasználati, olvasás- és könyvtárnépszerűsítő foglalkozások vezetése
- könyvtári, könyvtárhasználati órák megtartása
- kulturális-, könyv-, könyvtár-, olvasásnépszerűsítő rendezvények szervezése
- tanfolyamok szervezése (digitális tudás népszerűsítése)
- hátrányos helyzetben élők könyvtári ellátása, esélyegyenlőség biztosítása

A könyvtári szolgáltatások közül megtalálható a fénymásolás, internet használat, nyomtatás, faxolás, laminálás.

Vasvári Pál Múzeum

A Múzeum a település központjában található, mely két épülettel rendelkezik: egy főépületből és egy néprajzi Múzeumból. Jelenleg a következő állandó kiállítások látogathatóak:

- Alkaloida Anno
- Tiszabüdi Tiszta szoba:

A kiállítás az 1930-as évek tiszta szobáját rekonstruálja. Sarkos elrendezésben találhatók a berendezési tárgyak, köztük Szabó Erzsébet 1861-ből származó kelengye ládája. Szent sarokban a komód felett tükör lóg, a komódon a görög katolikusok szent szobrai (Szűz Mária, Szent Antal a kis Jézussal, egy zenélő feszület) állnak. E szobában tekinthetők meg a helyben készült szűrők, ködmönök és kis bundák jeles darabjai is, melyek inkább a nagyllattartó szilaj pásztorkodás Hortobágy melléki hatásaira utalnak.

- Régészet
- Mesterkezek
- Szent Mihály Konyha
- Vasvári Pál Emlékiállítás
- Langaméta Gyermejjáték Gyűjtemény

A Vasvári Pál Múzeum falai között 2009. augusztus 20-án nyílt meg folyamatosan megújuló kiállításai a Langaméta Gyermejjáték Gyűjtemény. A korábban a Találkozások Házában látható kiállítás itt játszóházzal kibővülve várja a látogatókat és a nosztalgizálókat. A gyűjtemény maga a Langaméta Óvodai Szakmai Munkaközösség kezelésében van, melyet a szorgos és lelkes óvó nénik folyamatosan gyűjtenek, idejükből és saját pénzükből szánva egyes darabokat megvásárolnak és leltároznak.

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye orvos és gyógyszerészet története

Időszakos kiállítások:

- Veterán Motorok Kiállítása
- Olló-design kiállítás

A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület pályázatán a Bíráló Bizottság elismerő oklevelét érdemelte ki 2014-ben a Vasvári Pál Múzeum a tudatos, stratégiai gondolkodás nyomán kialakított, szakmai bázison alapuló, korszerű technikát alkalmazó, közösségi központú intézményfejlesztését

Civil Ház

2010-ben került átadásra a Civil Ház a Bethlen Gábor u. 2. szám alatt, egykor iskolaként működő épületben. A Civil Házban a következő szolgáltatások elérésében segítik a szervezeteket: nyomtatás, fénymásolás, scannelés, egyéb irodai szolgáltatások, a civil szervezetek informatikai műveltségének fejlesztése a hatékonyabb mindennapi munka érdekében. Feladatuk a pályázatok figyelése, segítségnyújtás pályázatok megírásában, a civil szervezeteket érintő jogi és adóügyi változások figyelemmel kísérése, amelyeket Civil Hírlevél formájában tesznek közzé a szervezetek számára.

Egészségügy - szociális ellátás

Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központ

A Búdi városrészben található Dogály-Kornis kúriában lett kialakítva, az intézmény célja elsősorban olyan idős, felnőtt fogyatékos személyek, illetve szenvedélybetegek ellátását biztosítani, akik koruk, egészségi állapotuk, és/vagy szociális helyzetük miatt személyes gondoskodást nyújtó, bentlakásos ápolást, gondozást igényelnek.

122 fős idős és a 98 fős fogyatékos személyek ellátása a központtal megegyező címen történik. Az otthonnak két részlege van: idősök részlege, fogyatékos emberek részlege.

Az időskorúak részlegén elsősorban azoknak az időskorúaknak és azon, betegsége miatt önmagáról gondoskodni nem tudó 18. életévét betöltött személynek az ápolása, gondozása, teljes ellátása történik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel. Az ellátás keretén belül gondoskodnak a kornak, egészségi állapotnak megfelelő fizikai, egészségügyi ellátásról, mentális gondozásról. A fogyatékos emberek részlegén azon felnőtt korú (látás-, mozgás-, értelmi és halmozottan fogyatékos) személyek ellátását végzik, akik nem igényelnek gyógyintézeti kezelést, valamint rehabilitációs intézményi ellátásban nem részesülnek. Az intézményi ellátása során lehetőséget biztosítanak a fogyatékos ember állapotának megfelelő önállóságra, döntési lehetőségekre, továbbá a szinten tartó, képességfejlesztő, sport és szabadidős tevékenységek végzésére is. A településen az alábbi szociális alapszolgáltatások érhető el:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- nappali ellátás (idősök klubja)
- családsegítés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás

Gyermekjóléti alapellátások közül a város gyermekjóléti szolgálatot nyújt és családok átmeneti otthonát működtet.

Gyermekjóléti szolgáltatás feladata:

- a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése

A Családok Átmeneti Otthona az otthontalanná vált szülő (anya) kérelmére biztosítja a család együttes elhelyezését, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani a szülőtől. Az otthonban engedélyezett férőhelyek száma 16. A településen működő egészségügyi alapellátások:

- védőnői szolgálat 5 körzetben működik
- iskolai egészségügyi ellátás
- járóbeteg szakellátás

Az egészségügyi ellátásba 6 felnőtt háziorvos, 3 gyermekorvos és 3 fogász tartozik. A település lakosai egészségügyi szakellátást a kistérségi központban, helyben veheti igénybe, a járóbeteg szakrendelés kistérségi szintű szolgáltatásokat nyújt, ahol az elérhető betegellátási szakok között megtalálható a szemészeti, a reumatológiai, a nőgyógyászati, a bőrgyógyászati, a sebészeti, az urológiai, a fül-orr-gégészeti, az ultrahangi, a belgyógyászati szakrendelés. Az ettől jelentősebb, egyéb szakorvosi, vagy kórházi ellátást a település lakosai csak a közeli megyeszékhelyeken tudják igénybe venni, a legközelebb eső kórházak Debrecenben, Miskolcon és Nyíregyházán találhatóak.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, rögzíteni szükséges az esélyegyenlőség érdekében Tiszavasvári Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének helyzetelemzés megállapításának összegzése

Romák és/vagy mély szegénységben élők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
Alacsony iskolai végzettség.	Tanoda program. A 8 általános iskolai végzettek számának növelése.
A szegénységben lakta családok lakta utcákban infrastruktúra javítása.	Utak aszfaltozása, járdák építése.
A tartós munkanélküliség aránya 50 % fölötti.	Munkahelyteremtés, továbbképzések, átképzések.

Gyermekek	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
A gyerekek körében terjednek a különböző betegségek.	Szűrővizsgálatok gyakoriságának lehetőségekhez mérten történő növelése, felvilágosító programok szervezése.
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolások körében több 50 %-nál.	A 2H-s, 3H-s gyerekek szülei számára képzések szervezése, munkahelyek teremtése.
Alacsony iskolai végzettség.	Tanoda Program. A 8 általános iskolai végzettek számának növelése.
A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány.	Az óvodai férőhelyek számának növelése csoportszoba kialakításával.
Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok.	Számítógépes adatbázis, informatikai hálózat fejlesztése, építményi adottságok javítása.

Idősek	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
Egyedülálló idősek elmagányosodása.	Civil kezdeményezések.
Informatikai ismeretek hiánya.	Képzés az idős korosztály számára.

Nők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
A munkanélküli nők száma 8,5 %-ról 11 %-ra emelkedett 2008-2012 között.	Munkahelyteremtő programok.
Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok.	Számítógépes adatbázis, informatikai hálózat fejlesztése, építményi adottságok javítása.
A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány.	Az óvodai férőhelyek számának növelése csoportszoba kialakításával.

Fogyatékkal élők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
A városban lévő épületek akadálymentesítettségének hiánya.	Nyertes pályázat esetén akadálymentesítettség megvalósítása.
Fogyatékos emberek foglalkoztatásának hiánya.	Fogyatékos emberek foglalkoztatásának elősegítése munkáltatói szemléletformálással.
Társadalmi integrációs problémák.	Érzékenyítő Program.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének a beavatkozások megvalósító összegzése:

Romák és/vagy mély szegénységben élők	
Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek
„Vissza a munka világába!”	Tartós munkanélküliek <ul style="list-style-type: none"> - önkormányzat és intézményei - civil szervezetek

„Jó utat mindenkinek.”	Szegényebbek által lakott városrészen élők <ul style="list-style-type: none"> - önkormányzat - civil szervezetek - építési vállalkozók
„Tudással a jövőbe.”	Mélyszegénységben élők és romák <ul style="list-style-type: none"> - Magiszter Alapítvány Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola - önkormányzat - általános iskolák

Gyermekek	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
„Ép testben ép lélek.”	<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzat - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - orvosok
„Munkával a hátrányok ellen.”	<ul style="list-style-type: none"> - hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek és szüleik - önkormányzat
„Tanoda Program.”	<ul style="list-style-type: none"> - mélyszegénységben élők és romák - Magiszter Alapítvány Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola
„Óvodában cseperedni.”	<ul style="list-style-type: none"> - óvodák - önkormányzat
„Infrastruktúra-fejlesztés.”	<ul style="list-style-type: none"> - nők - gyerekek - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - önkormányzat

Idősek	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
„Derűs időskor.”	<ul style="list-style-type: none"> - nyugdíjasok, idősek - önkormányzat - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ Idősek klubja - idősek civil szerveződései
„Klikkelj rá nagyj.”	<ul style="list-style-type: none"> - idősek - önkormányzat - civil szervezetek - önkormányzat - Találkozások Háza

Nők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
„Nők a munkában.”	<ul style="list-style-type: none"> - munkanélküli nők - önkormányzat és intézményei - önkormányzat - Találkozások Háza
„Infrastruktúra-fejlesztés.”	<ul style="list-style-type: none"> - nők - gyerekek - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - önkormányzat
„Óvodában cseperedni”	<ul style="list-style-type: none"> - óvodák

	- önkormányzat
Fogyatékkal élők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
„Akadálymentes város.”	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők - önkormányzat - civil szervezetek
„Közösen dolgozzunk!”	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők - önkormányzat - munkáltatók - Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete - civil szervezetek, egyesületek - Tiszavasvári Szociális-, és Egészségügyi Szolgáltató Központ - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja
„Együtt egymásért.”	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők - önkormányzat - Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesület - Szociális- és Egészségügyi Szolgáltató Központ - civil szervezetek, egyesületek

A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést találunk a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről. A helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg vannak határozva a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések.

1.9. A település gazdasága

Tiszavasvári tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének. A TÖOSZ 26 éves szakmai múltjával a háta mögött, jelenleg is az ország legnagyobb, legerősebb, jelentős nemzetközi kapcsolatokkal, korszerű infrastruktúrával, elismert szakértőkkel és magasan képzett apparátussal rendelkező érdekvédelmi szervezete. Helyzetéből adódóan jelenleg az egyetlen olyan önkormányzati érdekvédő szervezet, amely képes az érdekképviselőten és - egyeztetésen túl, színvonalas szolgáltatásokat is nyújtani tagjainak, illetve igény esetén az egész önkormányzati szférának.

A TÖOSZ betölti országos érdekvédelmi szerepét, kiteljesíti szolgáltató funkcióját, tudatosan bővíti hálózati együttműködését és folyamatosan növeli taglétszámát és önkormányzati érdekvédelmi befolyását. A TÖOSZ az új önkormányzati törvény szabályozása alapján is országos érdekszövetségnek minősül és a kormányzat stratégiai partnere.

Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásával önállóan gazdálkodik. Az önkormányzat a helyi lakosság szükségleteiből s a jogszabályokból adódó feladatait saját költségvetési szerv útján, más gazdálkodó szervezet támogatásával, szolgáltatások vásárlásával illetve más módon jár el. Az önkormányzatnak a bevételei és kiadásai egyensúlyban vannak. Lejárt esedékességű elismert tartozásállománya nincs.

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatások (háziiorvosi/fogorvosi rendelők, egészségügyi központ), a szociális és gyermekjóléti intézmények, illetve a kulturális és közművelődési intézmények fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

A Polgármesteri Hivatal a jegyző vezetésével önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A 2014. évi választást követően 12 tagú képviselőtestület határozza meg a Polgármesteri Hivatal működéséhez szükséges előirányzatokat, működési, fenntartási költségeket. A képviselőtestület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozott létre.

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

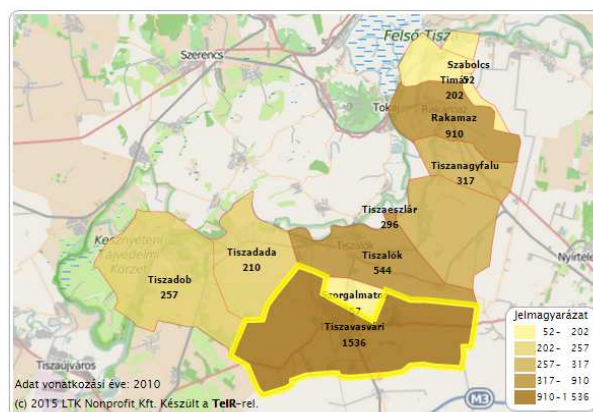
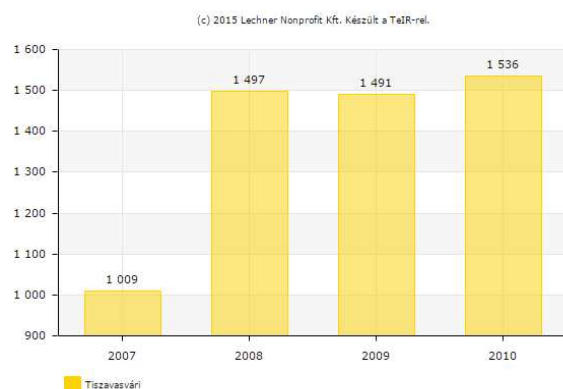
A külső környezet elemzése megmutatja, hogy az EU-s csatlakozást követő évek óriási változásokat hoztak nem csak a kistérség, hanem hazánk életében is. A csatlakozás érinti a térség fontos ágazatát, a mezőgazdaságot is, a gazdáknak alkalmazkodniuk kell a magasabb minőségi elvárásokhoz, a változó szabályozási környezethez, továbbá a térség jellegénél fogva célterülete lehet a vidékfejlesztési forrásoknak. A Tiszavasvári járás belső erőforrásait vizsgálva ellentmondásos kép rajzolódik ki. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nyugati részén fekvő kistérség jó közúti elérhetőségű, viszonyai az M3-as autópálya megépítésével tovább javultak, a szomszédos települések közötti közlekedés feltételei megfelelőek, az autóbusz-közlekedés jó és szervezett igény mutatkozik a kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának fejlesztésére is.

A fejlődés hátráltatója a kedvezőtlen munkaerő-piaci tendenciákban keresendő: a kistérségben alacsony a foglalkoztatottak és magas a munkanélküliek aránya, a munkanélküliek és a szociális segélyben részesülők száma pedig folyamatosan növekedett. A lakosság képzettségi színvonala nem versenyképes, így a térséget relatíve magas strukturális munkanélküliség sújtja, amelyet tetéző, hogy a képzett szakemberek hiánya akadályozza a magasabb hozzáadott értéket termelő gazdasági tevékenységek letelepedését.

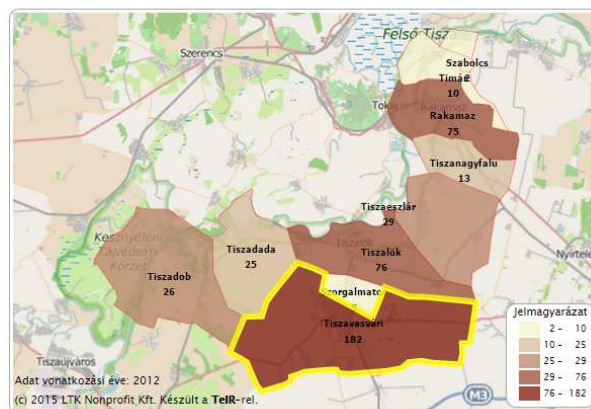
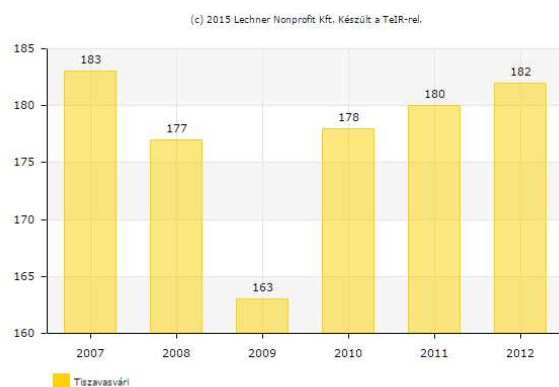
A térség szereplői számára fontos az idegenforgalom fejlesztése, jelenleg azonban a kistérségben az idegenforgalomnak még nincs kiépítve a megfelelő infrastruktúrája és szolgáltatói háttere, bár több természeti és építészeti látványossággal rendelkezik a település, kihasználtságuk turisztikai szempontból nem jelentős.

A település fejlesztési feladatainak meghatározásához figyelemmel kell lenni a nemzetközi társadalmi-gazdasági, valamint politikai folyamatokra, tehát az Európában zajló folyamatok meghatározóak az országra és így a Tiszavasvári járásra, benne Tiszavasvárra nézve is. Az információs társadalom felé való fejlődés olyan körülmények között zajlik, amikor a társadalmi-gazdasági folyamatok kilépnek a nemzetállami keretektől, melyek szükségessé teszik az országok integrálódását, mind kontinens, mind pedig globális méretekben. Az Európai integráció határozza meg a növekedési pályán való haladás lehetőségét és sebességét. A globalizációs folyamatok versenyre kényszerítik a vállalatokat, intézményeket, településeket, városokat, régiókat és országokat. A globális verseny a gazdaságban kikényszeríti az állandó termék innovációt, a gyártási technológiák szüntelen megújításának kényszerét, új piacszerzési és megtartási módszerek alkalmazását.

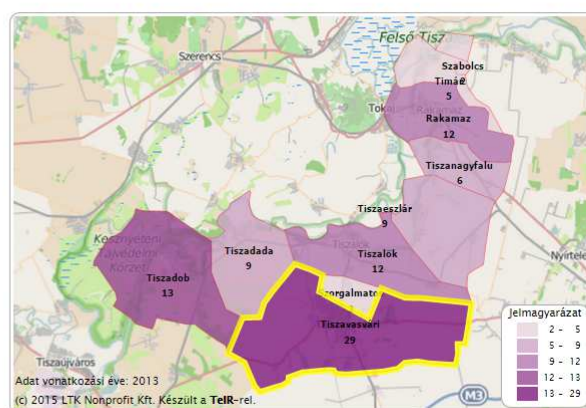
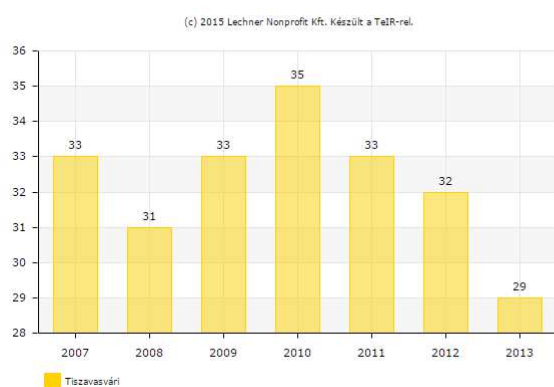
Néhány gazdasági helyzetelemzést segítő adat a TEIR adatbázisból:
A településen működő vállalkozások száma:

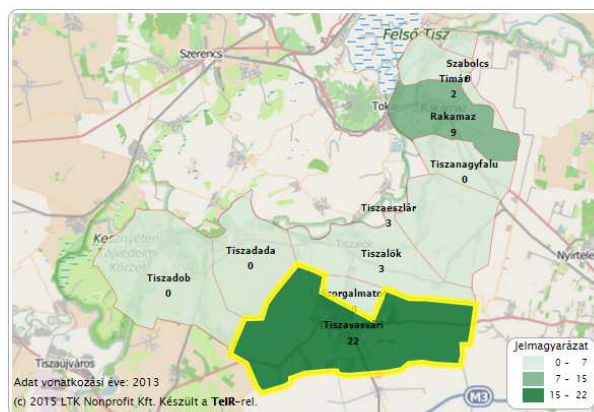
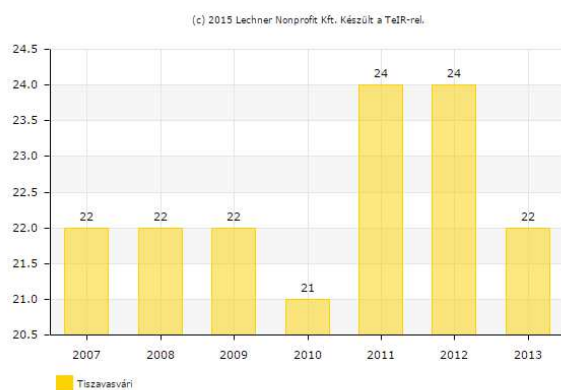
Kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül) (db)

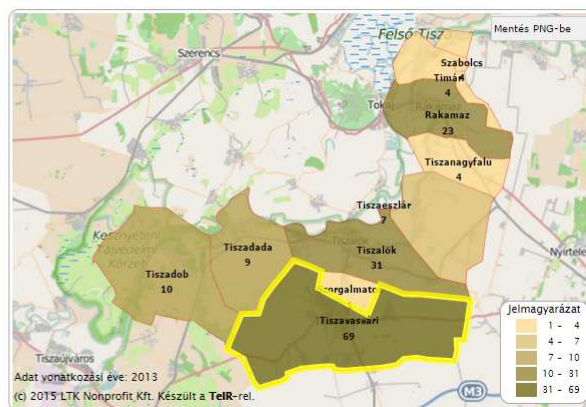
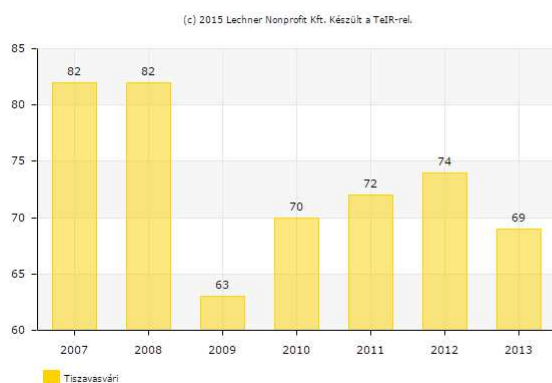
Élelmiszer jellegű üzletek és áruházak száma (db)

Ruházati szaküzletek száma (db)

Vendéglátóhelyek száma (db)

A rendszerváltást megelőző időszakban Tiszavasvári jelentős iparral rendelkezett. Ezt követően, a hagyományos piacok elvesztése, a versenyképtelen üzleti struktúra és termelékenységi mutatók, valamint a magyarországi tevékenységükre nézve hátrányos multinacionális tulajdonosi stratégiai döntések következtében viszonylag rövid időn belül megkezdődött az ICN Magyarország Rt. (az Alkaloida Vegyészeti Gyar Zrt. akkori tulajdonosa) tömeges létszámleépítése, amellyel egyidőben több építőipari és gépipari üzem is megszűnt. Az ipari szektor hanyatlásával párhuzamosan a korábbi mezőgazdasági nagyüzemek visszafejlődése is kedvezőtlen hatással volt a város gazdasági életének alakulására. A helyben található munkahelyek számának csökkenésével felerősödött az ingázás és az elvándorlás, amely a korábban jelentős műszaki értelmiség és jól képzett szakember-gárda helyi gazdaságból való folyamatos kivonulását eredményezi.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Tiszavasvári hagyományosan erős iparral rendelkező település. Bár a korábban legaktívabb ipari területek az előző fejezetben tárgyalt folyamatok révén mára sokat veszítettek eredeti pozícióikból, a működő vállalkozások között még mindig magasabb az ipari tevékenység aránya (17,4%), mint akár a megyei vagy az országos átlag. A mezőgazdasági szektorban a vállalkozások 5,4%-a működik, míg a szolgáltatások és egyéb területeken a fennmaradó 77,2%:

Az ipari tevékenység dominanciája még szembeötlőbb, ha a városban munkát vállalók (helyben lakók és bejárók együttesen) részarányában vizsgáljuk a gazdasági szektorok egymáshoz viszonyított arányát. Az ipari szektor a munkalehetőségek nagyobbik részét (53,15%) biztosítja.

1.9.2.1 Mezőgazdaság

2011-ben a mezőgazdasági szektorban a működő vállalkozások 5,4%-a volt aktív, az összes munkavállaló 6,48%-át foglalkoztatva. A 2000-es és 2010-es általános mezőgazdasági összeírás adatait vizsgálva látható, hogy míg a gazdaságok száma (különösen az egyéni gazdaságok és az ott munkát végző családtagok száma) jelentősen visszaesett, az alkalmazásban állók száma kisebb mértékben emelkedett. 2010-ben 523 gazdaság működött a város területén, amelynek közel 97%-a egyéni gazdaság volt.

A településen a földterület átlagos aranykorona értéke 17,5, ami gyakorlatilag megfelel a 18,15 AK-s országos átlagnak. A talajadottságok kedveznek mind a szántóföldi növénytermesztésnek, mind pedig az állattartásnak. A város közigazgatási területe a megye területének 2,17%-a. Ehhez az arányhoz képest a területek **művelési ágak** szerinti megoszlását viszonyítva látható, hogy jelentős a szántók és gyepek aránya, miközben elhanyagolható az erdőterületek és gyümölcsösök jelenléte. A város emellett a megye halastó-felületének kiugróan nagy részével, 32,43%-ával rendelkezik:

Az **állattartó gazdaságokat** vizsgálva azt láthatjuk, hogy a szarvasmarhával foglalkozó gazdaságok részaránya a legjelentősebb (a megyei adat közel 4%-a), míg az állatállományt tekintve a város állattartóinak mind szarvasmarha-, mind pedig sertésállománya magas. A 2010-es értékek egyébként nagyon jelentős emelkedést mutatnak a szarvasmarha-állományban, míg jelentős visszaesést a sertés- és többi haszonállat állományában a 2000-es összeíráshoz viszonyítva¹

1.9.2.2 Ipar

A rendszerváltást megelőző időszakban Tiszavasvári jelentős iparral rendelkezett, amely azonban mára sokat veszített korábbi súlyából (ld. erről az 1.9.1. fejezetet). A város emblemikus vegyipari üzemének leépülése, és több, jelentős építőipari és gépipari vállalkozás megszűnése ellenére még ma is az ipari szektorban működik a vállalkozások 17,4%-a, az összes munkavállaló 53,15%-át foglalkoztatva. Ugyanakkor az 1990. után megjelent vállalkozások többségéről elmondható, hogy tőkehiánnyal küzdenek és csak kis számú munkavállalót alkalmaznak. A közelmúlt beruházásai közül kiemelhető a Járműszerelvényt Gyártó Zrt. bővítése, és a V+K Kft. baromfivágóhídjának és sertés-vágóhídjának kialakítása.

A város **legjelentősebb ipari üzei** és azok tevékenységi köre a következők:

- Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt.: gyógyszergyártás
- Vasép Vasipari Kft.: fémszerkezetek gyártása
- Járműszerelvényt Gyártó Zrt.: fémszerkezetek gyártása
- Tiszavasvári Sütőüzem Kft.: élelmiszeripar
- TISZATESZT Kft.: ipari berendezések gyártása
- Quick 2000 Kft.: gépgyártás
- Wienerberger Téglaiipari Kft.: építőanyag-gyártás
- ELEX UNIVILL Kft.: villamossági szerelés
- Pro-Team Kft.: textilipar
- Tiszamelléki Mélyépítő Kft.: építőipar
- V+K Kft.: élelmiszeripar

Az energetikai tevékenységeket leszámítva a város minden ipari szektorban túlreprezentált a megyei vállalkozások között (lakónépességéhez viszonyítva):

A városban ipari park nincsen. Az ipari tevékenység elsősorban a város déli területeire, az Alkaloida Vegyészeti Gyár térségére koncentrálódik, és itt helyezkednek el a leginkább környezetterhelő tevékenységek is (a városi szennyvíztelep az Alkaloida zagytereivel, Alkaloida ipartelep, hulladéktárolók, sertéstelep, téglagyár, járműszerelvény-gyár, csirkenevelő telep).

A városfejlesztésnek jövőben is kiemelt szempontja, hogy a gazdasági területek kijelölésekor biztosítsa a lakó-, üdülő- és zöldterületektől való térbeli elválasztást, a környezetvédelmi előírások és védőtávolságok teljesítését.

Tiszavasvári vonzerejét növelheti, hogy a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet értelmében 2013-tól szabad vállalkozási zónának minősül. Magyarországon főként Budapestre és környékére koncentrálódik. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén 2013-ban mindössze 53 kutató-fejlesztő helyet regisztráltak, ami nagyarányú csökkenést jelent a 2007-es 76-hoz képest. Ráadásul, míg országos szinten a GDP 1,3%-át fordítják kutatás-fejlesztésre, addig ugyanez az érték a megyében mindössze 0,3%. Ezek az adatok a K+F tevékenység jelentős elmaradásait mutatják a megyében.

1.9.2.3 Szolgáltatások

A szolgáltatások Tiszavasvári gazdaságában lényeges szerepet töltenek be mind a foglalkoztatottak (az összes foglalkoztatott 23,61%-a), mind a vállalkozások szempontjából (a működő vállalkozások 77,2%-a). A tercier szektor 494 vállalkozásának harmada (23,79%) a kereskedelem és gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működik, ezen kívül még a szakmai, tudományos tevékenység és az oktatás tekinthető jelentősnek a vállalkozások száma alapján.

Ha a város lakosságszáma alapján vizsgáljuk az egyes szolgáltatási ágazatok vállalkozássűrűségét, akkor azt láthatjuk, hogy a megyei átlaghoz viszonyítva az egyéb szolgáltatások, az oktatás és az információ-kommunikáció területen működik inkább több, a szállítás-raktározás és a humán-egészségügyi, szociális ellátás körében pedig inkább kevesebb vállalkozás:

A városban a lakossági alapszolgáltatások valamennyi válfaja biztosított. Egyes szolgáltatástípusok lendületesen fejlődtek, a leggyorsabban fejlődő humán szolgáltatások (pl. ingatlanközvetítés, könyvelés, adótanácsadás, biztosítás, értékpapír forgalmazás, hitelnújtás) a kis- és közepes vállalkozásokra épülnek, amelyek az új társadalmi szükségletek kielégítésére specializálódnak.

Az üzleti szolgáltatások terén Tiszavasvári inkább alulfejlettnak nevezhető. A városban nincsen a kezdő vállalkozásokat, start-up cégeket vagy a városfejlesztési stratégia szempontjából kiemelten kezelendő gazdasági tevékenységeket felkaroló, támogató inkubátorház vagy technológiai szolgáltató központ, ami a térségben rejlő innovációs lehetőségek működő vállalkozássá, illetve terméké fejlesztésével, üzleti alapokra helyezésével, a kezdő vagy új, fejlődési szakaszba lépő mikro- és kisvállalkozások növekedési pályára állásával támogatná a helyi gazdaság fejlődését.

A városban ipari park sincsen, de jelentős területen található olyan jelenleg felhagyott, korábban ipari tevékenységre használt létesítmények, amelyek barnamezős beruházási területként vonzóvá tehetők.

2013-ban a településen 168 kiskereskedelmi üzlet működött; a 2004-es évi maximumhoz képest szinte folyamatos (jelenleg 16%-os mértékű) a visszaesés. Ez a szám 13,0 kiskereskedelmi üzletet jelent ezer lakosra, ami alacsonyabb a megyei (14,2) és az országos (15,1) átlagnál, nem beszélve a hasonló méretű járási központok esetében elvárható értékről. Tiszavasváriban nem jellemző a nemzetközi kereskedelmi láncok megjelenése, így ezek nem befolyásolják érdemben a kiskereskedelmi kínálatot. Az általános kereskedelmi tendenciákat igazolja, hogy 2000 és 2013 között jelentősen csökkent az élelmiszer jellegű üzletek száma, de a kiskereskedelmi üzletek legnagyobb része így is ruházati szaküzlet, illetve élelmiszer jellegű üzlet.

Tiszavasváriban a vendéglátóhelyek száma 2000-hez képest (63 db) kismértékben növekedett (2013-ban 69), de a 2003-2006 között számlált maximális értékhez képest évek óta stagnál vagy csökken. A városban az 1 000 lakosra jutó vendéglátóhelyek száma (5,3) kissé magasabb a megyei értéknél (4,7).

Tiszavasvári nem bővelkedik idegenforgalmi látnivalókban, történeti emlékekben, de meglévő és potenciális értékei a jelenlegi, a pénzügyi-gazdasági válság miatt bekövetkező kedvezőtlen tendenciák által igencsak nyomott szintnél magasabb turisztikai forgalmat is generálhatnának.

A város főbb vonzerejét a termálvizes fürdő, a természetvédelmi terület és más, látványos természetközeli területek, valamint néhány hagyományos programja jelentik. Potenciálisan sokféle aktív turisztikai attrakciónak is otthont adhatna (lovaglás, természetjárás, kerékpározás, vízisportok), gyógyvizére pedig további gyógy- és wellness-szolgáltatások is alapozhatók. Az jelenlegi idegenforgalmi attrakciók közül a legnagyobb vonzerővel a Szentmihályi Gyógyfürdő (2014-ben mintegy 46 ezer látogató), a Vasvári Pál Múzeum (13 722 látogató) és a Gólyahír Ifjúsági Tábor (3150 fő) rendelkezik, de a 2014-ben már 10. alkalommal megrendezett Öhönforgató Verseny és Néptáncfalalkozó is mintegy 3000 főt mozgató meg. A művelődési központnak és városi könyvtárnak is helyet adó Találkozások Háza összes 2014-es látogatóforgalma 39 305 fő volt:

Az önkormányzati tulajdonban lévő Szentmihályi Gyógyfürdő üzemeltetője, a Tiszavasvári Strandfürdő Kft. 2014-ben, saját beruházásaként jelentős felújítási munkákat végzett a létesítmény területén, amely így sokkal jobban ki tudja elégíteni a fürdővendégek igényeit, és szezonálisan ugyan, de a foglalkoztatást is bővíti.

Az idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások és azok kiszolgáló infrastruktúrája egyelőre hiányosnak értékelhető: többek között a szállásférőhelyek száma (2013-ban 128 db), a kínált szolgáltatások palettája és minősége jelenleg nem illeszkedik a potenciális vendégek által támasztott igényekhez. A szálláshelyek száma 2008 óta jelentősen csökkent, amit kiegészít a fürdő területén található kemping férőhelyeinek (alábbi ábrában nem szerepeltetett) 200 férőhelyes csökkenése:

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

Tiszavasváriban, az utóbbi években mind a működő, mind pedig a regisztrált vállalkozások száma csökken, vállalkozássűrűsége nem éri el sem a megyei, sem pedig az országos átlagot. A 2012-ben nyilvántartott 591 működő vállalkozás 94,59%-a 10 fő alatti mikrovállalkozás. A kisvállalkozások nagyobbik része (19 db) 10-19 főt, 9 db 20-49 főt foglalkoztat. A település iparvárosi rangjára utal, hogy – méretéhez viszonyítva – jelentős a közép- és nagyvállalatok jelenléte: 4 további vállalkozás foglalkoztat legalább 50 főt, közülük egy (az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt. pedig 250 fő feletti nagyvállalatnak minősül. Az egy lakosra jutó jegyzett tőke (1 858,1 eFt) közel nyolcszorosa a megyei és közel háromszorosa az országos átlagnak. A jelenlegi alacsony gazdasági teljesítményt mutatja ugyanakkor, hogy az egy lakosra számított bruttó hozzáadott érték (285,6 eFt) csak 52%-a a megyei és 32%-a az országos értéknek, de a járási átlagot is jelentősen alulmúlja.

Tiszavasváriban a helyi iparüzési adó mértéke 1,4 %, amelyet a 32/2010. (XII.16.) önkormányzati rendelet szabályoz. A városban zajló romló, vagy stagnáló termelési folyamatok, a fejlődésében megrekedni látszó gazdaság és kereskedelmi-, vendéglátó-ipari forgalom következtében az iparüzési adóbevételek nem biztosít elegendő forrást az önkormányzat számára: 2014-ben 182,38 mFt-ot tett ki, és a 2015-ös költségvetési rendeletben sem számolnak növekedéssel. Az adóitok védelme miatt a legnagyobb iparüzési adót fizető vállalkozások listáját az önkormányzat nem adhatja ki.

A vállalkozások mérsékelt intenzitással vesznek részt az európai uniós támogatások felhasználásában. A 2007-2013-as EU-s finanszírozási időszak során 39 db vállalkozói projekt részesült, összesen 1,13 milliárd Ft támogatásban. A beruházások többek között telephelyfejlesztésre, ipartelepítésre, vállalati innováció ösztönzésére, mikro- és kisvállalkozások technológia fejlesztésére, munkalehetőséget teremtő komplex beruházásokra, minőség-, környezet és egyéb irányítási rendszerek, szabványok bevezetésére irányultak.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

Egy város gazdasági versenyképességét számos tényező befolyásolja. Ezek közül Tiszavasvári esetében legfontosabbak:

- a kedvező közlekedési adottságokból, ugyanakkor periférikus megyei és regionális helyzetből eredeztethető adottságok
- a meglévő és potenciális ipari-gazdasági fejlesztési területek jelenléte a potenciális munkaerő vegyes képzettségi szintje
- valamint a már jelenlévő nagyobb vállalkozások addicionális vonzereje

Mindezek alapján összefoglalóan kijelenthető, hogy Tiszavasvári a hasonló méretű és földrajzi adottságú városokhoz képest jelenleg inkább kedvezőtlenebb helyzetben van, de több potenciális versenylőnnyel rendelkezik.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Tiszavasváriban az ezredfordulót követően – az állami lakástámogatási rendszernek is köszönhetően - élénk ütemben (évente a lakásállomány 0,22-0,49 %-ának megfelelő számban) épültek új lakások, de ez az aktivitás 2009-ben megtorpant, és azóta is stagnál, amit az állami kedvezmények visszavágása, és a pénzügyi-gazdasági válság magyaráz. Az új építéssel szemben a megszűnő lakások száma jellemzően kisebb volt (kivéve 2012-ben). A folyamatok eredményeként 2013-ban a lakásállomány 4572 db volt.

A városra a családi házas épületek jellemzőek. A 2011-es népszámlálás adatai szerint 4571 lakás van Tiszavasváriban. A lakások alapterületét vizsgálva elmondható, hogy a lakások 52,66 %-a 80 m²-t meghaladja, az egy lakásra jutó alapterület 83 m². A meglévő lakásállománynak a 91,18 %-a be van kapcsolva a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba. A meglévő lakásállománynak a 80,42 %-a van bekapcsolva a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba. A lakások komfortfokozat szerinti megoszlása: 44,98 % összkomfortos, 41,96 %-a komfortos, 2,71 %-a félkomfortos, 8,58 % komfort nélküli és 1,77 % szükségülakás. A gázhálózatra a lakásállomány 68,9 %-a van bekapcsolva. Az eladásra kínált lakások átlagára Tiszavasváriban 52 ezer Ft/m² 2013-ban.

A lakások értékesítési árának elmúlt 10 év során bekövetkezett változását 2002-2009 között tartós emelkedés jellemezte országosan, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. A gazdasági válság hatásaként az ingatlanpiaci kereslet drasztikusan visszaesett, ami az eladási árakban is megmutatkozik. A 2009 óta tartó csökkenő trend máig tart, és a Tiszavasvári kistérséget az országos és a megyei visszaesésénél is jobban sújtotta. Folyamatosan romlik a lakások kor szerinti megoszlása. A 2011. évi népszámlálásból rendelkezésre álló statisztikai adatokból számítva 21 a város lakásainak átlagos kora 41 év, ami 6 évvel meghaladja a megyei lakásállomány átlagos életkorát. Az átlagos életkor a 10 évvel korábbi népszámlálás óta 9 (!) évet emelkedett, miközben a megyei átlag „csak” 5 évet romlott.

A két népszámlálás között kis mértékben nőtt az egy lakásra jutó alapterület (79-ről 83 nm-re), és pozitív változás tapasztalható a lakások komfortfokozat szerinti megoszlásában is: 42%-kal csökkent a komfort nélküli és 45%-kal a szükségülakások részaránya, köszönhetően a lakásépítéseknek és felújításoknak. 2006-2011 évek között rendelkezésre álló adatai alapján évi 30-40 db családi ház és ugyanennyi társasházi vagy panellakás cserél gazdát. A fajlagos ingatlanár családi házak esetén 83 eFt/nm, társasházi és panellakások esetén 106 eFt/nm. Az eladásra kínált lakások és házak nagy száma miatt az értékesítési árak alacsonyok, kivételt ez alól elsősorban a jó elhelyezkedésű, felújított lakások képeznek.

A város jóváhagyott településrendezési terve a Búdi városrész ÉK-i szélén két kisebb tömböt falusias lakóterület-fejlesztésre, a Gyári lakótelep Ny-i felében pedig egy nagyobb területet kertvárosias lakóterület fejlesztésére jelölt ki, összesen 9,6 Ha alapterülettel. A terv emellett mintegy 50 Ha távlati lakóterület-fejlesztési övezetet jelölt meg, Belső-Szentmihálytól K-re, a vasút és a 36-os főút által meghatározott területen. A Belváros Ny-i oldalán 15 Ha-os területen üdülőházas fejlesztési terület, míg attól D-re 22 Ha-on távlati üdülőterület került kijelölésre. A város fejlesztési területeit a 3.1.3 fejezetben bemutatott térképen ábrázoljuk.

A lakások többsége – a hazai ingatlanpiaci viszonyoknak megfelelően – magántulajdonban van. Az önkormányzati tulajdonú bérlakások száma 88, amelyből 63 szociális, 23 munkaköri és szolgálati, és csupán 2 nem szociális célú bérbeadásra szolgáló bérlakás. A jellemzően kétszobás ingatlanok többsége (61 db) a Belvárosban található. A lakások ötöde alacsony komfortfokozatú vagy komfort nélküli.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

Az önkormányzat 2015-ben a képviselőtestület a költségvetés bevételeit 2 368 699 E Ft-ban, kiadását 2 530 768 E Ft-ban fogadta el az 4/2015. (II.19.) önkormányzati rendelet alapján. A költségvetés 162 069 E Ft költségvetési hiánnyal számol. Az önkormányzat költségvetésének kidolgozásának alapja, hogy biztosítani tudja az önkormányzat kötelező és önként vállalt közfeladatainak ellátásához szükséges gazdasági alapokat. Az önkormányzat fő bevétele normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatás és egyéb támogatás jogcímen keletkezik. Ugyanilyen jelentőséggel bírnak a támogatásértékű bevételek.

BEVÉTELEK	
Bevételi jogcím	2015. évi előirányzat (ezer forintban)
Önkormányzat működési támogatásai	970 458
Működési célú támogatások államháztartáson belül	324 559
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belül	329 840
Közhatalmi bevételek	294 863
Működési bevételek	429 869
Felhalmozási bevételek	5 400
Működési célú átvett pénzeszközök	2 750
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	10 960
KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	2 368 699
Hitel-, kölcsönfelvétel államháztartáson belül	100 000
Belföldi értékpapírok bevételei	0
Maradvány igénybevétele	192 441
Belföldi finanszírozás bevételei	0
Külföldi finanszírozás bevételei	0
Váltóbevételek	0
Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	0
FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	292 441
KÖLTSÉGVETÉSI ÉS FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	2 661 140

KIADÁSOK	
Kiadási jogcím	2015. évi előirányzat (ezer forintban)
Működési költségvetés kiadásai	2 172 315
Felhalmozási költségvetés kiadásai	358 453
KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK ÖSSZESEN:	2 530 768
Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre	102 952
Belföldi értékpapírok kiadásai	0
Belföldi finanszírozás kiadásai	27 420
Külföldi finanszírozás kiadásai	0
Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek	0
Váltókiadások	0
FINANSZÍROZÁSI KIADÁSOK ÖSSZESEN:	130 372
KIADÁSOK ÖSSZESEN:	2 661 140

A költségvetési, finanszírozási bevételek és kiadások egyenlege -162 069 E Ft.

Magyarországon az utóbbi években alakult át az önkormányzati vagyongazdálkodás, mely az állami támogatások csökkenéséhez vezetett és az egyes feladatkörök központosítása mellett megnőtt az önkormányzati saját bevételek jelentősége. Tiszavasvárinak az egy főre vetített önkormányzati bevételei a megyei és országos átlag alatt maradnak. A településnek nincs idegenforgalmi adóbevételei, az iparüzési adó is alacsony adóbevételt eredményez.

Vagyongazdálkodás

A vagyon - rendeltetése szerint - a törzsvagyonból és a törzsvagyon körébe nem tartozó üzleti vagyonból tevődik össze. Az önkormányzat törzsvagyonába a forgalomképtelen és a korlátozottan forgalomképes ingatlanok tartoznak.

Forgalomképtelen ingatlanok a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, a parkok, és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelennek nyilvánít. A forgalomképtelen ingatlanok az önkormányzat feladatellátáshoz kapcsolódnak, nem idegeníthetők el.

Korlátozottan forgalomképes ingatlanok a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók.

Forgalomképes ingatlanokhoz tartoznak az önkormányzat tulajdonába tartozó, értékesíthető telkek, épületek, ingatlanok.

Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásával önállóan gazdálkodik. Az önkormányzat a helyi lakosság szükségleteiből s a jogszabályokból adódó feladatait saját költségvetési szerv útján, más gazdálkodó szervezet támogatásával, szolgáltatások vásárlásával illetve más módon jár el.

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatás, a szociális és gyermekjóléti intézmény, illetve a kulturális és közművelődési intézmény fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

A városban épített lakások többségét természetes személyek építetik, a 2011. évi népszámlálási adatok szerint a tulajdonjellegét tekintve 4462 lakás van magánszemélynél, 91 önkormányzatnál és 18 más intézményi szervezetenél.

A Polgármesteri Hivatal a jegyző vezetésével önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A képviselőtestület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozott létre.

Tiszavasvári Város Önkormányzata közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervéről az önkormányzat 74/2013. (III.21.) számú határozata szól.

A határozatban szereplő középtávú vagyongazdálkodási terv (2012-2017) pontjai:

- Az önkormányzati vagyonnal – mint a nemzeti vagyonnal – felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni.
- A vagyongazdálkodás feladata az önkormányzat teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkor társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges vagyon egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá a feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.
- Az önkormányzati vagyonfejlesztés céljait (létrehozás, bővítés, felújítás) a Képviselőtestület döntései és az éves költségvetési rendelet határozza meg.
- Az önkormányzati vagyon hasznosításának módjai:
  - A feladatok ellátásához nem szükséges vagyon elidegenítése
  - Használatba-, bérbeadás
  - Önkormányzati vagyontárggyal vállalkozói tevékenység folytatása.

A határozatban szereplő hosszú távú vagyongazdálkodási terv (2012-2022) pontjai:

- A hosszú távú vagyongazdálkodási terv alapjául a középtávú vagyongazdálkodási terv szolgál.
- A vagyonhasznosítás során a bevételszerzés, illetve a kiadáscsökkenés mellett szem előtt kell tartani, hogy az ne eredményezzen vagyonfelélést.
- A piaci helyzet ismeretében szükséges az értékesítendő és más módon hasznosítható vagyonelemek felülvizsgálata.
- Az önkormányzat számára kedvező, vagyongyarapodást eredményező pályázati lehetőségeket maximálisan ki kell használni.

Gazdasági Program

Tiszavasvári város működésének és fejlődésének kiemelten fontos feltétele a gazdasági élet erősítése, az intézményhálózat hatékony, a város lakosságának igényeit magas szinten kielégítő működtetése, az oktatásban az eddig elért eredmények továbbfejlesztése, valamint a város lakosságának közéleti aktivitására építő önkormányzati munka.

A település célja, hogy biztosítsa a megélhetést, a komfortos életteret lakói számára, valamint a kellemes környezetben való pihenés lehetőségét.

Az önkormányzat új 5 évre szóló Gazdasági Programja 2015-ben készül.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységi feladatait a 2011. évi CLXXXIX. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény szabja meg:

„13. §

(1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
9. lakás- és helyiséggazdálkodás;
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
13. helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
14. a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
15. sport, ifjúsági ügyek;
16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
19. hulladékgazdálkodás;

20. távhőszolgáltatás;

21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

(2) Törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más helyi önkormányzati feladatot is megállapíthat.

Polgármesteri Hivatal feladata az önkormányzat működésének segítése, a közigazgatási ügyek döntésre való szakszerű előkészítése és a döntések végrehajtásával kapcsolatos feladatok és államigazgatási ügyek ellátása. A hivatal, mint önállóan működő és gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv, ellátja az igazgatási szervezet működtetéséhez szükséges gazdasági, pénzügyi, jogi, szakmai, ügyviteli, adminisztratív feladatokat, valamint az önkormányzatok, és az önállóan működő intézmények vonatkozásában a pénzügyi, gazdasági feladatokat egyaránt.

A városfejlesztésre hatékony és szakmailag jól működő szervezeti rendszere van, mely alkalmas a város rehabilitációjával kapcsolatos tevékenységek eredményes megvalósítására. A Hivatalban az elmúlt években szervezetfejlesztés volt, melynek eredményeképpen a feladatvégzés és a működés hatékonysága javult. A városfejlesztési tevékenységekben fontos szerepet játszik a jegyző, mert a jogszabályi felhatalmazás alapján ő koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

Az Önkormányzati és Jogi Osztály feladata a fejlesztési programok operatív megvalósítása, mellette más önkormányzati szervezeti egységek (Építési Iroda és a Költségvetési és Adóigazgatási Osztály) is közreműködnek valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységek megalapozásában vagy végrehajtásában.

A városfejlesztéshez kapcsolódó Tiszavasvári tulajdonában lévő gazdasági társaságok:

- Tiszavasvári Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft.
Feladata: egészségügyi feladatok ellátása, egészségügyi és szociális intézmények üzemeltetése
- Városi Kincstár
Feladata: közmunka szervezése, az önkormányzati intézmények műveleti gazdálkodásának bonyolítása
- Tiva-Szolg Településszolgáltató és Vagyongazdálkodó Kft.
Feladata: szennyvíz gyűjtése, kezelése

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

A település rendelkezik Gazdasági Programmal, mely 2007-ben készült el. A program 2007-2010 közötti időszakot öleli fel, tehát elavult.

A helyi gazdaságfejlesztés legfontosabb jellemzői:

- helyi kezdeményezésre vagy annak bátorításával jön létre;
- helyi elköteleződéssel jellemezhető, azaz helyi szereplők (önkormányzat, vállalkozások, civil szervezetek és lakosság) együttműködésében, részvételével és érdekében valósul meg;
- elsősorban helyi eszközökre, belső erőforrások felhasználására épít, a külső eszközöknek és erőforrásoknak elsősorban átmeneti ösztönző szerepük van;
- autonóm, egyedi, helyhez illő megoldásokat keres;
- a helyi közösség ellenőrzése mellett valósul meg;
- a helyi „piac” szervezésére irányul;
- a fejlesztett gazdasági tevékenység eredményei alapvetően helyben hasznosulnak;
- a gazdasági célok mellett helyi közösségi, társadalmi célokat vállal;
- önmagát építő folyamatként valósul meg, stratégiai szemlélettel.

A helyi gazdaságfejlesztésnek számos pozitív hatása van, amelyek területfejlesztési és vidékfejlesztési jelentőséggel bírnak:

- helyi vállalkozói tevékenységet generál;
- munkahelymegőrző és -teremtő szerepe van;
- mozgósítja a helyi közösséget, bővíti a helyi együttműködési hálót;
- a helyi erőforrások fenntartható használatához vezet;
- erősíti a helyi identitást és lokálpatriotizmust;
- a település népesség-megtartó erejét növeli, élhetőségét javítja;
- megújítja a város-vidék kapcsolatokat.

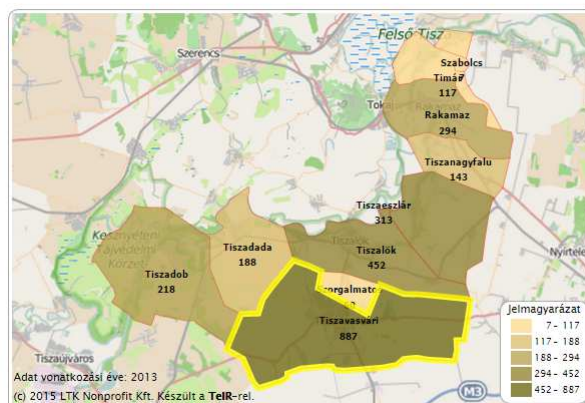
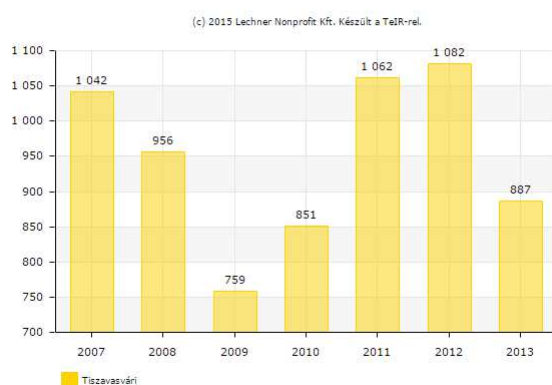
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Az önkormányzat törekszik arra, hogy a településen élő aktív korúak saját jövedelemszerző erejükre támaszkodva váljanak képessé az önfenntartásra, családfenntartásra. Ennek érdekében lehetőségeihez mérten támogatja a vállalkozásokat, munkaadókat.

A nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudókat az önkormányzat közfoglalkoztatottként tartja a munka világában. Az alacsony képzettségű (jellemzően a szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett környezetben lakó) munkanélküliek foglalkoztatására minden közmunkaprogramot megvizsgál.

Jövőbeni lehetőségként a szociális szövetkezet megerősítését, munkaerő-szükségletének növelését, valamint felvevőpiacának szélesítését tervezi az önkormányzat kihasználni, oly módon, hogy a szövetkezet reális perspektívát nyújtson a más módon nem (vagy csak közmunkaprogramban) foglalkoztatható munkavállalók számára.

Regisztrált munkanélküliek száma (fő)

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Az önkormányzat tulajdonát képező – a rendelet hatálya alá tartozó - ingatlanairól nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az ingatlanokra vonatkozó valamennyi lényeges adatot, így az ingatlan helyrajzi számát, az ingatlan fekvését, utca, házszám, a lakás alapterületét, komfortfokozatát, az ingatlanhoz tartozó egyéb épületek megnevezését, kerthasználatot, annak jellegét, stb.

1.10.6. Intézményfenntartás

Tiszavasvári Város Önkormányzata a következő intézményeknél fenntartói jogokat gyakorol:

- Polgármesteri Hivatal
- Egyesített Óvodai Intézmény
- Egyesített Közművelődési Intézmény és Könyvtár
- Városi Kincstár
- Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központ
- Tiszavasvári Bölcsőde

Az általános iskolák 2013. január 1. óta a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ a fenntartója.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az utóbbi évek intézményfejlesztési beruházásainak fontos részét képezte, hogy energetikailag korszerű, modern hőtechnikai elvárásoknak megfelelő épületek adjanak helyet a szolgáltatásoknak. A beruházásokban egyre szélesebb körben kapnak szerepet az alternatív energia kihasználást célzó megoldások.

A cél a villamos energia fogyasztás részbeni kiváltása a megújuló energiaforrással működő termelő berendezéssel. A berendezés által termelt villamos energia a felhasználó belső hálózatán közvetlenül felhasználásra kerül, illetve ún. ad-vesz mérőóra beépítésével a pillanatnyi termelési többlet visszatáplálásra kerül elszámolásra az áramszolgáltatóval.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint definiálja: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása. Tágabb értelemben a településüzemeltetési feladatok körébe sorolhatjuk a településen élő lakosság, vállalkozások, intézmények közszolgáltatásokhoz, komfortérzethez kapcsolódó igényeinek kielégítéséhez, illetve az élhető, fenntartható települési környezet megteremtéséhez és fenntartásához szükséges, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat is.

A településüzemeltetéssel kapcsolatban a közművek vonatkozásában az Önkormányzat szerződött partnerein keresztül látja el a feladatokat.

Jelenleg minden típusú települési szilárd hulladékot az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Kft. által Nyíregyháza - Oros településrészen üzemeltetett hulladéklerakóba kell beszállítani és kezelésre átadni. Ezért az eddigi gyakorlattól eltérően a lom hulladék Tiszavasvári Kommunális Hulladéklerakó Telepen történő szétválogatása már nem lehetséges.

A városban a gázszolgáltatás kiépített. Szolgáltatóként a TIGÁZ-DSO Kft. van jelen.

A település elektromos rendszere kiépített, a szolgáltatást az E-ON Zrt. végzi.

A településen jelen van valamennyi mobil szolgáltató, a vezetékes telefonszolgáltatást a Magyar Telekom végzi.

A település saját maga látja el a közút kezelés-karbantartás árok és padkarendezéssel a nem országos főutakon, valamint a közterület, és parkrendezési feladatokat.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

A természeti értékek és természeti területek a nemzeti és települési vagyon sajátos és pótolhatatlan részei. Fenntartásuk, kezelésük, állapotuk javítása, a jelen és a jövő nemzedékek számára való megőrzése, a természeti örökség és a biológiai sokféleség oltalma, valamint az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolat biztosítása a környezet-természetvédelmi tevékenység lényeges feladata.

Földtani adottságok

Tiszavasvári Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nyugati részén a Hortobágy és a Hajdúhát határán fekszik. A két kistáj határvonala a Keleti-főcsatorna. A Hortobágy szinte teljesen sík, gyenge szikes talajjal rendelkező felszínét csatornák hálózattá alakítják, melyek az öntözést és belvízelevezést szolgálják. A Hajdúhát löszös, homokos üledéken kialakult mészköves csernozjom enyhén hullámos talaja és a 2-4 méter mélyen fekvő talajvíz a szántóföldi termelésnek kedvez.

A Tiszavasvári környéki löszös-homokos kistájt az ottani lakosság nyíri Mezőségnek nevezi.

Táji, természeti értékekben rendkívül gazdag a térség, ami az igen változatos természeti adottságok, elsősorban a kedvezőtlen termőhelyi viszonyok következménye. A mély fekvésű vízállásos, mocsaras vagy szikes területeken a kedvezőtlen adottságok az intenzív mezőgazdasági termelést nem teszik lehetővé.

A halastavak környezetében nagy kiterjedésű legelők találhatók állattartó majorközponttal. A tanyák a hatvanas-hetvenes években eltűntek, az utak azonban továbbra is igen kedvezően tárják fel a nyugati határt, ami lehetőséget ad az alföldi tájra egyedülállóan jellemző tanyás gazdálkodás felvirágoztatására.

A város minimális erdőterülettel rendelkezik, ezek védelme tehát kiemelt jelentőségű, különös tekintettel a csatornákat kísérő galériaerdőkre. Tájszerkezeti szempontból meghatározó a volt zártkertek – szőlők területe, ahol a pihenő-üdülő funkció mind jelentősebb szerepet játszik.

A város és a Keleti-főcsatorna között fekvő üdülőterület a stranddal, az ifjúsági táborral, a horgásztóval, a csónakázótóval további rekreációs fejlesztéseket tesz lehetővé.

A Hajdúhát lösszel-iszappal fedett hordalékkúp síkság, a lösztakaró vastagsága többnyire 1-2, 5 m között mozog

A Hortobágy még hazai viszonylatban is kimondottan száraz vidék: az éves csapadék 520–550 mm. A csapadék eloszlása igen egyenlőtlen: a nyári időszakban rendszeres és jelentős a csapadékihiány. A Hortobágy tavasszal és ősszel áthatolhatatlan sártengerré, nyáron száraz pusztasággá válik. A nyári szárazságok idején a pusztán semmi sem állja útját a nagy szeleknek. A gyakori forgószelek (trombák) magasra felkavarják a pusztai szikes porát. A Hortobágy éghajlatának sokat emlegetett jellemvonása a csapadék és a hőmérséklet járásának szeszélyessége.

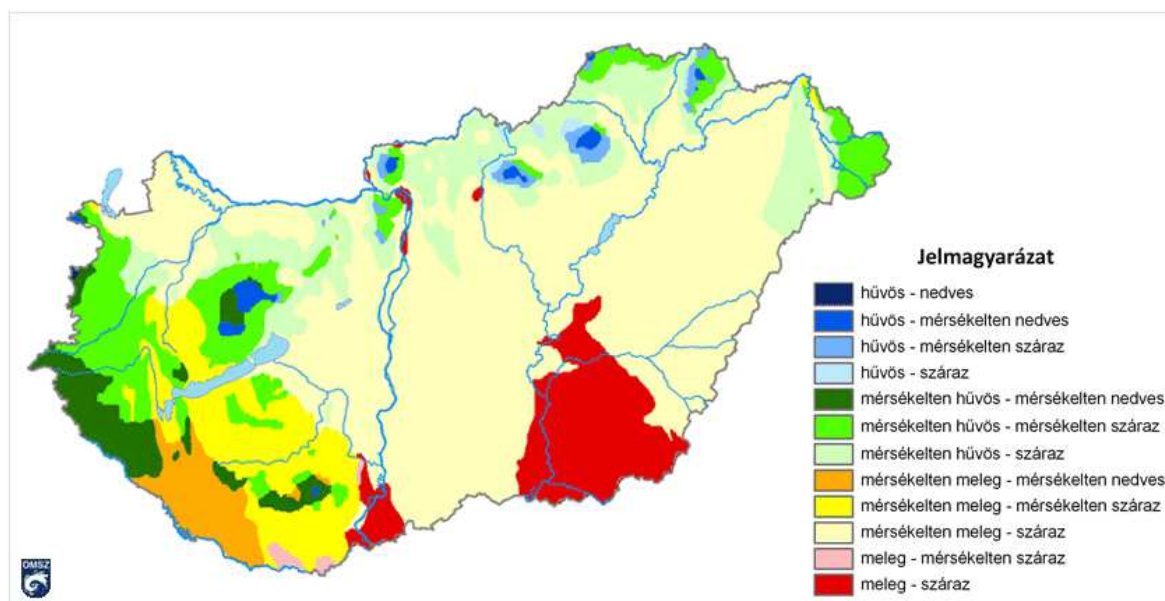
Tiszavasvári vonatkozásában Hajdúháton jelentős területeken vannak homokpuszta-gyepek. Fontos fajok a piros kígyószisz, a szakállas csomolya és az alföldi aszat. A mezőgazdaságilag hasznosított területek haszonnövényei a búza, az őszi árpa, a kukorica és a cukorrépa. A Hortobágy kistájba tartozó nyugati terület a nyílt társulások között ecsetpázsitos és ecsetkákás sziki rétek figyelhetők meg. A tájra legjellemzőbb fajok a mézpázsit, az egérfarkfű, a seprőparéj és a sziki kocsord. A kistájon erdészetileg kezelt erdőterület gyakorlatilag nincs. A mezőgazdaságilag hasznosított területek fő kultúrái a búza és a burgonya.

A Keleti csatornától keletre fekvő területen a talajtakaró döntő része löszön képződött, túlnyomó része jó mezőgazdasági hasznosítást tesz lehetővé, leginkább az alföldi mészlepedékes csernozjomot találunk. Emellett réti csernozjomok, szolonyeces réti csernozjomok, mélyfekvésű részein réti szolonyecek, sztyeppesedő réti szolonyecek találhatók, továbbá csernozjom barna erdőtalajok és kovárányos barna erdőtalajok fordulnak elő. A terület mezőgazdaságilag hasznosított.

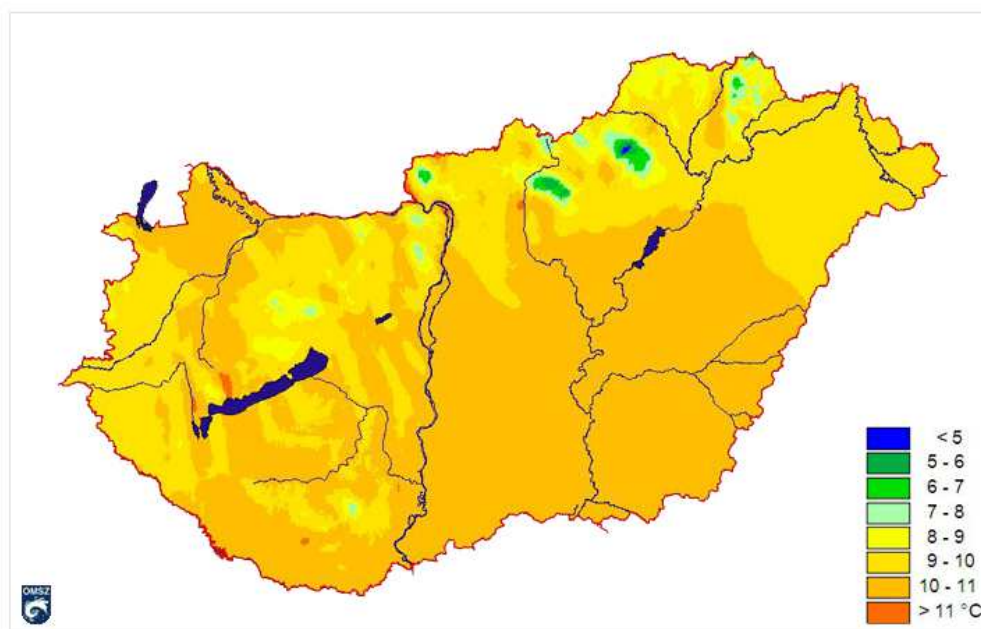
A Keleti csatornától nyugatra fekvő terület döntő részét mélyben sós és szikes talajok fedik. A löszös üledékeken a szikes talajvíz hatására réti szolonyecek, szolonyeces réti talajok képződtek. Ezek legelőként, kaszálóként vagy gyenge szántóként hasznosíthatók. A magasabb térszínek talajai kedvező termékenységű csernozjomok, értékes sztyeppnövényzetnek adnak helyet. A szegélyzónában mélyben sós réti csernozjomok, mélyben szolonyeces réti csernozjomok alakultak ki. A legmélyebb fekvésű részekben nem szikes réti talaj jellemző.

Tiszavasvárin keresztül folyik a mesterségesen kialakított Keleti-főcsatorna, melyet 1956-ban nyitottak meg. 1967 után megépült a Nyugati-főcsatorna is mely Tiszavasvárinál ágazik el. A város közigazgatási területen több árok és csatorna halad keresztül, melyek a főcsatornába folynak bele. A város körül több mestersége halastó épült ki.

A város a mérsékelt meleg, száraz éghajlati övbe tartozik. Az évi középhőmérséklet 9-10°C, a csapadék átlagos mennyisége év 500-550 mm. Az északkeleti és délnyugati szél a jellemző a térségre. Az évi napsütéses órák száma kedvező esetben 2000 óra körül van.

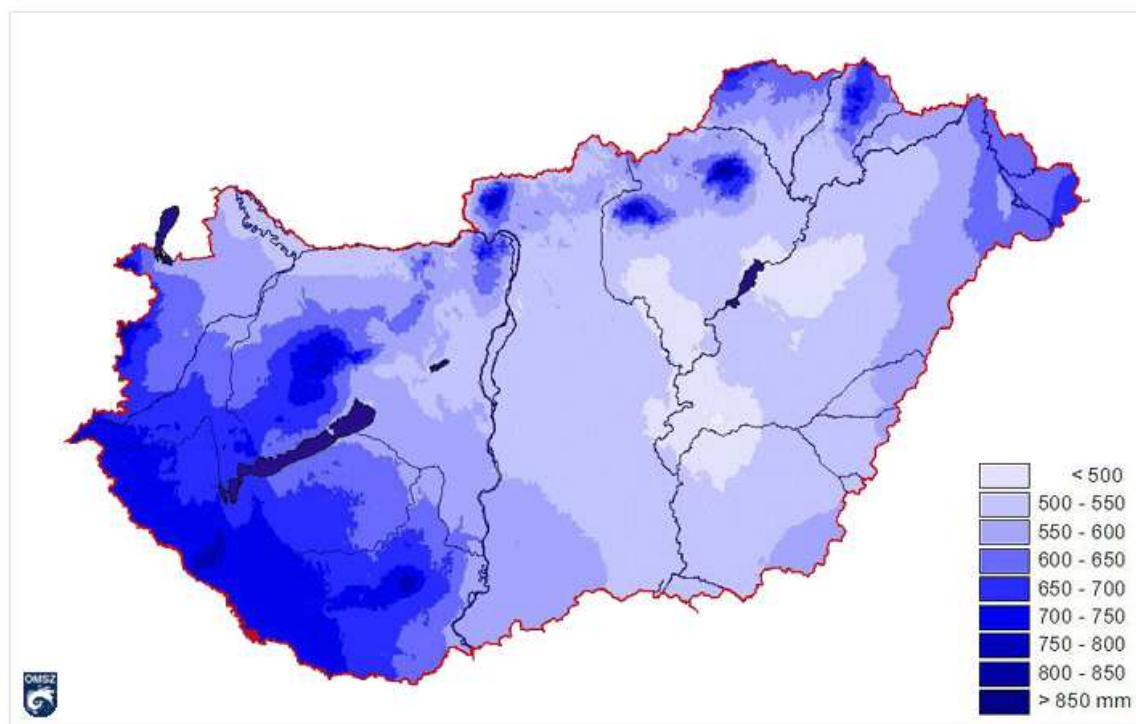

Magyarország éghajlati körzetei (Péczeli György munkája alapján)

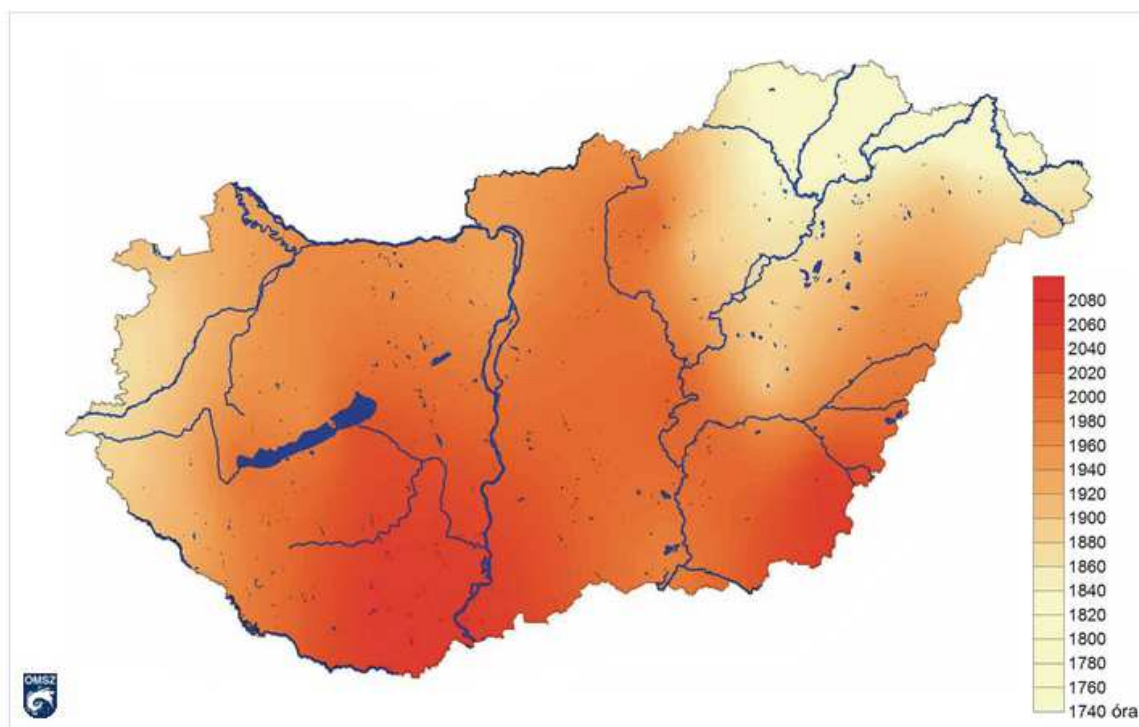

az évi átlagos középhőmérséklet Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján

1.

Átlagos éves csapadékösszeg az
1971-2000 közötti időszak alapján

Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján

Forrás: www.omsz.hu

A települést behálózó csatornák, szivárgók:

- Fehér-szik
- Hortobágy
- Király-ér
- Király-éri-főcsatorna
- K-I./1. csatorna
- Forgács-háti-csatorna
- Nyugati-főcsatorna
- Keleti-főcsatorna

Tiszavasvári vízrajzára az elmúlt évszázadban jellemző tavak és mocsarak a 19. század utolsó harmadában végrehajtott belvízrendezés következtében mára csak foltokban maradtak meg, többnyire halastavak formájában. A városnak nincs természetes vízfolyása, a Nyugati- és Keleti-főcsatornát mesterségesen készítették el.

A levegőminőség állapota kedvezőnek mondható, a légszennyezés mértéke nem haladja meg a jogszabályok által előírt egészségügyi határértéket. A lakossági emisszió elsősorban a fűtési szezonban jelentkezik, a közlekedési eredetű légszennyezés esetében a településen áthaladó közlekedési út térségében meghatározó mértékű. Az ipari jellegű légszennyezőanyag-terhelés nem jellemző a településre.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

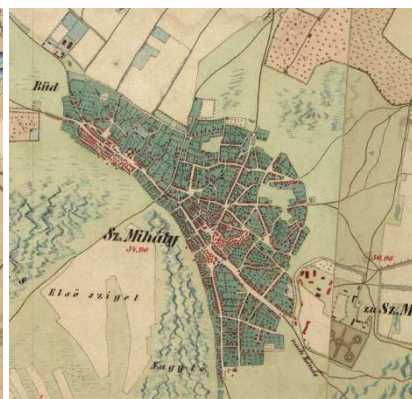
1.12.2.1. Táj történeti vizsgálata

Tiszavasvári természetföldrajzi helyzete, a város és környezetének domborzata, az éghajlat, a környező talajok termőképessége, a felszíni vizek bősége meghatározták a táj szerkezetét, a tájhasználat alakulását. A település jellemzően síkvidéken található, alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el.

Tiszavasvári honfoglalás előtti területe a síklápokkal, mocsarakkal, pusztagyeppekkel tarkított erdőssztyepp lehetett, melynek uralkodó fafaja a tölgy volt. Ebből alakult ki egy kistelepülés szerkezet, ahol a települések lakói az erdős-lápos-buckás területen rét és legelőgazdálkodást, kis parcellákon szántóföldi művelést folytattak. A tatárjárás alatt a település elnéptelenedhetett, mint számos falu, és csak a XVIII-XIX. századtól kezdhették újra benépesíteni. A XIX. század második felétől felgyorsult a természet átalakítása, melynek nyomán kezdett kialakulni a táj ma ismert képe. A XVI-XVII. század török világa alatt megkezdődött az erdőterületek csökkenése, melyek helyét szántók, gyümölcsösök, rétek, homoki legelők foglalták el. Ezt tetézte a megmaradt erdők faállományának átalakítása, amikor a tölgyet a gyorsan növény, a szárazságot jobban tűrő akáccal váltották fel. Az 50-es évektől az akác mellett egyre gyakoribbá vált a szintén tájidegen erdei és fekete fenyő, valamint a nemesnyár használata nemcsak az őshonos erdők felújítására, de a néhai homoki tölgyesek helyén létrejött silány szántók újrafásítására is. Az akác és a többi tájidegen fafaj a térség élővilágát, tájképét elszegényítette. Ráadásul az erdők tarvágás utáni kituskózása és mélyszántása nyomán eltűnt az erdei aljnövényzet és az erdőssztyepp jellegű növényzet túlnyomó része.

I. katonai felmérés (1763-1787)

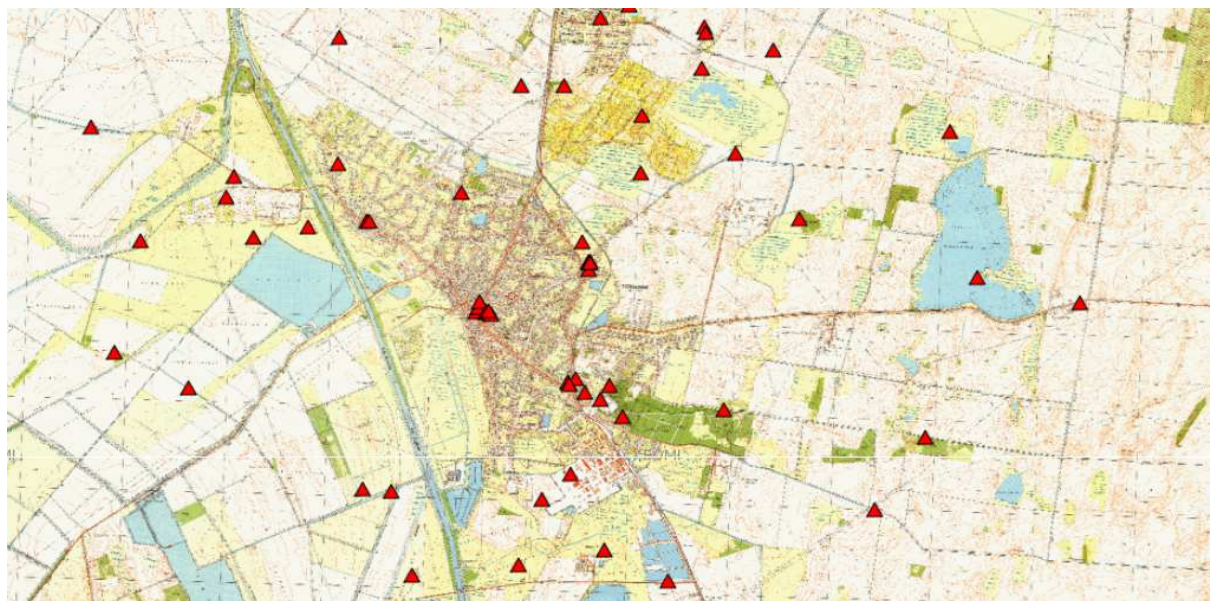
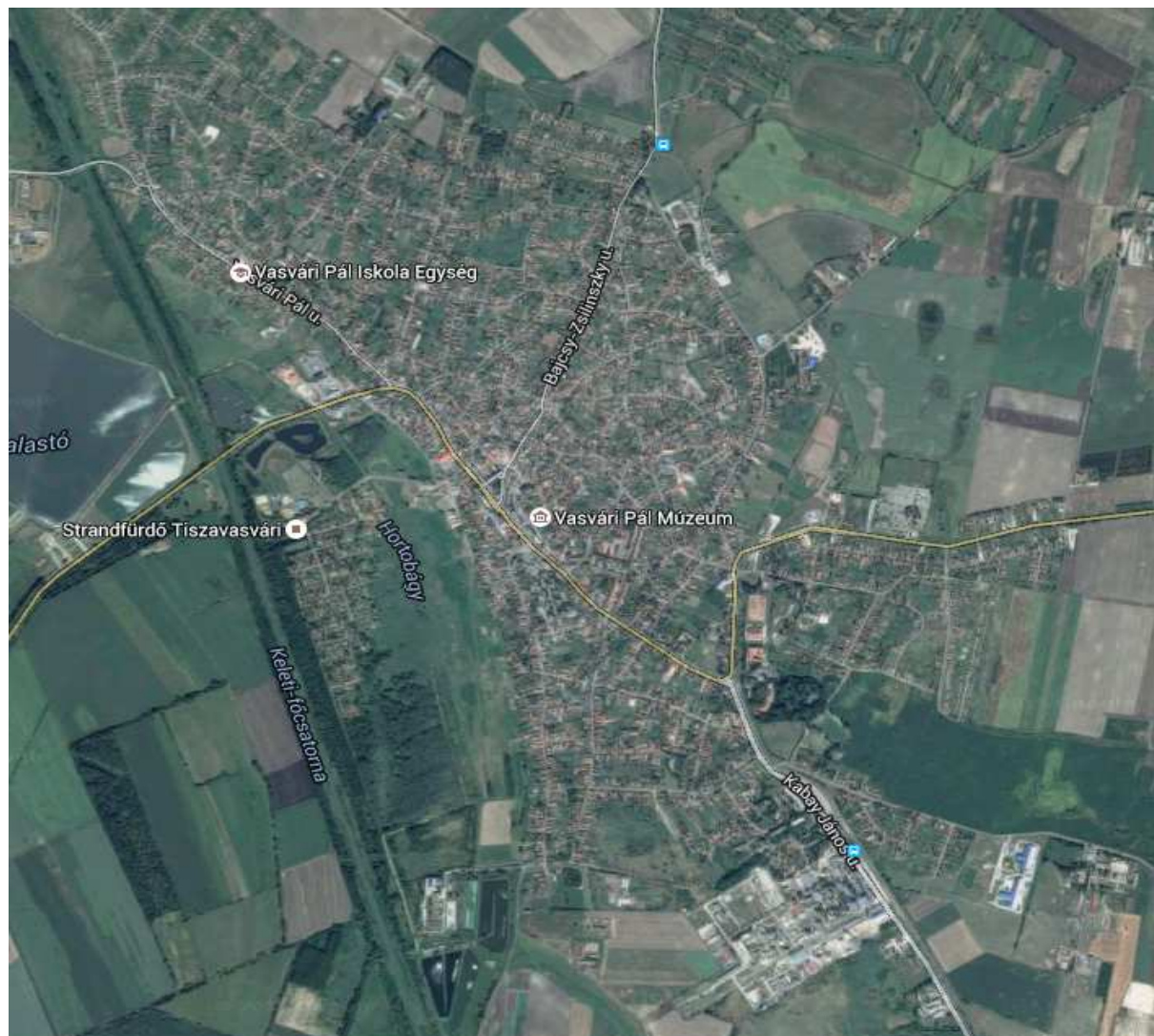
II. katonai felmérés (1806-1869)

III. katonai felmérés (1867-1887)

A település tájhasználatának alakulása, változása az I. Katonai felmérés (1763-1787), a II. Katonai felmérés (1806-1869), a III. Katonai felmérés (1869-1887) történeti térképek vonatkozó szelvényein, illetve a Google Earth közelmúltban készült műholdfelvételein keresztül kerül bemutatásra.

Az elmúlt cca 250 évet felölelő térképi ábrázolások vizsgálatát követően legszembetűnőbb megállapítható, hogy az üdülőterületen korábban víz állt. A település lakott területeinek terjeszkedés a déli irányba számottevő.

A település külterületén és annak környezetében a tájhasználat a CORINE adatbázisa szerint a következőképpen jellemezhető: A települést belülről a nem összefüggő településszerkezet, míg a külső területeken a nem öntözött szántóföldek jellemzik. Ezek közé ékelődtek szigetszerűen a kisebb, különböző funkciójú területtípusok. Tiszavasvári északi részét döntő többségben komplex művelésű és rét/legelő területek foglalják el. Délen a város közvetlen határában ipari területek és lombos erdők csatlakoznak a város teljes nyugati részét elfoglaló rét/legelő területkehez. Ezek a nyílt területek magukba ölelik a sport-, szabadidő- és üdülőterületeket, valamint kisebb állóvizeket is.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A település rendezési terv települési táji környezetre gyakorolt hatása nem minősül jelentős hatásnak. A környezeti hatások a módosítások után szinten tartó, vagy az átminősítéseknek köszönhetően kedvezőbb környezeti állapotot eredményeznek. A módosítások nem eredményeznek az eredeti állapottól kedvezőtlenebb környezeti, tájképi változást.

A változtatások lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valósítható meg és tartható fenn.

A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi szerkezeti terv terület felhasználási és szabályozási elemeiben bekövetkező változtatási igény tette indokolttá.

Földrészlet statisztika fekvésenként

fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m2)
belterület	6096	172	1143	8185035
külterület	2565	6	5	127193579
zártkert	1920	0	0	1592867
ÖSSZESEN	10581	178	1148	136971481

Földrészlet statisztika művelési áganként

művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m2)
erdő	191	229	5913420
fásított terület	2	3	3887
gyümölcsös	231	231	465258
halastó	6	6	3030509
kert	1215	1216	819261
kivett	6973	7062	19642287
legelő	250	341	10876169
nádas	7	9	340967
rét	73	89	1824943
szántó	1714	4093	93780222
szőlő	355	355	274558

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Kistájhatásterületi besorolás szerint Tiszavasvári a Hortobágy és a Hajdúhát határán helyezkedik el, így az épített és természeti környezetét egyaránt a kistáj geoökológiai sajátosságai határozzák meg. A Natura-2000 besorolás alapján, a közigazgatási területen egy kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területet találunk, a Fehér-szik.

Tiszavasvári és térsége védett területei:

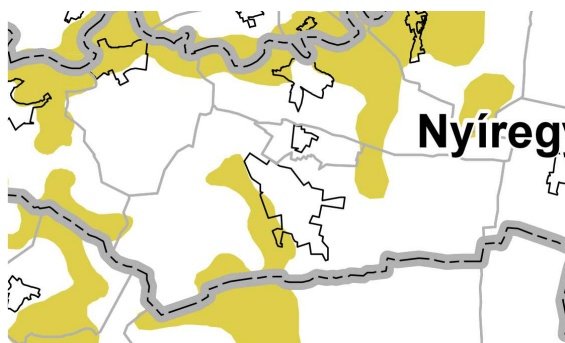
- Országosan védett természeti területek (gyep, csatorna, vízállás és ezek környezete)
- NATURA 2000 Hálózat területei között különleges természetmegőrzési területek találhatók:
  - Fehér-szik
  - Natura2000 terület
- Helyi védelemre javasolt természeti értékek

Különleges madárvédelmi területekkel Tiszavasvári nem rendelkezik.

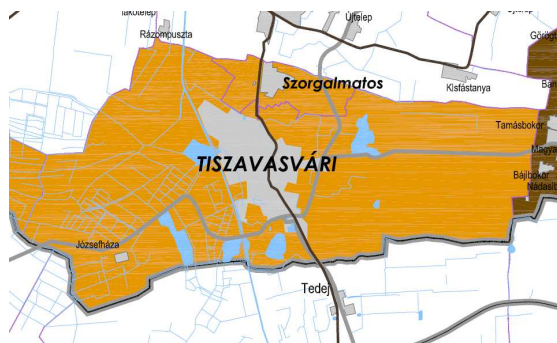
1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Az Országos Területrendezési Terv alapján, Tiszavasvári területén országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete van kijelölve. Országos tájképvédelmi övezetbe tartozik a Fehér-szik, valamint a településtől nyugatra fekvő területek a lenti ábrázolás OTrT-s térképi ábrázolás szerint.

A Térségi Településrendezési Terv alapján Tiszavasvári teljes közigazgatási területe a térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozik.

Országos tájképvédelmi övezet

Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezet

1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

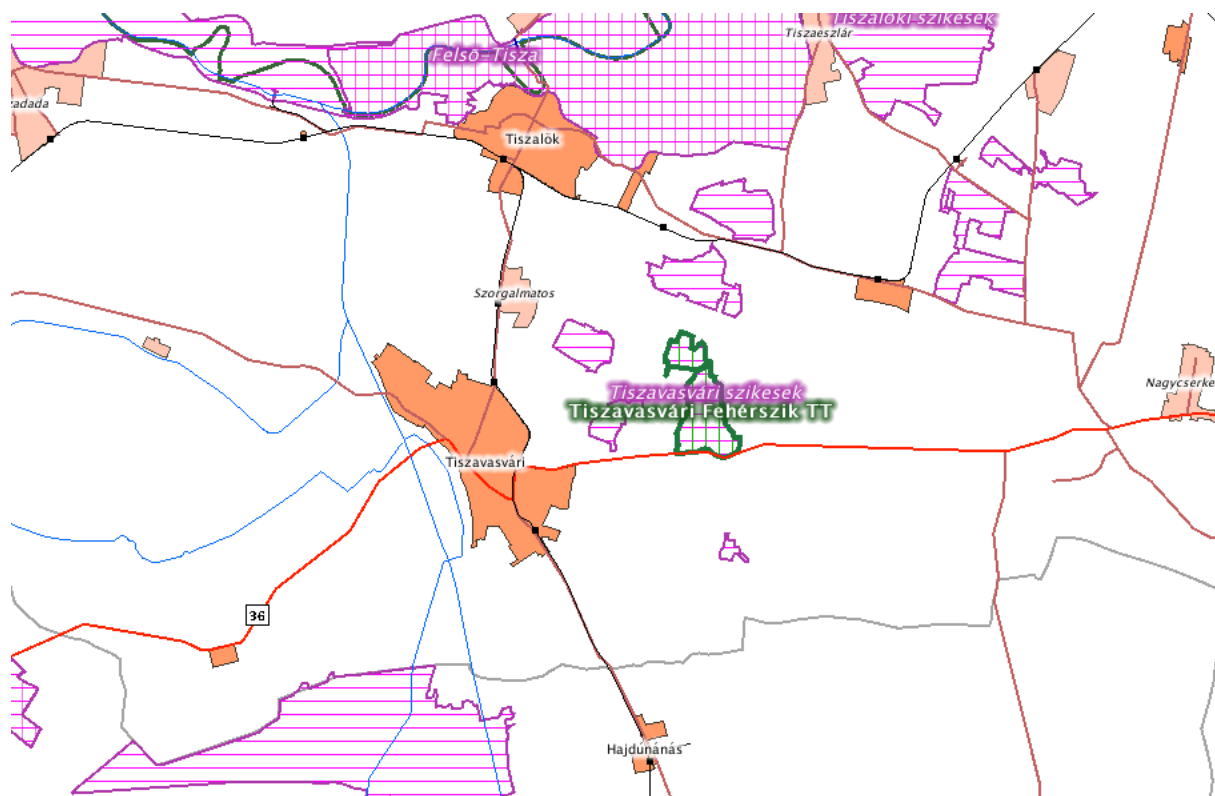
A város jelenlegi és jövőbeni életét nem befolyásolja döntően az OTrT szerinti Ökológiai hálózati övezet.

Országos védelem

A 275/2004 (X. 8.) sz. kormányrendelet alapján a település közigazgatási területén található Tiszavasvári szikések (HUHN20116) a NATURA 2000 területen fekszik.

forrás: NATURA 2000 terület (www.natura2000.eea.europa.eu)

forrás: NATURA 2000 terület (<http://geo.kvvm.hu>)

NATURA 2000 VÉDELEM (forrás: Natura 2000 információs portál)

Magyarország az Európai Unióhoz való csatlakozás pillanatától Magyarországra is érvényes a két uniós direktíva, a Madárvédelmi- és az Élőhelyvédelmi Irányelv.

Ezek értelmében hazánk köteles volt közösségi jelentőségű természetes élőhelyei, valamint állat- és növényfajai védelmében területeket kijelölni, amelyek így az EU ökológiai hálózatának, a Natura 2000 hálózatnak a részeivé váltak. A hálózat eszméjére nevéből is következtethetünk: értékes természeti területek, élőhelyek többé-kevésbé összefüggő láncolata, amelyek az eredeti európai élővilágot őrzik.

A kijelöléssel hazánk területének közel 21%-a lett Natura 2000 terület. Az eredeti védett területeink csaknem mindegyike bekerült a hálózatba, de ezeken kívül további körülbelül 1.2 millió hektár kap uniós védeltséget. Nem csoda hát, hogy ezek között igen nagy százalékban vannak mezőgazdasági területek, gyepek, tavak, folyók, erdők, ahol évszázadok óta gazdálkodás folyik.

Európában a szó szoros értelmében vett "vadon" elvétve található, a táj képét oly régóta formálja az ember, hogy még a természetesnek tartott élőhelyek túlnyomó többsége is így vagy úgy őrzi annak keze nyomát. Európában ezért különösen igaz, hogy a biológiai sokféleségnek meghatározó eleme az a bonyolult kapcsolatrendszer is, amely összeköti az embert a természettel: a házasított állatok és nemesített növények sokfélesége, a különböző földhasználati praktikák.

A Natura 2000 területek védelmében tehát különösen hangsúlyos a gazdálkodók, a fenntartók, hagyományos gazdálkodási módok szerepe. Általánosságban elmondhatjuk, hogy a Natura 2000 hálózattal a rezervátum-szerű védelem helyett a társadalmi, kulturális, gazdasági és természetvédelmi érdekek összehangolására alapozó megóvás kerülhet előtérbe:

kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Tiszavasvári szikések (HUHN 20116),

A Natura 2000 területek helyrajzi számos listája az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján a következők:

7.35.23. Tiszavasvári

0921/4, 0921/5, 0921/6, 0921/11b, 092

7.95. Tiszavasvári szikések (HUHN20116)

7.95.1. Tiszavasvári

021, 026, 035b, 038/2b, 038/3, 040/1, 073/27, 073/28, 077/7b, 077/7c, 077/7d, 077/7f, 077/7g, 077/7h, 078, 097/1, 097/4, 0181/7, 0181/8

A Tiszavasvári Fehér-szik természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról a 1/2007 KvVM rendelet rendelkezik. A védettség indoka és célja a területen található szikes tóhoz kapcsolódó természetes szikes növénytakaságoknak (zsiókás, sziki kákás élőhelyek, szikpusztai gyepek, vakszikfoltok) és a területen élő jellegzetes sziki növény- és állatfajoknak a megőrzése, valamint a gazdag madárvilág zavartalanlásának biztosítása.

A Fehér-szik Tiszavasváritól 4 km-re K-re, a 36-os főút mentén terül el. Területe 165 ha. Természetvédelmi oltalom alatt 1977 óta áll. Már az I. katonai térképen is mocsárként szerepel. A Fehér-szik homokos löszbe mélyült völgyben elhelyezkedő lefolyástalan, minden oldalról "dombokkal" határolt terület. a felszíntől karbonátos, kérges réti szolonyec, nagy szódataralommal. A tó kiszáradásakor a szóda a felszínen kiválik, "kivirágzik". A helybeliek a sziksót évszázadokon keresztül gyűjtötték, sőt a XVIII. században szódagyárat is építettek itt. A mintegy 100 hektáros szikes tavat a csapadékvíz és a talajvíz táplálja.

A vízszint állandó ingadozása mozgásban tartotta a szikesedési folyamatokat, megakadályozta az élőhelyek homogenizálódását. A 60-as évek közepén végrehajtott belvízrendezés megzavarta a tó vízháztartását, s 1976 óta az összegyűjtött belvizeket a tóba vezették, ami a kiszáradások elmaradásával járt. A kedvezőtlen szukcessziós folyamatok miatt erre a jövőben nincs lehetőség.

A változatos élőhely mellett a terület igazi értékét a madárvilága adja. A területen végzett felmérések 41 madárfaj fészkelését rögzítette. A vízszint megemelése óta a tó ritka fajai megirtultak, eltűntek, de a faj- és az egyedszám gyarapodott. Kora tavasszal elsőként jelennek meg a bibicek. Aztán a jó idő beálltával egyre több madár (récék, darvak, vadludak, parti madarak) pihen meg a tónál, hogy pár nap múlva folytassák útjukat fészkelő helyeik felé. A tó nyugati szélén található megfigyelőtoronyból nézhetők a madarak, úgy mint a búbos vöcsök, kis vöcsök, bölömbika. Legnagyobb egyedszámban a vízityúk és a szárcsa található meg. Megtalálható továbbá a piroszlábú cankó, a barna rétihéja, a gulipán. Nyár végén nagy számban táplálkozik itt a kanalasgém, kis kócsag és a szürke gém. Ősszel vonuláskor találkozni itt fehér és fekete gólyákkal is. Októberben a récék, később a vetési ludak és a nagy lilik jelennek meg tömegesen. A tópart puha sarában gyakran találkozhatunk a vörös róka vagy a borz lábnyomaival, míg a mocsári növényzet határán a vízből kiemelkedő, vízinövényekből összehordott várra, a pénzmapocok építményére lelhetünk. A terület költési időben csak engedéllyel, költési időn kívül szabadon látogatható.

1.12.3.3. ökológiai hálózat

A kiemelt természetvédelmi oltalom alatt nem álló (sem törvény erejénél fogva, sem egyedi jogszabállyal nem védett) természetes és természetközeli élőhelyek fennmaradását, megőrzését a Nemzeti Ökológiai Hálózat biztosítja. Az ökológiai hálózat funkcionális eleminek, a kiemelten védendő magterületek, az ezeket összekötő ökológiai folyosók, valamint a pufferterületek, rehabilitációs területek hálózatának kiemelkedő jelentőségű szerepük van az élőhelyek folytonosságának biztosításában, mely a flóra és fauna elemeinek megfelelő életteret biztosítanak.

Tiszavasvári város területén, a Nemzeti Ökológiai Hálózat részét képező területek közé tartozik a belterülettől nyugatra eső terület nagy része. A NATURA 2000 hálózathoz tartozó természeti terület átfedésben van az Országos Ökológiai Hálózat területével.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Általános tájvédelem:

A tájrendezés feladatai kiemelt szerepet kapnak Tiszavasvári Város településrendezési tervének készítésekor. A térséget táji, természeti adottságai miatt az OTRT az Országos ökológiai hálózat, valamint az Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe sorolja.

Mindkét övezet - egymás hatását erősítve - a táj természeti elemei és az azon kialakult, azzal szoros kapcsolatban maradt ember alkotta értékek összességének védelmét szolgálja.

A tájképi elemek megtartását és védelmét úgy biztosítjuk, hogy az egyes területeket a tájvédelmet leginkább garantáló terület-felhasználási egységbe soroltuk. A település területén nincs zavaró táji elem.

Átjárhatóság

A közigazgatási területen nem találhatók olyan nagy kiterjedésű területek melyeket hosszú szakaszokon kerítés, vagy más, az átjárhatóságot akadályozó építmény határolna. A terv távlatában is gondoskodni kell az átjárhatóság fenntartásáról. Különösen a mezőgazdasági üzemek (majorok) és a gazdasági területek tekintetében kell ügyelni arra, hogy az egyes bekerített nagy telkek (melynek egyik oldala hosszabb, mint 200 m) között az átjárhatóságot biztosító min. 3 m széles folyosók létesüljenek.

Szegélyhatás

Az erdőszélek, vízpartok értékes, nagy energiájú, faj- és alakgazdag zónák. Nagyon fontos a szegélyek épségének megőrzése, a szegélyek jótékony hatásának kiaknázása.

Tájrendezéssel kapcsolatban javasolt intézkedések

Az őshonos fafajták telepítése és még megtalálható társulásaik megőrzésére tett javaslat nem maradhat meg csak terv szinten. Lehetőség szerint mielőbbi telepítésük, a meglévő társulások megőrzése elengedhetetlen feladat. A belterületi zöldfelületek rehabilitációját, parkosítását, a készülő településrendezési terven való szereplését hosszú távú intézkedések között szerepeltetni kell. A településrendezési terv települési táji környezetre gyakorolt hatása nem minősül jelentős hatásnak. A környezeti hatások a módosítások után szinten tartó, vagy az átminősítéseknek köszönhetően kedvezőbb környezeti állapotot eredményeznek. A módosítások nem eredményeznek az eredeti állapottól kedvezőtlenebb környezeti, tájképi változást.

A változtatások lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valósítható meg és tartható fenn. A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi településszerkezeti terv terület felhasználási és szabályozási elemeiben bekövetkező változtatási igény tette indokolttá. A tájrendezési vizsgálat azzal, hogy feltárta a tervezett terület felhasználások, illetve beépítések által várható környezeti hatások mértékét, megalapozta a tervmódosítás megvalósításának jogszabályi és környezetvédelmi lehetőségét. A vizsgálat várható hatások tekintetében megoldhatatlan ellentmondásokat nem talált. A terv összességében biztosítja a fenntartható fejlődés gazdasági, infrastrukturális, települési és társadalmi feltételeit. Megfogalmazza a környezeti és természeti, ökológiai értékekkel való hatékony gazdálkodás eszközeit, céljait.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A települési zöldfelületeket a használhatóságuk szempontjából három típusba soroljuk:

- a korlátlanul látogatható (árokpart, út menti zóldsáv, parkok),
- a korlátozottan látogatható (temető, sportpálya),
- a magánterület.

A különböző típusú zöldfelületek együttesen illeszkednek bele a térségi, tágabb ökológiai hálózatba.

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A város zöldfelületi rendszerét, a zöldfelületi rendszer kialakításának lehetőségét elsősorban a település természetföldrajzi adottságai és a város szerkezete befolyásolja. A zöldfelületi rendszer elemei az alábbi kategóriákba sorolhatók:

- Korlátlan használatú zöldfelületek: ezek a rendszer legfontosabb elemei, mivel kondicionáló, rekreáló és pszichikai hatásukat a város minden lakója élvezi: belterületi erdők, közparkok és közterek, lakótelepi zöldfelületek, zóldsávok és fasorok. Ez utóbbiak a zöldfelületi rendszer fontos összekötő elemei. Az utak a városban általában egységesen fásítottak, növényzettel megfelelően ellátottak.

- Korlátozott használatú zöldfelületek: kondicionáló hatásukat az egész lakosság, egyéb (pl. rekreáló, pszichikai) hatásukat csak az érintett lakosság élvezi. Ide tartoznak többek között a temető, a fürdő, a szabadtéri sportpályák és az intézményi zöldfelületek. Minőségüket tekintve eltérések figyelhetők meg.
- Közhasználat elől elzárt területek: nagyságuk miatt a városi zöldfelületi rendszer fontos elemeit alkotják. Ilyenek például a kiskertek, falusi és kertvárosi beépítésű lakóterületek, valamint a gazdasági területek védelmi célú fásításai.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

2015-ben Tiszavasvári belterületén a közhasználatú zöldterületek (parkok, játszóterek, parkerdő, pihenőerdő és a védőerdők) összterülete 347 842 nm volt, ami a város teljes területének 0,27%-a. Az egy lakosra jutó zöldfelület nagysága 26,9 m², ami lényegesen meghaladja az országos és a megyei átlagot.

Tiszavasváriban jelenleg 8 játszótér áll a gyermekes családok rendelkezésére, ezek összterülete 5 470 nm. A Helyi Építési Szabályzat részletesen szabályozza a zöldfelületek minőségével és arányával kapcsolatos elvárásokat. Közparkban csak az OTÉK 27.§ szerinti építmények elhelyezését engedi, kertészeti szakvélemény alapján meghatározott helyen. Területének legalább 60%-át növényzettel fedetten kell kialakítani, vagy fenntartani. Közpark létesítése, rekonstrukciója kertépítészeti terv alapján történhet. Végül pedig közpark területén fák, cserjék kivágása, csonkolása csak akkor engedélyezhető, ha a fa egészségi állapota, a baleset-elhárítás, vagy közegészségügyi szempontok azt feltétlenül szükségessé teszik.

A jelen dokumentum készítése folyamán zajlik a „Funkcióbővítő integrált települési fejlesztések Tiszavasváriban” c. projekt beruházásainak megvalósítása. Ennek egyik eleme a közösségi tér és pihenőpark kialakítása, amely újabb városi zöldfelület komplex megújulását is eredményezni fogja.

Utcafásítások:

A legjelentősebbek a nyárfák, akácfák, melyek az intézményterületen, utcafásításban, előkertekben jelennek meg, emellett említést érdemelnek a gyümölcsfák. A széles keresztmetszelvevényű belterületi lakóutak jól fásítottak, a szűk keresztmetszetű utcáreszkek fásítása nem lehetséges. Tiszavasvári területén gondozott közterületek, utcafásítások, intézményfásítások találhatók. A kisebbségben élők lakóterületein az utcafásítás nem jellemző. Külterületi szántóföldek dűlőutjai mentén fasorok lettek telepítve.

A lakótelkek kertjei:

A terület növényzetének jelentős részét a telkek növényzete jelenti. A telkek növényzete a tulajdonos egyéniségétől függ, így az előkertekben örökzöldek, fenyők, évelők, rózsák és egynyári növények találhatók. A díszkertekben rózsafajták, loncok, fagyalok, borbolya, borostyánok kerültek telepítésre. A telkeket három részre osztják a kapukkal ellátott belső kerítések: első, középső és hátsó udvar. A hátsó udvar mögött kezdődik a kert, újabb kapuval és kerítéssel leválasztva. A háztáji kert jelentős részét gyümölcsösök, zöldekes kertek foglalják el. Az egész közigazgatási területen gondozott kertek a jellemzőek, a növényállomány széles skálája megtalálható.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A fentiek alapján a város zöldfelületi ellátottságának mennyiségi mutatói tehát kedvezőek, azonban a területi eloszlás és a minőség szempontjából a belterület zöldfelületi rendszere jelenleg nem megfelelő. A köztérek és parkok előfordulása elsősorban a belvárosi területeken jellemző, más városrészekben alacsony a közösségi és szabadidős sport tevékenységekre alkalmas zöldfelületek aránya. A közparkok növényállománya vegyes, általában felújításra szorul, a virágos területek aránya viszonylag alacsony, a város utcafásítottsága jelenleg nem mindenütt kielégítő, és hiányosságok jelentkeznek a védőfásítás szempontjából is.

2014-ben a képviselő-testület zöldfelület rendezési koncepciót fogadott el, amelynek megvalósítása már megkezdődött. Ennek fontos elemei a 2014-ben kezdődő „Funkcióbővítő integrált települési fejlesztések Tiszavasváriban” című városrehabilitációs projekt keretében megvalósuló zöldterületi beruházások. A zöldterületek kapcsolatai ugyanakkor sok helyen még esetlegesek, tudatos rendszerré szervezésük tovább folytatandó. A városban található kihasználatlan területek, épületek megfelelő rehabilitációja az állagmegóváson és a funkcióváltáson túl jó alapot nyújt a zöldfelületi rendszer fejlesztésére is.

A zöldterületek fenntartása során számos problémát jelent a városlakók felelőtlen magatartása (a frissen telepített növények, fák letaposása, kitörése, ellopása). Ennek megakadályozására a már telepített illetve bővítés alatt álló térfigyelő kamerarendszer csak korlátozottan alkalmas. Hosszú távon csak lakossági szemléletformáló akciók, iskolai programok segítségével lehet a helyi közösség települési zöldfelületek iránti attitűdjét változtatni.

A település belterületén lévő, illetve a belterülethez kapcsolódó, a város térszerkezetét, arculatát, klimatikus viszonyait befolyásoló zöldfelületi rendszer elemeit illetően elmondható, hogy a meglévő, közhasznú, közcélú zöldfelületek gondozottak, a település magja értékes növényállománnyal rendelkezik.

Az utcákat kísérő zöldsávok állapota vegyes képet mutat. A település morfológiájából adódóan jellemzően szűk, kanyargós utcák fás növényállománnyal történő ellátása, egységes utcafásítás kialakítása nehezen megoldható. Mindezt tovább nehezíti a település közterületeit behálózó, az utcákat követő légvezetékek, közműoszlopok rendszere is.

A meglévő közterek, az utcákat kísérő zöldsávok fejlesztése, a növényanyag lehetőség szerinti bővítése, a település arculatát, az utcaképeket negatívan befolyásoló, rontó elemek felszámolása javasolt.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A településszerkezet halmazos, összesen 208 utca szövi át a várost, ebből főutcának tekinthető a 36-os főút pár utcája: a Vasvári Pál utca, a Kossuth Lajos utca, a Petőfi utca, emellett a Tiszavasvárit Tiszalökkel összekötő Bajcsy-Zsilinszky utca, valamint a Tiszavasvárit Hajdúnánással összekötő és az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt.-hez vezető Kabay János utca. Szerkezetére a hajdú települések halmaz települési szerkezete jellemző, az intenzív beépítésű belső városmag, majd a peremterületek felé haladva a nagytelkes családi házas beépítés.

A település egy "Y"-hoz hasonló alakzatban épült ki, a 3 kivezető útvonalhoz igazodva, bár ez mára már elmosódottabb képet ad.

Tiszavasvári mint fürdőváros és sportcentrum kínálja magát a turisták, vendégek számára. A városi strandfürdőt tápláló 85°C termálforrás gyógyvízzé nyilvánítása, a mozgásszervi és nőgyógyászati betegségek kezelésében tapasztalt jó eredmények, újabb lendületet adnak a város fejlődésének. A strand melletti Ifjúsági tábor a nyári aktív pihenést szolgálja, az Egyesített Közművelődési Intézmény és Könyvtár változatos programokkal egész évben várja a sportolni, szórakozni vágyókat. Lovas- és kerékpártúra útvonal is érinti a várost. A strand környezetében a horgászok és természetbarátok érintetlen környezetben hódolhatnak szenvedélyüknek. Vadászatra a Szikra Vadásztársaság szervezésében nyílik lehetőség. A Vasvári Pál Múzeum és a műemlékek megtekintése jeles kulturális program.

A belterület szerkezetét alapvetően meghatározza, hogy két korábbi településből jött létre és mindkettőre a kétbeltelkes területhasználat volt jellemző. Az egykori sűrű beépítésű, halmazos jellegű lakóövezet határa a volt Szentmihály területén körülbelül a mai Hársfa–Bartók Béla–Damjanich–Fürost Sándor–Hősök útja–Arany János utcák mentén, míg Búd városrészen a mai Csapó–Temető–Alkotmány utcák mentén húzódott. A város legjelentősebb kereskedelmi-szolgáltató központja a Városháza körüli téren alakult ki, de két alközpont is található a volt budi városrészen, amely sohasem vált valószínű központtá, valamint az Alkaloida által kialakított lakótelepen.

A belterület határában, az Egység utca végén található nagyméretű majorsági területek a település kétbeltelkes jellegének hagyományát őrzik.

Építészeti szempontból kiemelt jelentőségű a Városháza tér, Kossuth Lajos utca, Bajcsy-Zsilinszky utca térsége. A városból keleti irányban haladó utak mentén alakultak ki a tanyák, amelyek a rendszerváltás óta újra kezdenek benépesülni. Kiemelkedő jelentőségű a Kincsestanya, amely három nagy szikes legelő találkozásánál alakult ki.

A város minimális erdőterülettel rendelkezik, ezek védelme tehát kiemelt jelentőségű, különös tekintettel a csatornákat kísérő galériaerdőkre. Tájszerkezeti szempontból meghatározó a volt zártkertek – szőlők területe, ahol a pihenő-üdülő funkció mind jelentősebb szerepet játszik.

Települési összekötő út

A város és a Keleti-főcsatorna között fekvő üdülőterület a stranddal, az ifjúsági táborral, a horgásztóval, a csónakázótóval további rekreációs fejlesztéseket tesz lehetővé.

A város déli területei a jellegzetes szennyező funkciók fő befogadó területe: szennyvíztelep az ICN zagyttereivel, ICN ipartelep, hulladéktárolók, szemételep, sertéstelep. Az Alkaloida területe a város legjelentősebb ipari területe, s a várossá válásában is meghatározó szerepe volt. A gyár infrastrukturális beruházásai révén növekedett a városiasodottság, különösen a lakótelep és a vele határos kertvárosi jellegű területeken. Az üzem építette ki a közműveket, ő építette a lakótelepi házakat, és létrehozott több intézményt, ami ennek a települési decentrumnak a kialakulását eredményezte.

A várostól délnyugatra lévő Józsefháza az 1950-es években települt át mai helyére, a Tiszavasvári felé vezető út mellé. A résztelepülésen a csökkentett értékű lakások építése volt jellemző, s így itt a leértékelődő ingatlanárak következtében a legszegényebb családok aránya folyamatosan nő.

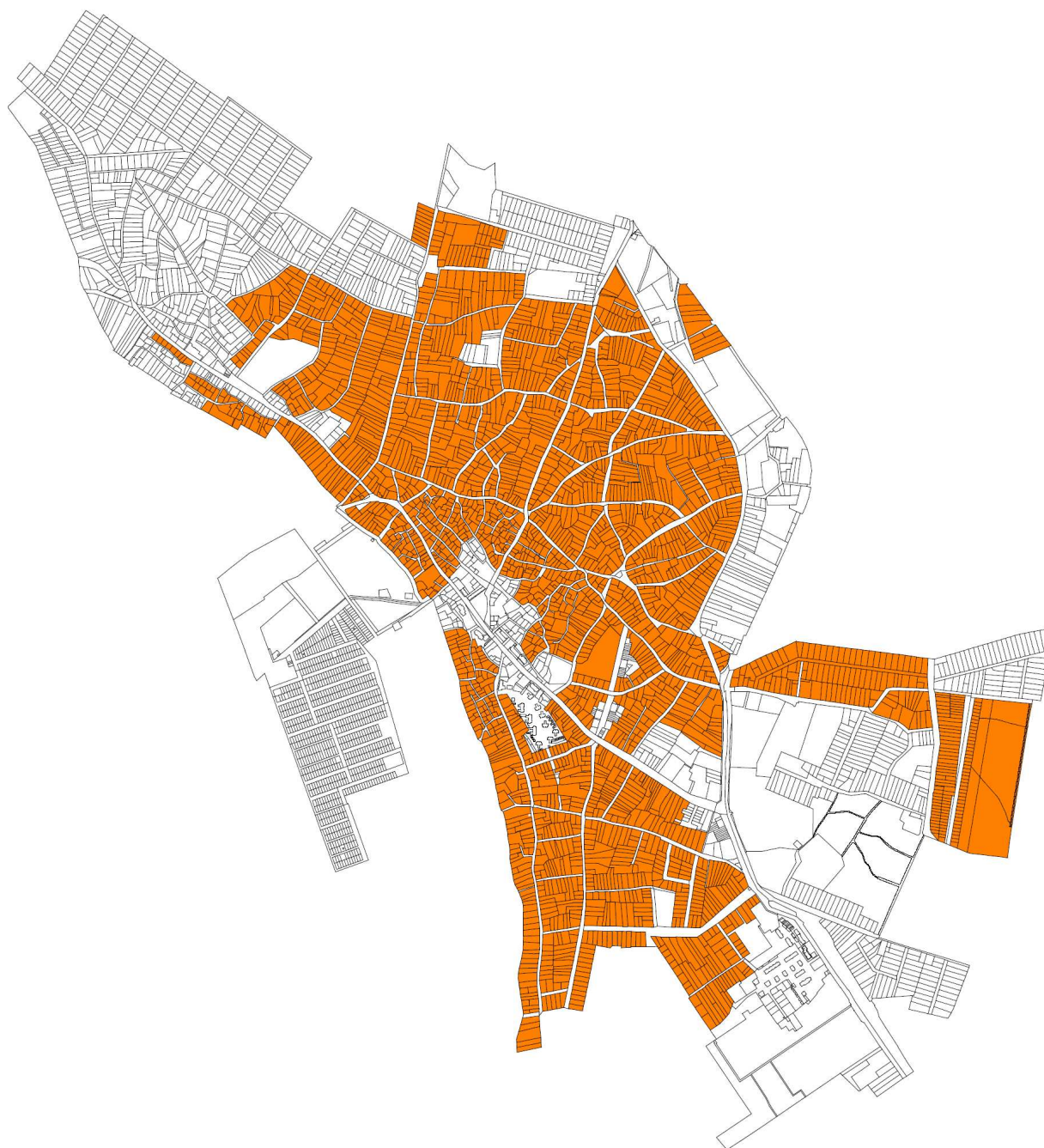

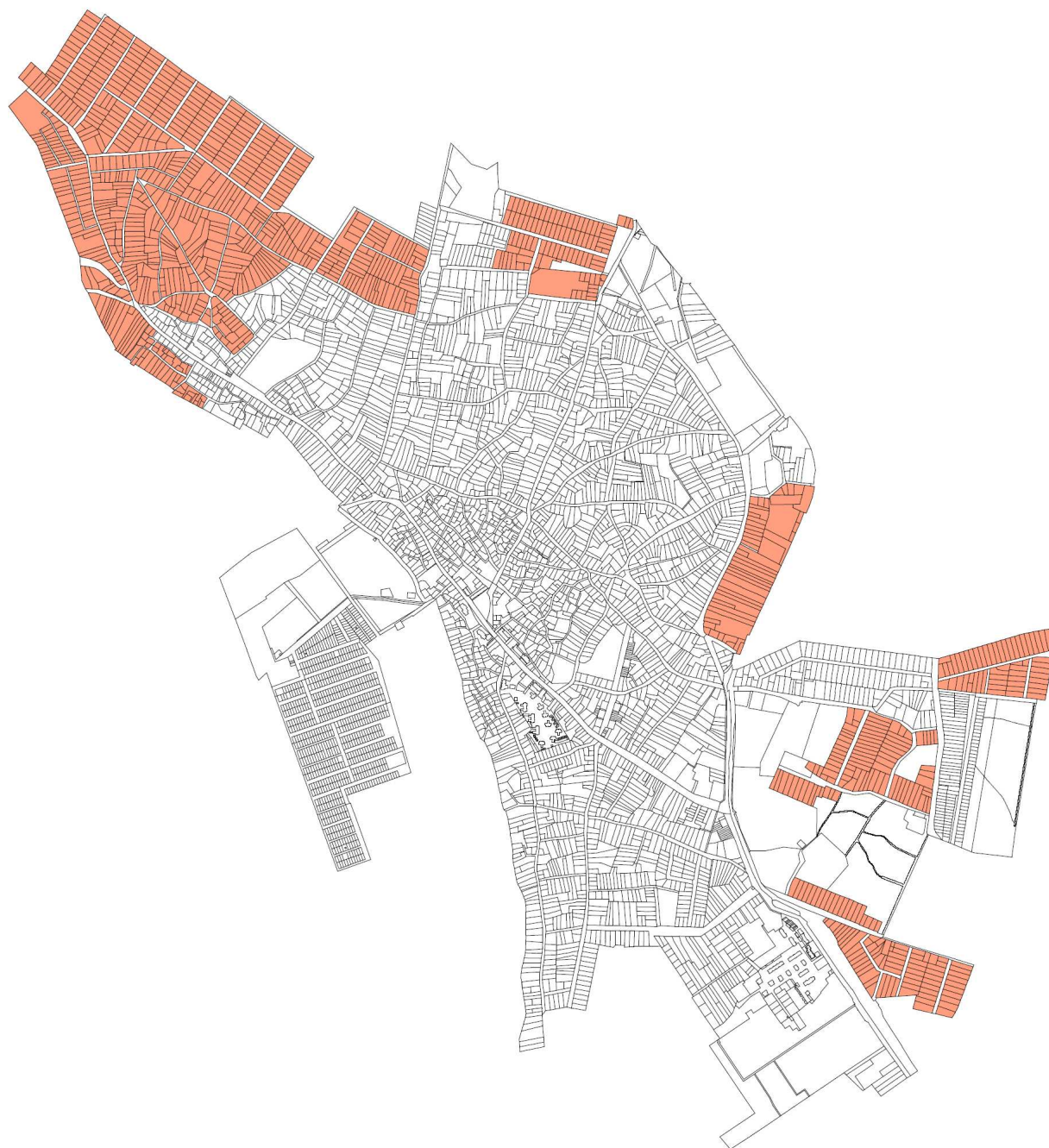

Kisvárosias lakóterület

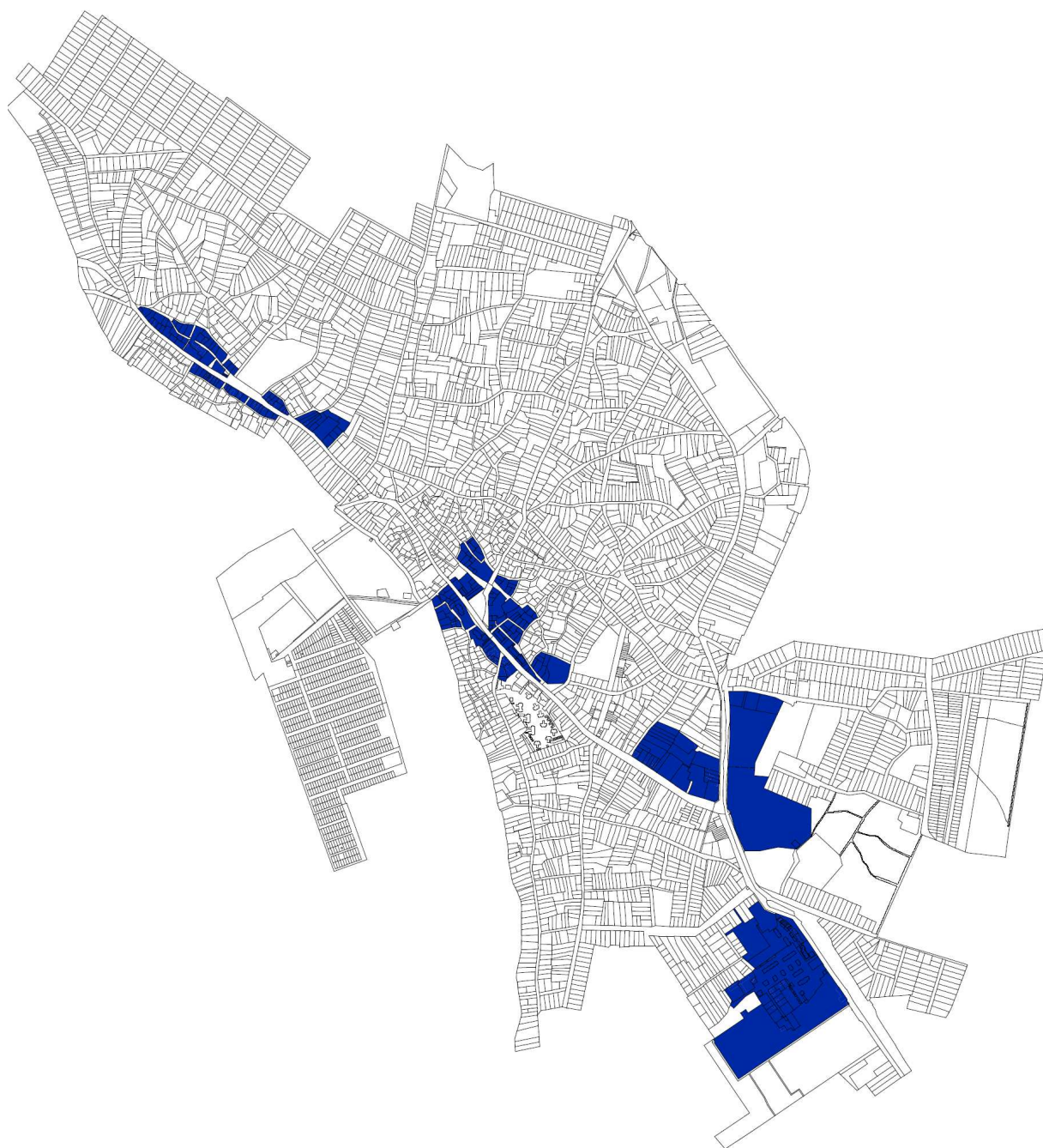

Kertvárosias lakóterületek

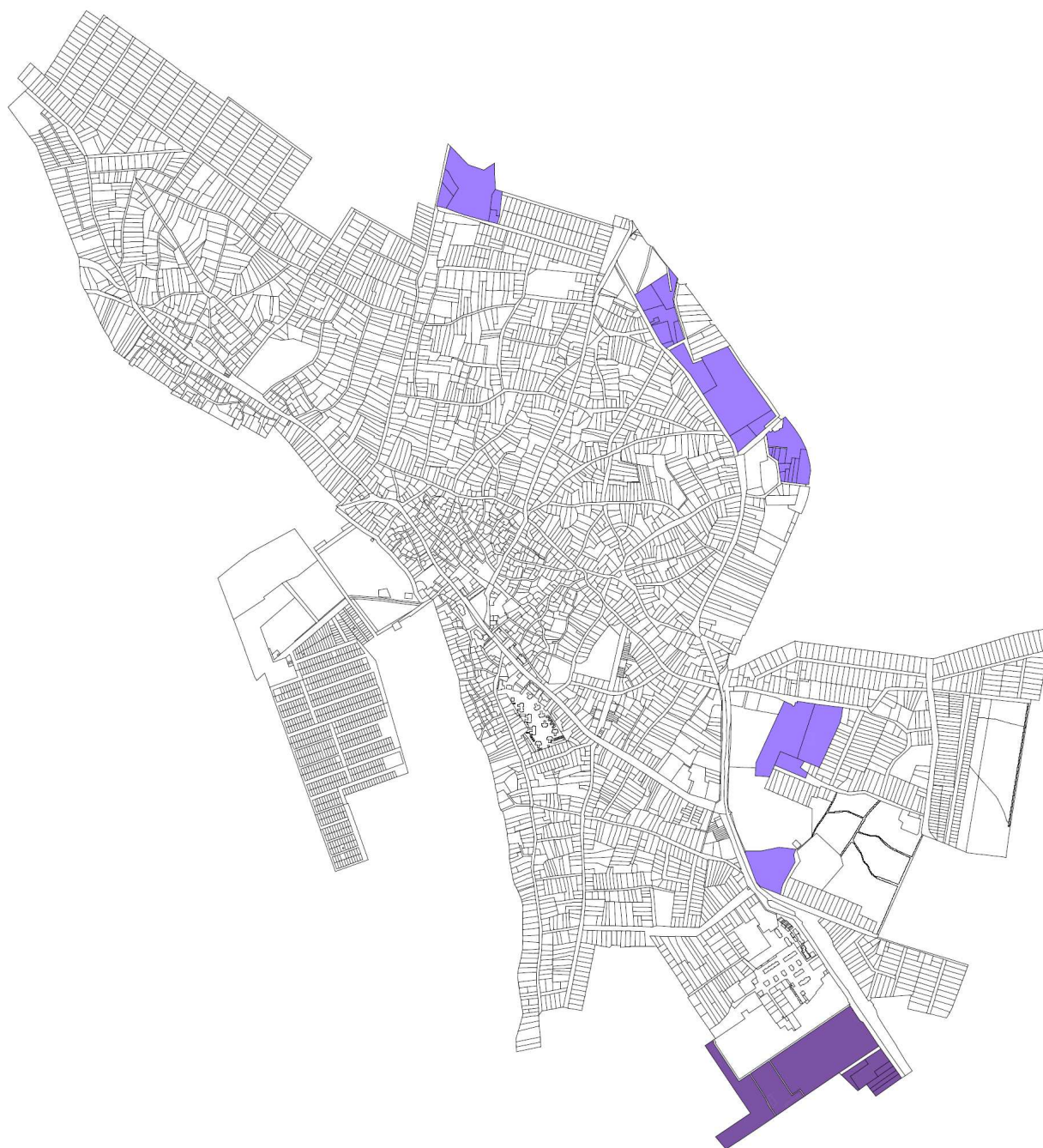

Falusias lakóterületek

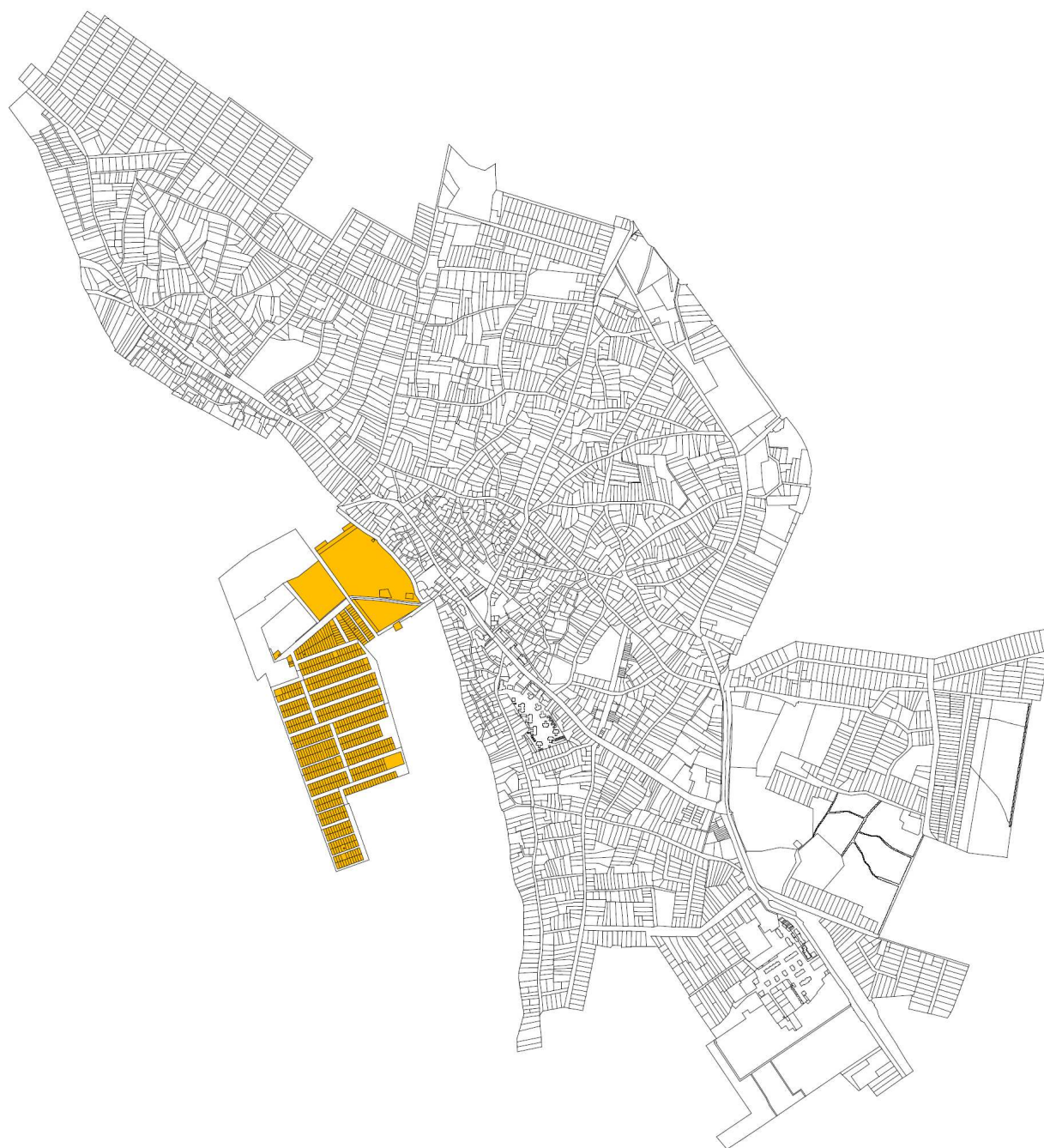

Vegyes területelhasználású terület

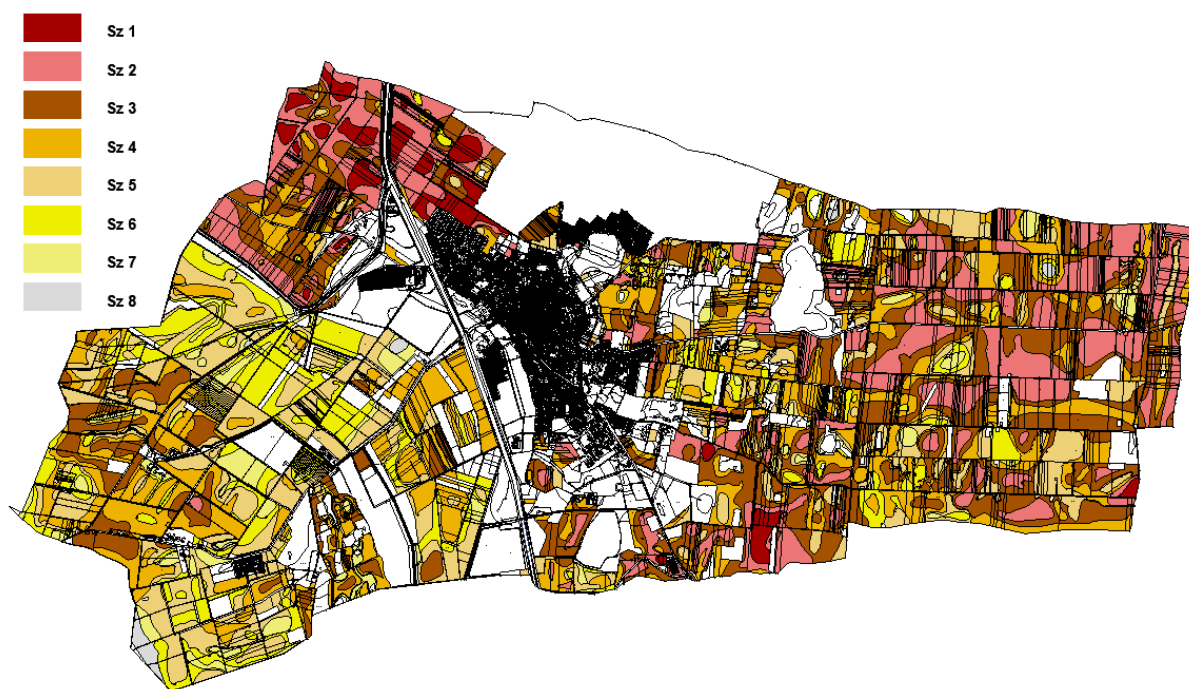
Kereskedelmi, gazdaági terület

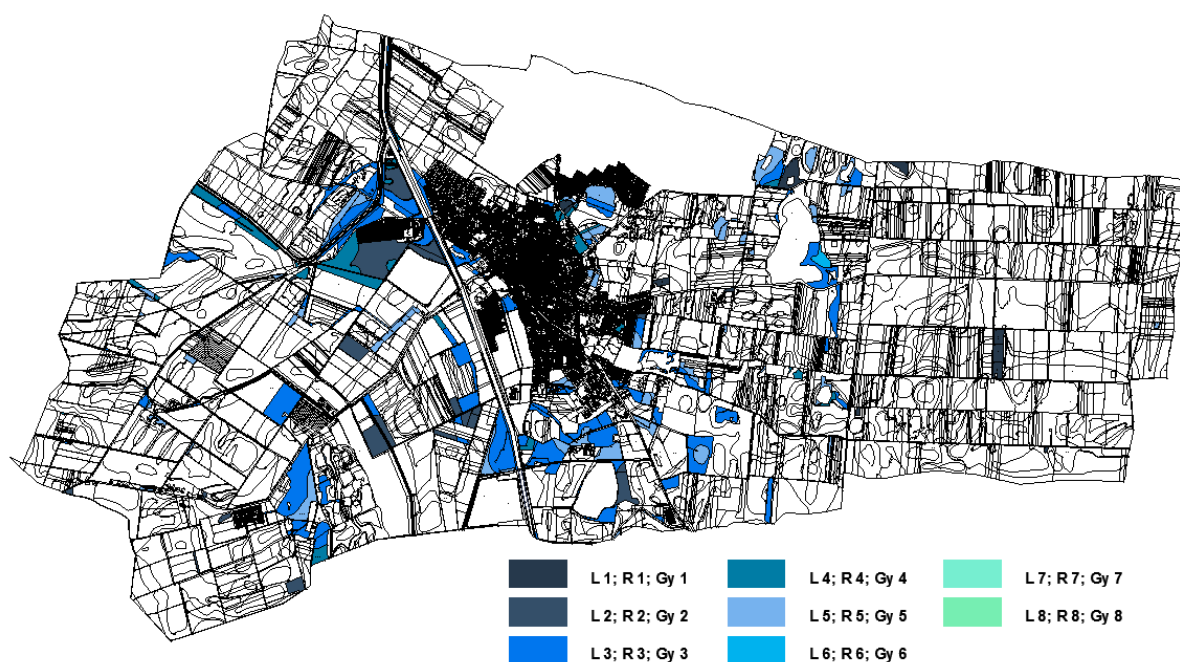

Üdülőterület

Szántó területek és minőségi osztályuk

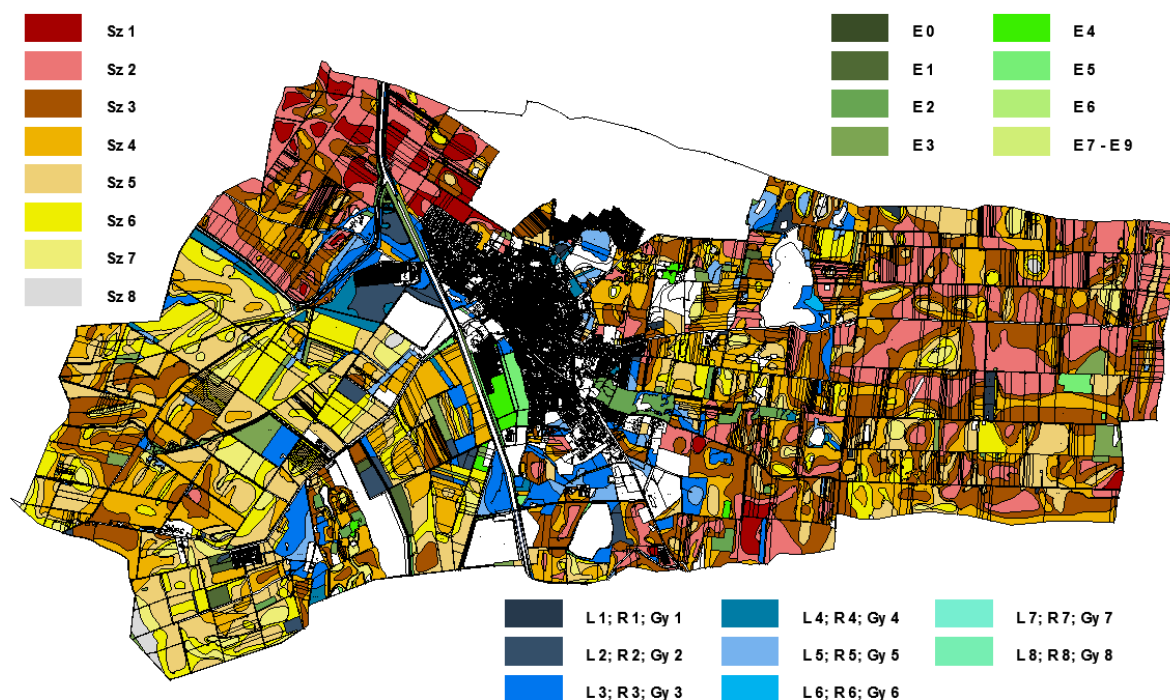

Legelő/gyep/rét területek és minőségi osztályuk

Erdőterületek és minőségi osztályuk

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Művelési ág felosztás minőségi osztályok szerint

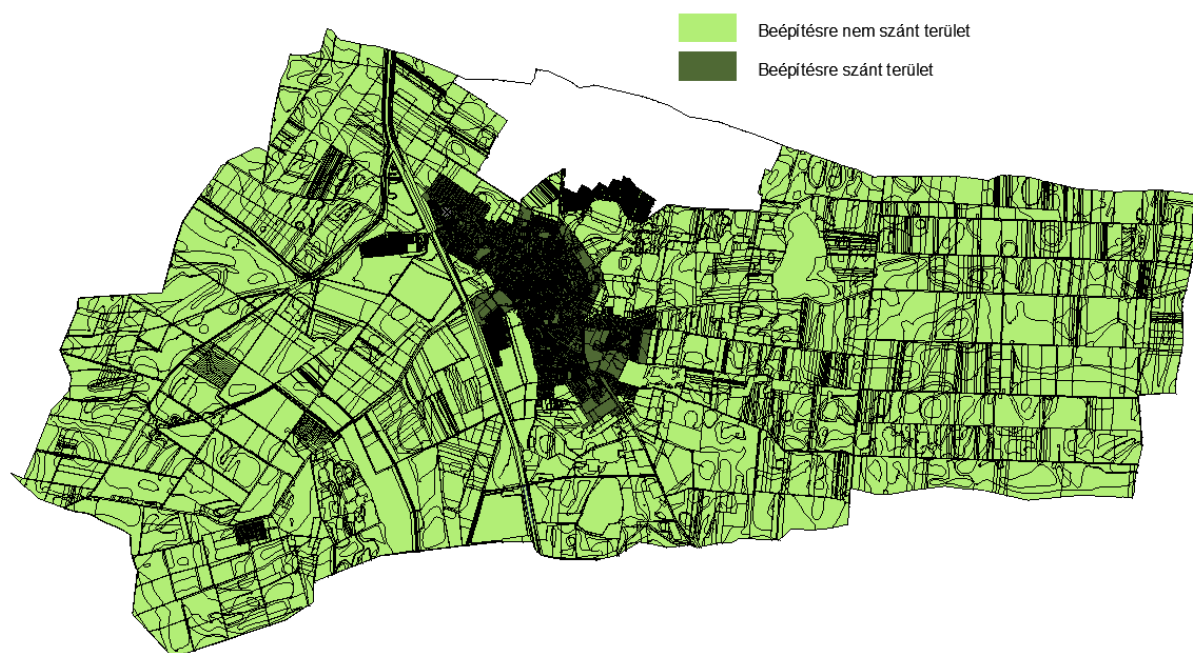
1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A város beépítésre szánt területe a következő terület-felhasználási egységekbe soroltak:

Területfelhasználási egységek		
Általános használat szerint	Sajátos használat szerint	
	Megnevezés	Jel
Lakóterületek	Kisvárosias lakóterület	Lk
	Kertvárosias lakóterület	Lke
	Falusias lakóterület	Lf
Vegyes területek	Településközponti vegyes terület	Vt
Gazdasági területek	Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület	Gksz
	Ipari gazdasági terület	Gip
	Egyéb nem zavaró hatású gazdasági terület	Ge
Üdülőterületek	Hétvégi házas üdülőterület	Üh
	Üdülőházas üdülőterület	Üü
Különleges területek	Sportterület	Ksp
	Strandterülete	Kst
	Temetőterület	Kt
	Kegyeleti park területe	Kk
	Egészségügyi szociális központ	Kesz
	Vásártér	Kvt
	Sorgarázsok területe	Kg
	Szennyvíztisztító-telep	Kszv
	Kommunális szilárd és veszélyes hulladéklerakó	Ksz
	Bányaterület	Kb
	Mezőgazdasági üzemi terület	Kmü
	Oktatási központok területe	Kokt

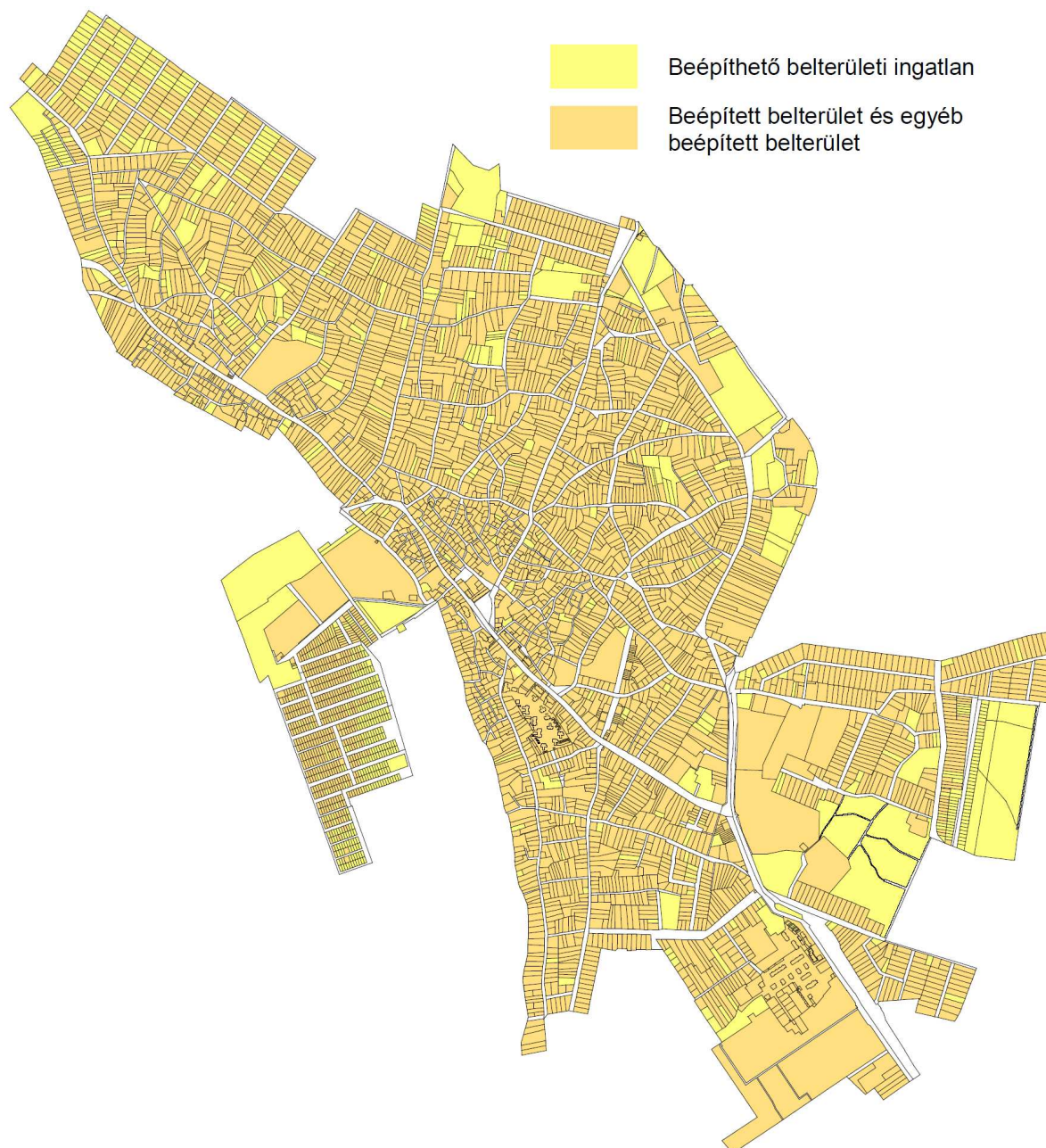
Tiszavasvári területén a beépítésre nem szánt területek az építési használatuk általános jellege valamint sajátos építési használatuk szerint a következő területfelhasználási egységek közé sorolandók:

Területfelhasználási egységek		
Általános használat szerint	Sajátos használat szerint	
	Megnevezés	Jel
Közlekedési és közmű területek	Közút	K
	Vasút	KÖk
Zöldterületek	Közpark	Z
Erdőterületek	Védelmi rendeltetéssel	Ev
	Gazdasági rendeltetéssel	Eg
	Egészségügyi- szociális, turisztikai rendeltetéssel	Ee
Mezőgazdasági területek	Általános mezőgazdasági terület	Má
	Korlátozott funkciójú mezőgazdasági területek	Mko
	Kertes mezőgazdasági terület	Mk
Vízgazdálkodási területek	csatornák és a vízfolyások medre, töltései, Fehér szik tó	V
	halastavak	Vh
	gátórház, vízmű területek	Vg
	a Szikes tó területe	Vtó

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Beépített és beépíthető belterület

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

A város intézményi ellátottsága a hasonló nagyságrendű városokkal egyezik meg. Az intézményi területek többsége Tiszavasvári közigazgatási területének vonzáskörzetére terjed csak ki.

Közigazgatás:

- Tiszavasvári Polgármesteri Hivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatala
- NAV Ügyfélszolgálati Iroda
- Tiszavasvári Önkormányzati Tűzoltóság
- Tiszavasvári Rendőrkapitányság

Oktatási, nevelési intézmények:

- Pedagógiai Szakszolgálati Központ, Nevelési Tanácsadó, Logopédiai Intézet és Konduktív Pedagógiai Intézmény
- Nyíregyházi Szakképzési Centrum Tiszavasvári Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma
- Hankó László Zeneiskola
- Tiszavasvári Általános Iskola
- Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény
- Magiszter Alapítvány Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola Tagintézményei

Kulturális intézmények:

- Egyesített Közművelődési Intézmény és Könyvtár
- Vasvári Pál Múzeum
- Civil Ház
- Cigány Közösségi Ház

Egészségügy:

- Kabay János Egészségügyi Központ
- Fogászati rendelő
- Orvosi ügyelet
- Tiszavasvári Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft.
  - Járóbeteg Szakrendelő
  - Védőnői Szolgálat
  - Labor
  - Fogászati Röntgen

Szociális ellátás:

- Tiszavasvári Bölcsőde
- Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermejkölési Központ
  - Fogytékos személyek otthona
  - Támogató Szolgálat
  - Családok Átmeneti Otthona

Sport:

- Városi Sportcsarnok
- Tiszavasvári Strandfürdő
- Városi Sporttelep
- Tiszavasvári Sportegyesület

Hitélet:

- Tiszavasvári Református Egyház
- Görög Katolikus Egyházközség
- Tiszavasvári Római Katolikus Egyház

Közlekedés:

- Tiszavasvári vasútállomás
- Egyházerdő vasúti megállóhely

Egyéb közintézmények:

- Posta
- Temető
- Bankok
- Takarékszövetkezet
- Ifjúsági tábor

Intézmény típusa	Központ	Eljutási idő * Óra:Perc	Távolság km
Építésügyi Hivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Építésügyi körzetközpont	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Gyámhivatal	Tiszavasvári	0:0	0
Járási Hivatal	Tiszavasvári	0:0	0
Katasztrófavédelmi kirendeltség	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Kistérségi ÁNTSZ	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség	Debrecen	0:57	57,60623
Körzeti Földhivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei földhivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Debrecen	0:57	57,60623
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság	Debrecen	0:57	57,60623
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv	Nyíregyháza	0:34	33,75918
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi Felügy.	Nyíregyháza	0:34	33,75918
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szervének Munkaügyi Felügy.	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Munkaügyi központ kirendeltsége	Tiszavasvári	0:0	0
NeKI Kirendeltség	Debrecen	0:57	57,60623
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága	Debrecen	0:57	57,60623
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága	Debrecen	0:57	57,60623
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Polgármesteri hivatalok	Tiszavasvári	0:0	0
Rendőrkapitányság	Tiszavasvári	0:0	0
Szociális és gyámhivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Városi Bíróság	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Vízügyi Igazgatóság	Debrecen	0:57	57,60623

* Az elérési idők meghatározása során az országos közúthálózaton, illetve a belterületen a KRESZ által meghatározott általános sebességkorlátozásokkal (130, 110, 90, 50 km/h) számolva.

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

Tiszavasvári mindkét elődtelepülésén a kétfelteles területhasználat volt hagyományosan jellemző. Azok a mai kertvárosi lakóöbölök, amelyek még őrzik egykori területi kialakításukat, jellemzően szellős, középen nagyobb, épületek által nem szabdalva üres térségekből, és azokat az utcák mentén övező, hosszhasas elrendezésű lakó- és gazdasági épületek karéjából állnak. Ez jól megfigyelhető a mai Búdi városrészen, valamint Belső- és Külső-Szentmihály városrészekben.

Azok a háztelkek, amelyeken nem épült épület, vagy a korábbi, elpusztult lakóház nem került pótlásra, foghíjtelekként állnak, és a mögöttük megnyíló belső telekrészek miatt nagyobb településszöveti hiánynak tűnnek. Annak érdekében, hogy a hagyományos beépítés minél több helyen fennmaradjon, célszerű ezen tömbök esetében továbbra is csak a külső házsor mentén végezni a beépítéseket.

Az önkormányzat településszerkezeti terve számos különböző fejlesztési területet azonosít. Ezek között találunk lakó- és üdülőházas övezeteket, településközponti vegyes használatú területet, valamint a lakófunkciót kevésbé zavaró kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági területeket, és a lakóterületektől távolabb kijelölt ipari, gazdasági területeket.

A város alulhasznosított területei közül barnamezős, korábbi, felhagyott, pusztuló állapotú gazdasági épületeket tartalmazó helyszíneket is találunk.

Tiszavasvári alulhasznosított barnamezős területei a következők:

- Szilágyi utcában található Magtár épülete, mely 2009-ben leégett.
- Alkaloida Vegyészeti Gyar Zrt. felhagyott üzemi területei
- Volt gépgyári terület

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Szlömösödés, olyan területekre utal, melyek az épített környezetükben és társadalmi összetételükben negatív irányban eltérnek az átlagostól.

Degradálás az ökológiában a degradált jelzőt általában emberi zavarásnak kitett, bolygatott, leromlott élőhelyekre használják.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

A belterületnek a szerkezetét a két korábbi település - Búd és Szentmihály – alapvetően meghatározza. A telkekre a kétbeltelkes területhasználat volt a jellemző.

Tiszavasvári város szerkezetére a halmazos települési szerkezet jellemző. A központban az intenzív beépítésű belső városmag a jellemző, kifelé haladva a családi házas, nagy telkes beépítés a jellemző. Az utcahálózatot és a telkek kialakulását a szabálytalanság jellemzi. Szabályos utcákkal kizárólag az újonnan kialakított lakóterületeken, illetve az üdülőterületen és a város peremén található. Ezeken a helyeken azonos méretű, szabályosan kialakított telkek találhatók.

A település központjának a Városháza körüli tér mondható. A két korábbi településnek alközpontjai alakultak ki, melyek azonban nem váltak valóságos alközponttá.

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A belterület szerkezetét alapvetően meghatározza, hogy két korábbi településből jött létre és mindkettőre a kétbeltelkes területhasználat volt jellemző. A település Y-alakzatban épült ki, a 3 kivezető útvonalhoz igazodva.

Tiszavasvári szerkezetére a hajdú települések halmazos települési szerkezete jellemző. Mind Búd mind pedig Szentmihály városrészen megfigyelhető az intenzív beépítésű belső városmag, majd a peremterületek felé haladva a nagytelkes, családi házas beépítés. Mind a sűrűbb, belső mind a nagyobb telkes külső területek jellemzője a szabálytalanság akár az utcahálózat, akár a telekfelosztás tekintetében. Szabályos, egyenes vonalvezetésű utcákkal határolt tömböket, amelyekben a telkek azonos méretűek, szabályosan kiosztottak, csak az újonnan kialakított lakóterületek között, a város peremén, valamint az üdülőterületen találunk.

Az egykori sűrű beépítésű, halmazos jellegű lakóövezet határa a volt Szentmihály területén körülbelül a mai Hársfa utca – Bartók Béla utca – Damjanich utca – Fürst Sándor utca – Hősök útja – Arany János utcák mentén, míg Búd városrészén a mai Csapó utca – Temető utca – Alkotmány utcák mentén húzódik.

A város legjelentősebb kereskedelmi-szolgáltató központja a Városháza körüli tér környezetében alakult ki, de két alközpont is található, az egyik Búd városrészén, amely sohasem vált valóságos alközponttá, a másik pedig az Alkaloida által kialakított lakótelepen.

Tiszavasvári Város Önkormányzata rendelkezik tulajdonkataszterrel. A tulajdonkataszter 2014.12.31-i állapotot tükröz, benne az önkormányzat tulajdonában lévő földrészek vannak nyilvántartva. Az önkormányzatnak a kataszter szerint 1147 db névjegyzékbe vett tulajdona van.

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A településen összesen 4571 épület található. Ebből 4462 magántulajdonban van, 91 épület az Önkormányzaté, és 18 épület más intézmény vagy szervezet tulajdonát képezi a 2011-es népszámlálási adatok alapján.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Tiszavasvári Város Önkormányzata rendelkezik tulajdonkataszterrel. A tulajdonkataszter 2014.12.31-i állapotot tükröz, benne az önkormányzat tulajdonában lévő földrészek vannak nyilvántartva. Az önkormányzatnak a kataszter szerint 1147 db névjegyzékbe vett tulajdona van.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A 2011-es népszámlálási adatokat felhasználva a következő adatok olvashatók le:

A 2017. évi közszámlák adatainak felhasználásával a következő adatok születtek ki:

A lakóegységek rendeletetése							
lakott		nem lakott				együtt	
4271		286				4557	
A lakások szobaszám szerint							
1 szoba		2 szoba		3 szoba		4 vagy több szoba	
293		1510		1819		949	
A lakások építési év szerint							
1946 előtt	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006-2011
349	589	808	1105	1072	418	142	88
A lakások alapterület szerint							
29 m2 alatt	30-39 m2	40-49 m2	50-59 m2	60-79 m2	80-99 m2	100 m2 fölött	egy lakásra jutó alapterület(m2)
53	73	182	591	1265	1148	1259	83

1.14.5. Az építmények vizsgálata

A város épületállománya, a házak karaktere Tiszavasváriban meglehetősen vegyes, ami egyaránt összefügg a telekrendszer vegyességével, az építés korával, az eltérő időszakokban történt építés keveredésével, nem utolsósorban pedig a házak igen különböző építészeti színvonalával.

Tiszavasvári településközpontjában többalakos, többszintes lakóházakból álló, a településközponti területhez sorolt, valamint ahhoz karakterben és funkcióban (pl. kereskedelem) erősen kötődő kisvárosias lakóterületek találhatóak. A belterület középső és északi részét olyan falusias, illetve hagyományos kertvárosias és kisvárosias beépítésű településrészek alkotják, melyek beállt állapotúak, részben jó minőségű, illetve a megújulásra képes lakóterületek. A település keleti részén több olyan tömbcsoport található, melynek kiépülése, fejlődése megakadt, vagy éppen visszafejlődést mutat, ezért nem tekinthető karakteres, beállt területnek.

A város településközpontját alkotó településközponti terület három jellemző részből tevődik össze:

A hagyományos falusias településközpont közterületei, ahol a római katolikus templom és néhány eklektikus polgárház viszonylag jó állapotban maradt meg.

Az utóbbi évtizedek központképző fejlesztései: intézmények (iskolák), kereskedelmi és szolgáltató létesítmények.

Az előbbiekhöz kapcsolódó további, itt-ott felbukkanó üzleti-szolgáltatások.

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

A KSH 2011-es népszámlálási adatai és a helyszíni bejárás alapján megállapítható, hogy a nem lakott lakások aránya magas, amely meghaladja a 6,28 %-ot. A lakott lakások száma 4271 db volt, míg a nem lakott lakások száma 286 db-ra tehető. Ha összevetjük a jelenlegi lakosságot, ami 13253 fő, valamint a lakott épületeket, akkor kivehető, hogy arányosan az egy lakóépületben élő lakosok száma 3,10 főre tehető.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A beépítési mód meghatározását, az épület magasságát, a beépítettség mértékét, a telek legkisebb kialakítható területét, valamint az újonnan telekosztásra kerülő területeken a telek méreteit a jelenleg hatályos SZT és a HÉSZ különböző területekre vonatkozó részletes előírásai tartalmazzák, melyek a kialakult állapotok elsődlegességét hangsúlyozzák. A településen oldalhatáron és szabadonálló beépítési mód van jelen. Zártosrú beépítés csak egy-egy tömbben található. A beépítési százalék értéke a kicsi telkeknek köszönhetően magasabb, mely a városiasság jelképe.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A jellemző építménymagassági érték a 4,5 m-es építménymagasság. A lakóépületek jellemzően földszintesek vagy földszint+tetőter beépítések, tehát 2 szintes, alápincézett esetén 3 szintesek. Köz- és gazdasági épülettípusok esetében a 4,5 vagy 6,0 illetve ritkán a 7,5; 9,0 és 10 m-es építménymagasságok is előfordulnak. A tetőidom jellemzően utcafrontra merőleges nyeregtető és sátoztető, társasházaknál lapostető. A hagyományos oldalhatáron álló beépítési mód a településen jellemzően megmaradt. A legmagasabb épületek bizonyos kertvárosias lakóterületen 12,5 m, bizonyos településközpont vegyes területen 15,0 m, az ICN Alkaloida ipari gazdasági területen 16,0 m megengedett építménymagassággal építhetők építmények.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Tiszavasvári a szabálytalan alaprajzú települések közé sorolható, ahol a szabálytalanság az összes fontos morfológiai elemet (utcahálózat, telekfelosztás, a házak telkeken belüli elrendezése) felöleli.

A halmazfalu olyan település, amelynek belső magja szabálytalan alaprajzú, és e települési szabálytalanság minden lényeges alaprajzi vonásra kiterjed, ugyanakkor az újonnan kialakult településrészekeken egymásra merőleges utcák találhatóak, egyenlő nagyságú telkekkel. Házai a központi belterületen rendszertelen összevisszaságban állnak, utcái rövidek, zezugosak, míg az új településrészekeken mesterséges településrendezés nyomai találhatóak.

A település két település fúziójából alakult ki, melyeknek külön-külön volt belső magjuk, de az összeolvadáskor a Városháza tere vált a település központjává.

A város központi területe városias beépítésű, kicsi, rövid telkekkel rendelkezik, míg a központtól távolodva telkek hosszabbodnak és szélességük is nagyobb.

Tiszavasváriban fellelhetők a kisvárosokra jellemző karakterű épületek, épülettípusok, melyek közül a gyógyszerár lakótelepén lévő társasházak az egyik legszembetűnőbb példája.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A város két település: Búd és Szentmihály összeolvadásával jött létre. 1941-ben, a közigazgatási egyesítés után a Büdszentmihály nevet kapta. A ma használatos Tiszavasvári elnevezést 1952 óta viseli. A Búd elnevezés török eredetű, honfoglalás kori. A tatárjárás idején elpusztult, majd később újra települt falu a XVI. század végén ismét lakatlan jó félszáz évig, majd örmény kereskedők (Dogály János és Konstantin) görög katolikus kárpát-ukrán telepesekkel telepítik be. Ez időben a Taktaközből református magyarok is jöttek ide.

Szentmihály 1440 táján született: Báthori András Búd határában önálló települést hozott létre és budi jobbággyokkal népesítette be. 1550 körül jeles település, közel félezer ember élt itt. A XVII. század első harmadában az új birtokos - Lónyay-család - hajdúkat telepített ide, akik a bíraskodás terén előjogokat kaptak. A XVII. század második felében lakatlan, majd 1700 körül ismét hajdúk élnek itt, akik szerződéses viszonyban voltak a földesúrral, s a szabad mezővárosi jogállást 1848-ig megőrizte a település. 1771-től 1945-ig Dessewffy-birtok.

Búd és Szentmihály, Tiszabúd és Büdszentmihály - voltak a történelem során az egymással szomszédos települések nevei, mígnem 1952 óta Tiszavasvári az egyesült községek, illetve a mai város neve. A két szomszédos község (ekkor már Büdszentmihály és Tiszabúd) közigazgatási egyesítése nem volt zökkenőmentes. Először 1941-ben egyesültek Büdszentmihály néven, de a tiszabúdiek nem akarták elfogadni önállóságuk elvesztését. 1946-ban sikerült is átmenetileg négy évre visszanyerni a függetlenségüket, de 1950-ben újra Büdszentmihály néven hozták egybe a két községet. Tiszabúd legalább a község nevében akarta jelezni egykori önállóságát. Ennek eredménye lett végül az új elnevezés 1952-től: Tiszavasvári.

Büdszentmihály - nagyobb lélekszáma és az Alkaloida Gyár fejlődése következtében - a két világháború között már elindult a városiasodás útján. A tényleges várossá válásra az egyesült, és immár igen jelentős lélekszámú településnek, Tiszavasvárinak egészen 1986-ig kellett várnia.

A török dúlások, a kuruc felkelések Bocskai, Bethlen Gábor, majd Rákóczi oldalán vívott szabadságharcok keményen megedzették az itt élő népet, mely két pogány közt (törökök és császárok) örlődve, de az önálló Erdély erkölcsi és katonai erejével a háta mögött meg-megújuló erővel igyekezett szerzett jogait, hajdú kiváltságait védelmezni. Búd és Szentmihály földműves népe nagyszámban állott honvédeknek, az 1848-49-es szabadságharc idején. Vasvári Pál (Búd szülötte) neve összefonódik a forradalmat előkészítő Márciusi Ifjak mozgalmával és a szabadságharc hősiei küzdelmeivel. Megtorlás, árvizek, kolera, földinség, világégés- gyászos címszavak a múlt század közepétől a XX. század közepéig ívelő korszakból. A nincstelenség, a látástól vakulásig tartó mezei munka tették küzdelmessé a hétköznapiakat a történelem csendesebb évtizedeiben is.

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Tiszavasvári régészeti lelőhelyei

Azonosító	Lelőszám	Név	Helyrajzszám
61366	103	Tedej, Megyehatár árok	0340/3, 0340/12, 0340/15, 0171/9, 0171/10, 0171/8
73809	125	Tedej, Lyukas-halom-hát	0171/9, 0171/10, 0171/8, 0340/14, 0340/13
75743	4	Csörsz-árok, Zöldbokor, Dorogi-Földek	0223, 0166/41, 0167, 0183, 0168/26, 0182/20, 0181/2, 0181/3, 0181/4, 0182/11, 0222, 0221/3, 0221/17
31859	1	Szőlőskert	7909, 7905, 7904, 7907, 7897, 7898, 7900, 7911, 7896, 7895, 7883, 7879, 7871, 7872, 7889, 7882, 7888, 7887, 7886, 7885, 7873, 7881, 7878, 7877, 7876, 7874, 7890, 7891, 7893, 7892, 7910, 7908, 7906, 7916, 7915, 7914, 7913, 7912, 7917, 8228, 8230, 8229, 8227, 7870, 7875, 7880, 7884, 7894, 7899, 7901, 7902, 7903, 7918, 8226, 8231, 8232/3, 8232/2, 8232/1
31860	2	Takaros tanya	

31891	3	Aranyoskerti tábla, Szorgalmatosi temető	0400
31917	4	Szorgalmatos, Lenin Tsz lucernása	010, 3911, 3912, 3913, 3893, 3899, 0405, 0418/1, 0416
31918	5	Kincses-part	069/6, 069/7, 069/8, 074/3, 073/5, 073/6
52060	6	Babos-halom	014/14, 014/15, 014/16, 014/17
52061	7	Babos-halom II.	014/15, 014/16, 014/17
52062	8	TSz a fehérsziki csatornánál	073/15, 041
36983	21	Kisfástanya, Berecki-dűlő	0315, 0314/1, 0108/36, 0108/37, 0108/38, 0108/39, 0108/40, 0108/41, 0108/42, 0108/43
24055	1	Tiszavasvári 1. lelőhely	0492/10, 0492/9
24056	2	Kántor föld	0492/10
24058	3	Tiszavasvári 3. lelőhely	0492/4
24059	4	Tiszavasvári 4. lelőhely	0467/2, 0468
24061	5	Tiszavasvári 5. lelőhely	0748
24064	6	Tiszavasvári 6. lelőhely	0505/18, 0505/17, 0505/16
24065	7	Tiszavasvári 7. lelőhely	10262, 10263, 10264, 10265, 10266, 10239, 10238, 10237, 10236, 10235, 10492
24068	8	Tiszavasvári 8. lelőhely	10241, 10243, 10244, 10247, 10242, 10239, 10238, 10240, 10237, 10236
24070	9	Tiszavasvári 9. lelőhely	10215, 10211, 10216, 10210, 10220, 10207, 10209, 10208, 10213, 10221, 10214, 10219, 10217
24073	10	Tiszavasvári 10. lelőhely	0485
24074	11	Tiszavasvári 11. lelőhely	10144, 10359, 10361, 10360, 10363, 10362, 10366, 10357, 10492, 10147, 10145
24077	13	Tiszavasvári 13. lelőhely	10379, 10380, 10375, 10372, 10369, 10367, 10366, 10371, 10373, 10378, 10377, 10376
24080	14	Tiszavasvári 14. lelőhely	10336, 10338, 10333, 10340, 10331, 10337, 10334, 10335, 10339, 10342
24082	15	Tiszavasvári 15. lelőhely	10378, 10377, 10373, 10371, 10375, 10372, 10369, 10492, 10138, 10134, 10133, 10137, 10136, 10139, 10140, 10132, 10130
24083	16	Tiszavasvári 16. lelőhely	10088, 10089, 10090, 10091, 10092, 10093, 10415, 10417, 10416, 10419, 10423, 10424, 10425, 10421, 10418, 10420, 10426, 10492, 10422
24085	17	Dankotanya	0638/9
24087	18	Tiszavasvári 18. lelőhely	0448
24089	19	Tiszavasvári 19. lelőhely	0448
24093	20	Tiszavasvári 20. lelőhely	0505/42, 0505/4, 0505/40, 0505/41
24094	21	Tiszavasvári Pál Tsz.	0475/24
24095	22	Tiszavasvári 22. lelőhely	0505/4
24096	23	Tiszavasvári 27. lelőhely	0505/7, 0505/6, 0505/5, 0505/4
24097	24	Nagy-Púpos halom	0505/8, 0505/9
24098	25	Tiszavasvári 23. lelőhely	0450
24099	26	Nagy-Púpos-halom	
24100	27	Kis- Púpos halom	0446
24101	28	Kis-Púpos-halom	0391
31833	29	Badicshát	0619
31834	30	Bányai tanya	0492/11, 0492/12, 0492/13, 0492/14, 0506
31835	31	Bercki-halom	0351, 0985, 0296/2
31836	32	Berecki-part	0296/2, 0297, 0298, 0301/4
31837	33	Büdi Kenderföld, Vasvári Pál Tsz	0472/4, 0472/5
31838	34	Deákalmi-dűlő	0333/15, 0312/2
31839	35	Deák-halmi-dűlő III.	0333/15, 0312/2
31840	36	Deák-halmi-dűlő I.	0333/17

31841	37	Deákalmi-dűlő III.	0312/1, 0312/2
31842	38	Dézsmapart	043, 042/18, 046/1
31843	39	Fehértói út I.dűlő, D.Pethe László tanyája	0245/1, 0246/1, 0246/2, 0253, 0255/4, 0255/3, 0245/2
31844	40	Fehértói út I.dűlő, Kisbodzás	0250/15, 0223
31845	41	Fehértói út I. Dűlő, Tökéspart, Munka Tsz homokbánya	0247/11, 0247/10, 0253
31846	42	Fejérszik	086/1, 0140/6, 0134, 086/2
31847	43	Fürdőspart	0921/11
31848	44	Józsefháza, Homokos	0919/2
31849	45	Józsefháza, Szamárhát	0896/12, 0896/13, 0896/14, 0899/2
31850	46	Józsefháza, Téglás	0938/4, 0938/6, 0938/7, 0949, 0791/16, 0791/10, 0791/14, 0873, 0912/4, 0935, 0938/8, 0938/9
31851	47	Kisasszony-dűlő	097/7, 097/8, 097/9, 097/10, 097/11, 097/12
31852	48	Köztemető	067/14, 057
31853	49	Lyukas-halom	0340/13, 0340/14, 0171/9, 0171/10, 0171/8
31854	50	Mézesmáj	077/2, 077/12, 077/11, 077/10, 077/8
31855	51	Mézesmáj, Rákóczi Tsz	084/6, 084/7, 084/8, 084/9, 084/10
31856	52	Nyíregyházi út I.dűlő, Iskola-dűlő	0132/5
31857	53	Nyíregyházi út II. dűlő	0209/12
31858	54	Nyíregyházi út I. dűlő, Eszlári út, Nagyút	0132/5, 0106
31861	57	Utaséri-dűlő	0333/7, 0333/14, 0342
31862	58	Utaséri-dűlő II.	0318/2, 0318/1
31864	59	Utaséri-dűlő III.	0340/11, 0342
31865	60	Városere erdő	0352/3, 0351
31866	61	Városkertje, Béke Tsz telepe	1873, 1874, 1875, 1872, 0294/6, 0294/2, 0293
31867	62	Városföldje, Jegyzőtag	0284/9, 0284/8, 0301/18, 0301/19, 0301/20
31868	63	Városföldje	0296/14, 0296/10, 0296/13
31869	64	Városket, Gyepárrospart, Béke Tsz	0294/5, 0294/6
31870	65	Városföldje, Béke Tsz sertéstelep	0300/5, 0300/7, 0300/8, 0301/4, 0300/6
31871	66	Nagy Gyepáros	2347/7, 2347/3, 2347/2
31872	67	Gyepáros	0289/25, 0289/2, 0289/27, 0284/7, 0288/2, 0287/6, 0287/7, 0287/8
31873	68	Kis Gyepáros-halom	0287/8, 0287/9, 0287/10
31874	69	Kis Gyepáros II.	0287/11, 0287/9, 0287/10, 0284/9, 0287/8, 0294/2
31875	70	Horgoló	0333/17
31876	71	Keresztesi partok	0142/6, 0142/7, 0142/8, 0142/9, 0142/10
31877	72	Paula liget, Paula ligeti iskola	0140/14, 0140/6, 0140/15
31878	73	Előhát, Hosszú remisz	01034/7, 01034/8, 0351
31879	74	Koldus-domb	0333/10, 0305/1, 0306
31880	75	Téglagyár	0303, 0302
31881	76	Nyíregyházi út II.dűlő, Zöld Mező Tsz	0138/1
31882	77	Dankó tanya, Bete-part	0876, 0872, 0878/3, 0873, 0877/1
31883	78	Dankó tanya, Bete-part II.	0904
31884	79	Dózsa telep, Csillag u14-16.László Mihály,László József telke	1161, 1158, 1159, 1160, 1155, 1156, 1157, 1211, 0376/6
31885	80	Kovács György telke	1460, 1532, 1459, 1003/2, 1004, 1005, 1008, 1007, 1003/1, 1533, 1458, 1457, 1456, 1531, 821
31886	81	Vasvári utca 16.	55, 54, 52, 1631, 1630/2, 1628/2, 1628/1, 1629, 1630/1,

**Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6. ;
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@gmail.com**

			1641/1, 42, 43, 48/2, 51, 53, 56, 1625/4, 1627, 1645/1, 1632
31887	82	Kastélykert-halom	2472/3, 2473/1, 2473/2, 2473/3, 2439, 2443
31888	83	Bocskai utca 31,46,49,52,67.számú házsám	1803, 1804, 1807, 1799, 1808, 1811, 1816/1, 1812, 1813, 1816/3, 1817, 1810, 1809/2, 1809/1, 1806, 1805/1, 1805/2, 1796, 1795, 1815, 1814, 1797, 1798, 1801, 1800
31889	84	Krúdy Bocskai utcák kereszteződése	2114/2, 1749, 1784/1, 1784/2, 2112, 1781, 1750, 2123/105, 1799
31890	85	Kultúrház	20/2, 19, 21/2, 22, 85, 119
31892	87	Nagykornis tanya	0506, 0470
31893	88	Kabai Lajos telke	3604/14, 3578, 3604/17, 3580, 3604/15, 3579, 3577, 3576, 3604/13
31894	89	Eszenyi Miklós telke	1931/1, 2241/2, 2241/1, 2240, 2239, 2238/1, 2354, 1931/2, 2244, 2243, 2242
31895	90	Józsefháza, Homokbánya	0919/2
31896	91	Görög Katolikus templom	991, 989/1, 822/3, 956/1, 956/2, 992, 993, 821
31897	92	Morvai Miklós, Dohos Mihály telke	2811/1, 2811/2, 2810/2, 2749/2, 2809, 2799, 2797, 2793, 2792, 2796, 2804, 2800, 2782/1, 2801, 2802, 2794, 2810/4, 2749/1, 2750/2, 2810/3, 2806, 2807, 2756/2, 2805/2, 2805/1, 2795/1, 2795/4, 2803/4, 2812, 3037, 2748, 2750/1, 2751, 2752, 2755, 2756/1, 2757/2, 2757/1, 2774/1, 2775/1, 2776, 2781/7, 2783/1, 2782/2, 2783/2, 2791, 2790/2
31898	93	Józsefháza, Csikós-part	936/13
31899	94	Józsefháza, Hegyes-hát	0938/12, 0938/11
31900	95	Nyíregyházi út II. dűlő	0209/13
31901	96	Keresztfal, Tímár tanya	0296/10, 0296/9, 0296/8, 0296/7
31902	97	Paptelekhát	0312/1, 0301/7, 0301/6, 0306, 0307
31903	98	Dorgi úti déli tábla	0213/17, 0213/18
31904	99	Csárdapart	0221/4, 0220
31905	100	Királytelki út II.dűlő	0117/1, 0114/29, 0114/28, 0114/27
31906	101	Alkaloida, 46 lakásos ház	2347/11
31907	102	Központi általános iskola	2870, 2869/2, 2869/1, 2867, 2866, 18
31908	103	1.sz. általános isk. gyakorló kertje	2984, 2983, 2982, 2985, 2986, 2871, 3432
31909	104	Sajti Bálint kertje	199/2, 429/2, 199/4, 199/3, 198, 430, 429/1, 425, 202/1, 401, 201, 431, 186
31910	105	Déli temető árok	0290, 0291
31911	106	Dorogi csárda	0255/7
31912	107	Szilvási telek	3369/6, 3369/3, 3369/2, 3369/4, 3371, 3372, 3338/5, 3337/1, 3377, 3376, 3375, 3374, 3368/1
31913	108	Fertő, B.Kovács tanyája	0340/9, 0339, 0340/6, 0340/7, 0340/8
31914	109	Forgács-hát	01010/7, 01010/6, 01010/5, 01010/4
31915	110	Főtér	10, 18, 1625/4
31916	111	Függős-part	0167/13, 0167/14, 0167/4, 0167/16, 0167/17, 0167/15, 0167/12, 0189/1, 0201/13
31919	114	Királytelki út I. dűlő, „pisze,, Kenyeres-féle föld	0107/21, 0107/33, 0107/15, 0107/34, 0107/32, 0107/19, 0107/20
31920	115	Királytelki út I. dűlő	0108/11, 0108/12, 0108/13, 0108/14, 0317/1
31921	116	Kossuth utca 29.	2778, 2775/8, 2777, 2772/7, 2145/2, 2772/5, 2771, 2772/4, 2772/3, 2772/1, 2146/1, 2146/2, 2150, 2149, 2148/2, 2148/1, 2147, 1903, 2095, 2096, 2145/1, 2144/2, 2144/1, 2833/1, 2779, 2775/1, 2770, 2769, 2768
31922	117	Nyíregyházi út I.dűlő	0130/37, 0130/38
31923	118	Őz utca 2.	2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 6577, 6622
31924	119	Református templom	2872, 2866, 2871, 2873/2
31925	120	Végvár	0996/7, 0996/8, 0996/9, 0996/10
42600	121	Kashalom-dűlő, Tiszavasvári	0194/9

**Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6. ;
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@gmail.com**

		I. agyag	
42605	122	Kashalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag II.	0194/9, 0198
42606	123	Kashalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag III.	0201/17, 0201/13, 0201/16
42607	124	Kashalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag IV.	0201/13
42608	125	Kashalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag V.	0201/13, 0201/15
52063	129	Tiszavasvári kelet, 1,5 km	0140/14, 0140/6
52064	130	Fehérszik kelet	099/22, 099/23, 099/24, 099/25, 099/26, 099/27, 097/7
52065	131	Tiszavasvári K 2 km, nagykállói-újfehértói út között	0167/6, 0167/5, 0167/17, 0167/16, 0167/15
52067	132	Tiszavasvári K 3,5 km, halastó, nagykállói-újfehértói út köz	0181/28
52068	133	Kisbodzás	0255/7, 018, 017/37, 017/36
52069	134	Fehértói-dűlő	0255/18, 0255/19, 0255/20, 0255/21, 019/52, 019/51, 019/53, 019/116
55286	135	Rókalyuk-dűlő	022/3, 022/4, 022/5, 022/2
56693	136	Szentmihályi szőlők	7593, 7592, 7591, 7590, 7587, 7589, 7586, 7571, 7569, 7568, 7567, 7566, 7565, 7564, 7563, 7582, 7577, 7583, 7584, 7585
57315	137	Szőlő-lapos	014/20, 014/21, 014/22
59031	138	Józsefháza, Nánási út	0919/9, 0919/8, 0919/7, 0919/6, 0400, 0397/9, 0397/8
59986	139	Utas-Ér-part-dűlő	0326, 0318/3, 0342
62436	140	Csere-földek	0261/14, 0261/5, 0261/6
76109	141	Csere-földek II.	0261/14, 0261/3, 0261/5, 0261/4, 0261/6
76111	142	Deák-halmi-dűlő II.	0312/2
76113	143	Kutya-part	0203/13, 0188, 0181/2, 0181/28
76115	144	Kiserdei-halom	2439
76117	145	Szőlőskert-halom	7916, 7917, 7913, 7914, 7915, 7912, 7911, 7910, 7907, 7906, 7908, 7909
76119	146	Zsidó-lapos-dűlő-halom	0395/1, 0395/2
76121	147	Homokbánya	07, 06/2, 7019, 7018
73269	148	Józsefháza, Kocsér-tanya	0886, 0917, 0916/5, 0919/6, 0928, 0916/2, 0919/5
73271	149	Lyukas-sziki legelő, Munka Tsz. sertésteleptől ÉNy-ra	0301/4, 0300/8, 0300/2, 0300/9
73273	150	Lauraháza I.	084/2, 084/3, 084/7, 084/6, 084/5, 084/4
73275	151	Lauraháza II.	086/2, 086/3
73277	152	Lauraháza III.	086/11, 085, 084/8, 086/5, 086/4, 086/10, 086/7
75881	153	Első-járás-dűlő	0505/28
75721	154	Büdi-szőlő I.	10148, 10147, 10145, 10142, 10140, 10139, 10138, 10137, 10136, 10134, 10133, 10132, 10130, 10415, 10416, 10414, 10418, 10419, 10417, 10407, 10403, 10404, 10405, 10406, 10402, 10401, 10400, 10397, 10381, 10379, 10384, 10385, 10106, 10105, 10104, 10102, 10101, 10100, 10099, 10098, 10088, 10089, 10090, 10091, 10092, 10413, 10107, 10108, 10109, 10111, 10112, 10113, 10114, 10115, 10116, 10121, 10122, 10123, 10126, 10127, 10129, 10141, 10093, 10423, 10424, 10425, 10421, 10427, 10420, 10426, 10492, 10392, 10390, 10391, 10396, 10394, 10395, 10393, 10388, 10387, 10389, 10378, 10377, 10373, 10371, 10375, 10372, 10380, 10376, 10370, 10336, 10338, 10333, 10340, 10331, 10337, 10334, 10335, 10339, 10330, 10342, 10210, 10220, 10207, 10209, 10208, 10213, 10221, 10214, 10353, 10352, 10350,

			10349, 10344, 10343, 10329, 10325, 10322, 10321, 10320, 10323, 10324, 10348, 10347, 10351, 10346, 10345, 10358, 10328, 10341, 10327, 10332, 10326, 10365, 10364, 10368, 10374, 10386, 10383, 10382, 10412, 10411, 10410, 10409, 10398, 10399, 10408, 10205, 10204, 10203, 10202, 10201, 10197, 10196, 10195, 10194, 10149, 10150, 10151, 10152, 10097, 10096, 10087, 10120, 10119, 10118, 10117, 10135, 10110, 10131, 10128, 10124, 10125, 10086, 10085, 10084, 10094, 10095, 10083, 10082, 10081, 10078, 10077, 10076, 10075, 10422, 10369, 10367, 10366, 10144, 10359, 10361, 10360, 10363, 10362, 10357, 10215, 10211, 10216, 10219, 10217, 10262, 10263, 10264, 10265, 10266, 10239, 10238, 10237, 10236, 10235, 10267, 10241, 10243, 10244, 10247, 10242, 10240, 10245, 10443, 10442, 10441, 10440, 10439, 10438, 10437, 10436, 10435, 10434, 10433, 10432, 10431, 10430, 10428, 0751, 10268, 10260, 10259, 10258, 10269, 10270, 10252, 10257, 10256, 10315, 10312, 10311, 10309, 10307, 10306, 10304, 10303, 10302, 10301, 10300, 10299, 10298, 10297, 10296, 10294, 10293, 10291, 10290, 10288, 10287, 10285, 10284, 10282, 10281, 10280, 10279, 10276, 10275, 10273, 10272, 10271, 10308, 10274, 10313, 10310, 10314, 10317, 10316, 10305, 10295, 10286, 10283, 10278, 10277, 10292, 10289, 10162, 10356, 10355, 10354, 10193, 10189, 10188, 10187, 10186, 10185, 10182, 10181, 10180, 10179, 10178, 10177, 10176, 10175, 10173, 10172, 10171, 10170, 10167, 10166, 10165, 10163, 10160, 10158, 10157, 10068, 10067, 10066, 10063, 10062, 10061, 10060, 10057, 10056, 10055, 10447, 10080, 10058, 10059, 10065, 10064, 10079, 10218, 10212, 10206, 10184, 10183, 10200, 10199, 10190, 10191, 10192, 10198, 10174, 10169, 10168, 10164, 10161, 10159, 10156, 10153, 10154, 10155, 10146, 10143, 0755/2, 10248, 10246, 10074, 10073, 10072, 10071, 10070, 10069, 10450, 10449, 10448, 10445, 10444
75723	155	Büdi-szőlő II.	10381, 10379, 10384, 10385, 10393, 10392, 10391, 10390, 10389, 10388, 10387, 10386, 10383, 10382, 10380, 10378, 10377, 10375, 10373, 10376, 10394
75749	156	Csörsz-árok, Kastélykert - Belső-Majorosi-dűlő	6463/18, 6463/19, 6463/20, 6463/21, 6463/22, 6463/23, 6463/24, 6463/25, 6463/26, 6463/27, 6617, 6463/31, 6463/33, 6463/44, 6463/34, 6463/35, 6463/32, 6463/28, 6618, 6619, 6620, 6621, 6463/29, 6463/30, 0152/7, 0162/1, 0163, 0152/8, 0152/9, 0162/2, 0162/3, 0165/3, 0165/4, 0165/5, 0165/6, 0166/1, 2540, 6578, 6622, 0152/3, 0152/4, 0152/6, 0152/5, 0150/2, 2439, 2474, 2484, 2483, 2482/2, 2448/8, 2465/2, 2448/9, 2461/1, 2461/2, 2466, 2467, 2505, 2477/2, 2478, 2481, 2482/1, 2479/2, 2477/1, 2475, 2476, 2518/2, 2514, 2513, 2509, 2485, 2512, 2511, 2516, 2515, 2510, 2518/1, 2517/3, 2458, 2459, 2460, 2479/4, 2464, 2462/2, 2462/1, 2463
75751	157	Csörsz-árok, Belső-Majorosi-dűlő - Kincses-dűlő, Nagykállói út	0161/10, 0161/9, 0161/11, 0161/12, 0161/13, 0161/14, 0161/17, 0161/15, 0161/16, 0161/18, 0161/19, 0161/20, 0161/21, 0161/22, 0161/23, 0161/24, 0161/25, 0161/26, 0161/27, 0161/28, 0161/29, 0161/30, 0161/31, 0161/2, 0161/8, 0161/7, 0161/6, 0161/5, 0161/4, 0161/3, 0181/28, 0181/27, 0181/24, 0181/25, 0181/26, 0172, 0174/1, 0174/2, 0174/3, 0167/3, 0167/5, 0167/2, 0167/6, 0162/3, 0140/2, 0154/6, 0154/5, 0154/4, 0153, 0152/10, 0154/3, 0154/7, 0154/12, 0154/11, 0154/10, 0154/9, 0154/8, 0169/1, 0168,

			0154/14, 0154/15
75753	158	Csörsz-árok, Nagykállói út, Eszlári út - Dorogi út között	0233, 0231/18, 0231/17, 0231/16, 0231/15, 0231/14, 0231/13, 0231/12, 0231/11, 0231/10, 0231/9, 0212, 0228/21, 0228/23, 0228/8, 0228/9, 0228/10, 0228/18, 0228/19, 0228/12, 0228/13, 0234/18, 0234/22, 0234/23, 0234/24, 0234/25, 0234/19, 0234/20, 0234/21, 0234/3, 0238/3, 0238/2, 0238/1, 0238/4, 0234/4, 0234/5, 0238/14, 0238/13, 0238/9, 0238/10, 0238/11, 0238/8, 0238/6, 0238/7, 0238/12, 0238/5, 0234/16, 0234/15, 0234/17, 0234/7, 0234/8, 0234/9, 0234/10, 0234/11, 0234/12, 0234/13, 0234/14, 0234/6, 0237, 0238/15, 0238/16, 0238/17, 0223, 0238/18, 0238/19, 0228/22, 0231/1, 0238/20, 0228/20, 0243/1, 0243/4, 0239, 0243/5, 0243/6, 0243/11, 0243/10, 0243/12, 0243/3, 0243/9, 0243/8, 0243/7, 0228/14
79259	159	Dorogi út mente, Zöld-bokor	0221/17, 0221/3, 0166/41, 0228/14, 0223, 0228/17, 0228/15, 0228/16
88603	160	Paula- liget É- i része	0140/10, 0140/13, 0141, 0140/7, 0140/8, 0140/9
89601	161	Lauraháza	099/11, 099/12, 099/14, 099/15

Tiszavasvári területén időszámítás szerinti 600 körül egy népes kolónia élt. Korábban több mint 80 sírt találtak, nem rég 41-et fedeztek fel, közülük sikerült többet feltárni. Az egyik sírban megtalálták az egyik előkelő vezető csontjait, mellette két arany karika fülbevalót, bár az akkori szokás szerint egy fülbevalót viseltek. Az öv csatja is szépen kivehető, nem zárható ki, hogy az is arany. Derék magasságban még vannak olyan fémből készült töredékek, amik egy tegez díszei lehetnek.

A megállapodás szerint a téglagyár biztosítja a feltárásokat, és ha jól fogy a téglá, akkor még további nagy területeket kutatnak át, mert a beruházás területének növelése előtt ez követelmény. A feltárások során az itt élő népesség szegényebb részének sírjait tárták fel, a későbbi feltárt rész az előkelőké lehetett. A terület déli részén több tucatnyi ház maradványait találták meg, így ezt a korszakot sikerült alaposan feltérképezni. A lelet akár segíthet átértékelni a Honfoglalás kori történelmet is, ugyanis sokak felfogása szerint az országba érkező magyarok nem találkozhattak avarokkal, azok addigra kihaltak, a mostani lelet szerint akár azoknak lehet igaza, akik ezzel szemben azt tartották, hogy a beérkező magyarok találkozhattak, keveredhettek az itt élő avarokkal.

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A helyi védelem alá vonandó épületek felsorolását az 1.14.6.9 fejezet tartalmazza.

Tiszavasvári településszerkezete halmaz jellegű, az utcák szabálytalan alaprajzúak. A hazai rendszerben összevisszaságban állnak az utcák, amelyek rövidek és zengugosak. Tiszavasvári épített környezeti emlékei:

- Műemlékek
- Helyi védelemre javasolt természeti értékek
- Közparkok
- Kegyeleti parkok, temetők területei

1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

A település közigazgatási területén világörökségi és világörökségi várományos terület nem található.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Az épített környezet legértékesebb emlékeinek és értékeinek megtartása a műemlékvédelem feladata. A műemlékek és a műemléki környezettel kapcsolatos eljárási szabályokról a Kulturális Örökség védelméről szóló 2001- évi LXIV. sz. törvény rendelkezik.

Tiszavasváriban 5 darab műemléki védelem alatt álló épület található.

DESSEWFFY-KASTÉLY	
azonosító	8499
törzsszám	6198
védettség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	lakóépület
eredeti főtípus	kastély
cím	4440 Tiszavasvári, Petőfi u. 1.
helyrajzi szám	2443, 2444, 2438, 2439, 163, 2440, 2441, 2447, 2448
rövid leírás	<p>Ma a volt Dessewffy-kastély ipari tanulóintézet. A klasszicista időben épület 1820 körül. Az 1850-es és az 1870-es években bővítették.</p> <p>Az épület bejárata a főtömb tengelyéből erőteljesen kiugró timpanonos lezárású, melyet 6 db négyzetes hasáboszlop tart</p> <p>Két oldalán lizénák keretezte faltükrökben az egész épületre jellemző 2-2 egyenes záródású ablak nyílik, felettük stukkós kördíszítés.</p> <p>A főtömb két végén sarokrizalitok ugranak ki, melyek karcolt kváderes sarokpillérei között szárnyanként 1-1 félköríves vakolt oromdíszes ablak nyílik.</p> <p>A főtömbhöz balról egyszintes, jobbról kétszintes ívelt vonalú, befelé hajló szárnyrész csatlakozik.</p> <p>Az íves szárnyrészekhez sarokpavilonként csatlakozó kétszintes épületek tengelyében kőkeretes portikuszos bejáratok, ezek két oldalán 1-1 egyenes záródású, felettük az emeleten falpilasztetek között nyíló 3-3 hasonló ablak található.</p> <p>Kert felőli déli homlokzatának tengelyében, középrizalit ugrik ki. Timpanonos lezárású teraszépítményét 2 hasáb és 4 hengeres dór oszlop tartja. A főtömb és a szárnyak elválását itt kevésbé hangsúlyos sarokrizalit és homlokzati tagolás jelzi.</p> <p>A kváderes falpilasztetek között egyenes záródású körstukkós díszítésű ablakok nyílnak. A főtömböt mindkét oldalon erőteljes párkányzat zárja le. Összetett kontyolt és oromzatos nyeregtetejét cseréphéjazat fedi.</p>
fotó	

GÖRÖG KATOLIKUS TEMPLOM	
azonosító	8500
törzsszám	6199
védettség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	szakrális építmény
eredeti típus	görög katolikus templom
cím	4440 Tiszavasvári (Tiszbüd) Vasvári Pál u.
helyrajzi szám	991
rövid leírás	<p>A görög katolikus templom 1762-ben készült el. A tornyát a 19. század utolsó harmadában romantikus stílusban átépítették. A templombelsőben 1870 körül a régebbi képfal elemeinek felhasználásával ikonosztáz található. A főoltár a 18. század végéből való.</p> <p>Az épület egyhajós, hosszaház, lóhereívű szentéllyel, egy homlokzati toronnyal épült, nyeregtetős épület, északkelet felé néző szentéllyel</p> <p>Bejárata a hosszaház délnyugati rövid oldala elé épített torony alatt nyílik. Kőkeretes, félköríves záródású bejárata felett timpanonos vakolt oromzat, felette félköríves szoborfülke. Osztópárkánya felett keretezetlen kör és kettős ikerablakok nyílnak, utóbbi zsalus.</p> <p>Háromszögű oromzatok zárják le a hasonló tagolású oromzatokat, bennük óralemez.</p> <p>Bádoggúlisíkok fedik a tornyot.</p> <p>Délkeleti oldalát két félköríves záródású ablak tagolja. Apsza lóhereíves, Délkeleti mellékszentélyében egy egyenes záródású ajtó. A kelet felé néző apszisában egy félköríves ablak nyílik. A hajó északnyugati oldalának felosztása megegyezik a délkeletivel.</p> <p>Nyeregtetős, apszisa felett ívesen hajló, műpala fedésű épület.</p>
fotó	

REFORMÁTUS PARÓKIA	
azonosító	8496
törzsszám	10240
védettség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	lakóépület
eredeti főtípus	református parókia
cím	4440 Tiszavasvári, Garami Ernő út 2.
helyrajzi szám	2873
rövid leírás	<p>Barokk eredetű épület, de már átépítve.</p> <p>Bejárata a déli oldalon nyílik, az egykor nyitott, ma zárt fasávós, üvegezett 4 db. széles félköríves nyíló tornác egyik ívében nyitott ajtón.</p> <p>A zárt árkádós tornác két szélén egyszerű belső helyiségekbe nyíló egyenes záródású ablakok.</p> <p>Az utca felőli hosszoldalon 3 db., a két rövid oldalon 2-2 egyenesen záródó ablak nyílik.</p> <p>Kontyolt nyeregtetejének 2 végén kémény, a tető kettős hódfarkú cserépfedés borítja.</p>
fotó	

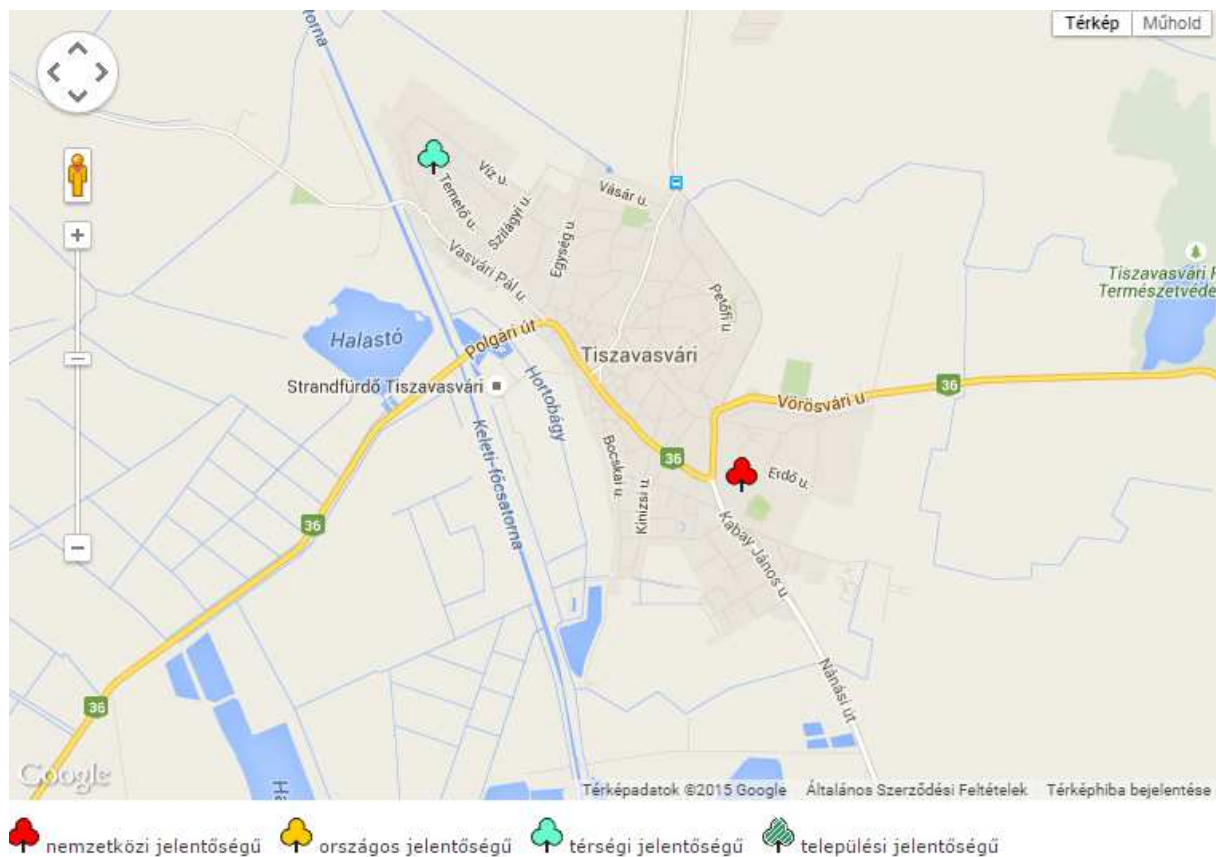
REFORMÁTUS TEMPLOM	
azonosító	8497
törzsszám	6197
védettség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	szakrális építmény
eredeti főtípus	református templom
cím	4440 Tiszavasvári, Kálvin u.
helyrajzi szám	2872
rövid leírás	<p>A templom középkorú eredetű, többször átépített és újjáépített a 17. és a 18. században. Jelenlegi formájában 1789-es átépítés óta áll. Az épület körül falazott kerítés kerek tornyokkal.</p> <p>Szabálytalan alaprajzú, nyugati harangtornyos, poligonális záródású, északon és délen előcsarnokos, nyeregtetős épület.</p> <p>Bejáratai három irányból nyílnak. Északon díszes lépcsős feljáró vezet az előcsarnok tengelyében álló ajtóhoz, nyugaton a torony tengelyében, délen szintén egy kisebb előcsarnokban nyílik bejárat.</p> <p>Az északi előcsarnok timpanonos lezárású, a bejárat kőkeretes, kosáríves, zárókódíszes ajtóban nyílik. Két oldalán hasonló kőkeretes karzatfeljáró kapuk. Felettük könyöklőpárkányos, félköríves ablakok között építési tábla. A templomon körben a földszintre egyenes, a karzatokra nagyobb félköríves, szalagkeretes ablakok nyílnak.</p> <p>Harangtornyát nyugatról két kis támpillér erősíti, sarkai lekerekítettek. Szegmensíves, kőkeretes bejárati ajtó felett szalagkeretes körablak, felette hasonló keretezésű, félköríves ablak, oldalanként 1-1 db.</p> <p>Jelzésszerű párkány felett oldalanként 1-1 szalagkeretes, félköríves ablak nyílik, felette zárókódíszéhez érintkező, vakolt körablak.</p> <p>Fél órapárkánya felett ívelt, középen kockát formázó gúlasívak, sarkain bádoggázás díszítéssel, bádoggázású.</p> <p>Hajója a toronyhoz háromszögű oromzattal kapcsolódik, sarkain támpillérekkel. Déli előtere hasonló oromzatú, benne kosáríves, kőkeretes bejárattal. Nagyméretű apszisának sarkain támpillérek. Nyeregtetejét fémlemezborítás fedi.</p>
fotó	

RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM	
azonosító	6498
törzsszám	10238
védettség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	szakrális építmény
eredeti főtípus	római katolikus templom
cím	4440 Tiszavasvári, Kossuth u. 88.
helyrajzi szám	2701
rövid leírás	<p>A templom gótizáló késő romantikus stílusú 1912-ből. A település középpontjában található, sík területen áll.</p> <p>Egyhajós, hosszáz, poligonális szentélyzáródással, egy homlokzati toronnyal ellátott nyeregtetős épület.</p> <p>Bejárata a hosszáz nyugati oldala elé épített torony alatt nyílik. Magas orommezővel díszített kapuja felett bélletes körablak, osztópárkánya felett két neogót ablak, harangszinten szintén. A torony sarkait egy-egy támpillér támasztja. Bádog gúlasisak fedi.</p> <p>A hajó déli oldalán három csúcsíves ablak, közöttük három támpillér. Koronapárkánya gótizáló. Ezen oldalhoz kapcsolódik az oratórium. Déli oldalán két csúcsíves ablakkal. Fölötte áttört kőkorlát húzódik.</p> <p>Poligonális szentélyét két csúcsíves ablak és négy támpillér tagolja.</p> <p>A hajó északi oldalához csatlakozik a sekrestye ugyanolyan felépítéssel, mint az oratórium.</p> <p>A hajó északi tagolása megegyezik a délivel.</p> <p>Nyeregtetős, pala fedésű épület.</p>
fotó	

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Történeti kert:

A településen található történeti kertek helyét az alábbi historicgarden honlapról letöltött térkép ábrázolja.

A térkép alapján 1 nemzetközi jelentőségű kert és 1 térségi jelentőségű kert található Tiszavasváriban.

Nemzetközi jelentőségű kert a Desseffy-kastély parkja. A kert viszonylag gondozott. A parkban sok idős és nagy méretű fa található: pl. vérbükk, magnólia, szomorú japánakácok, selyemfenyő, és a bejárat közelében egy óriási vöröstölgy csomja (még él). A kastély hátsó bejárata előtti egykori szökőkút medencéje üresen áll.

Térségi jelentőségű kert a Korniss-Dogály kastély kertje, stílusa középkori, reneszánsz.

Temető:

A működő közterület a 36-os főút mentén a település magjától keletre Nyíregyháza felé található. Ravatalozó épület található rajta.

A település közigazgatási területen több temető van, melyek elhanyagolt környezetben, növényzettel benöve találhatóak.

A római katolikus vallásúak temetője a Desseffy család kriptája köré alakult ki, mely az ajtón látható évszám szerint 1862-ben épült. Egyszerű nyeregtetővel fedett, kisméretű, díztelen építmény. A krypta előtt 1844-es évszámmal öntöttvas talapzaton jazenista kereszt áll, amin bronzírozott vaskorpusz van. A kereszt előtt két sorban a Desseffy család elhunyt tagjainak öntöttvas síremlékei állnak magyar nyelvű hexameterben írt sírfeliratokkal.

Az 1980-as évekig állt még egy kétágas harangláb is a temetőben, melynek harangját Józsefháza - pusztáról hozták. Felirata a következő volt: „Öntötte Schitz Pál Eperjesen 1848. A Józsefháza Pusztának emlékéül adta gróf Desseffy Eleonóra 1848”. A krypta nemzeti sírkert.

Zsidótemető:

Az 506-os helyrajzi szám alatti ingatlanon található. Ravatalozó épület nem található az ingatlan területén.

A nem használt illetve a zsidótemető területét településszerkezeti változása kegyeleti parkká való minősítése indokolt.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Történeti táj:

Történeti tájként kell műemléki védelemben részesíteni az ember és a természet együttes munkájának eredményeként létrejött olyan kulturális (történeti, műemléki, művészeti, tudományos, műszaki stb.) szempontból jelentős, részlegesen beépített területet, amely jellegzetessége, egységessége révén topográfiailag körülhatárolható egységet alkot.

Történeti táj a településen található.

Műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet:

Műemléki jelentőségű területként kell védeni a település azon részét, amelynek jellegzetes szerkezete, beépítésének módja, összképe, a tájjal való kapcsolata, terei és utcaképei, építményeinek együttese összefüggő rendszert alkotva történelmi jelentőségű és ezért műemléki védelemre érdemes.

Tiszavasvári műemléki környezetbe sorolt ingatlanjai helyrajzi számok szerint: 2700/4, 2700/6, 2702, 2863/1, 2863/2, 2864/1, 2864/2, 2864/3, 2864/4, 2865, 2867, 2868, 2869/1, 2869/2, 2870, 2977, 2979/2, 2979/3, 2967, 2873/1, 2874, 2876, 2873/4, 2873/5, 2873/6, 2875, 2877, 2878, 2438, 2441, 2444, 2448/6, 2448/9, 2465/1, 2465/2, 2466-2472/1-3, 822/5, 822/2, 822/4, 822/6, 822/7, 822/8, 822/9, 822/10, 822/11, 824, 825, 826, 955, 956/1, 956/2, 957-960/1, 992, 993, 1540-1548.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

A nemzeti emlékhely a nemzet történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszíne, amely a magyar nemzet, illetve a magyar és az ország területén élő nemzetiségek összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet önképében kiemelkedő fontossággal bír, továbbá amely országos jelentőségű állami megemlékezés színhelye lehet, és amelyet az Országgyűlés törvénnyel nemzeti emlékhellyé nyilvánított.

A település közigazgatási területén nemzeti emlékhely nem található.

Tiszavasváriban nemzeti sírkert fellelhető.

A nemzeti sírkert a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (NEKB) által annak minősített temető, hősi temető, hősi temetési hely, továbbá temetkezési emlékhely, kegyeleti emlékhely, temetési helyek összessége. A római katolikus temetőben Dessewffy József, cserneki és tarkeői gróf sírhelye található. Dessewffy József politikus, költő, író, műfordító, főrend, az MTA tagja volt.

1.14.6.9. Helyi védelem

Helyi jelentőségű védett természeti területi értékek

Helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket. Védelmi kategóriájukat tekintve lehetnek természetvédelmi területek (TT) vagy természeti emlékek (TE) is.

A Helyi Építési Szabályzat alapján helyi jelentőségű természetvédelmi terület a Dessewffy kastély parkja.

Tiszavasvári védett területeinek listája a Hortobágyi Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján:

Dessewffy kastélypark: 0163, 2439, 2443

Védelmi kategória: TT

Kiterjedése: 69,03 hektár

Ebből fokozottan védett: 0 hektár

A Helyi Építési Szabályzat alapján a Hortobágyi Nemzeti Park adatszolgáltatás alapján Tiszavasvári tervezett Természeti Területei helyrajzi számok alapján: 025/AB, 035, 038/1, 040, 010/AB, 0974, 0975, 0356, 0358/112, 0364/6, 042/14, 044/1, 046/1, 046/2, 048/1, 048/2, 049/1, 0333/4, 0261/13, 0749, 0755/1, 0755/2, 0755/3, 0492, 0494, 0910, 0912/AB, 926, 933, 0307, 0296/2, 0298, 0301/1-A, 073, 077, 090/1, 090/2

Helyi jelentőségű épített örökségű védelemre javasolt épületek

Az építetett örökség helyi védelmére az Örökségvédelmi Hatástanulmány tesz javaslatot.

Tiszavasvári helyi védelemre javasolt épületei:

Dogály-Korniss kastély (Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 820. hrsz.)

A XIX. század elején épült földszintes kúria nőági öröklés útján került az erdélyi származású Korniss család birtokába. A klasszicista stílusban épült kúriát Korniss Ferenc a XX. század elején bővítette kastéllá. A kastély neobarokk stílusú, palafedésű, magas manzárdtetővel ellátott. (A tetőszerkezetben állítólag semmi „vasanyag” nincs. Fa „csapolásokkal” oldották meg az illesztéseket.) A kúria körül lévő kertből lett leválasztva a Szilágyi utca. A kastély bejáratánál található kétszárnyú kovácsoltvas kapun 1812-es évszám olvasható. A Dogály-kúria ötös osztású klasszicizáló épülete és kovácsolt vaskapuja jelentős értéket képvisel. Az épület jelenleg szociális otthonként működik, és a nagy tiszteletnek örvendő tekintetes asszonyról Kornisné Liptay Elza Szociális és Rehabilitációs Központnak nevezték el. Többször át lett alakítva, vannak boltíves plafonjai, de a nagy többsége a szobáknak sík mennyezetű. Angol kertje az enyészeté lett, de parkja ma is gondozott, szépen rendben van tartva. A kastély mögött új épülettel került bővítésre az otthon lakóinak jobb ellátása érdekében. A kastély hátsó parkjában temetkezési hely is van kialakítva, ahol az utolsó Korniss tulajdonos sírhelye is megtalálható.

Református iskola (Tiszavasvári, Ady Endre u. 8. szám 2866. hrsz.)

Volt református gyülekezeti terem (Tiszavasvári, Garami E. u. 4. szám 2861. hrsz.)

Lakóépület (Tiszavasvári, Honfoglalás u. 6. szám 3006/1. hrsz.)

Lakóépület (Tiszavasvári, Hősök útja 2. szám 3039/2. hrsz.)

Általános iskola, volt zsidó iskola (Tiszavasvári, Bethlen Gábor u. 2. szám 24. hrsz.)

Lakóépület (Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 4. szám 148. hrsz.)

Lakóépület (Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 15. szám 3017/1. hrsz.)

Lakóépület (Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 30. szám 229. hrsz.)

Lakóépület (Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 52. szám 240. hrsz.)

Lakóépület (Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 70. szám 293. hrsz.)

Lakóépület (Tiszavasvári, Dózsa Gy. u. 43. szám 3368/2. hrsz.)

Volt kastélyhoz kapcsolódó lakóépület (Tiszavasvári, Gépállomás u. 18. szám 2611. hrsz.)

Magtár épülete (Tiszavasvári, Szilágyi u. 871. hrsz.)

Könyvtár (Tiszavasvári, Kossuth u. 24. szám 2844. hrsz.)

Munkaügyi Központ (Tiszavasvári, Báthori u. 2. szám 21/1. hrsz.)

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6. ;

Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.

Tel/fax: 42/421-303; E-mail: nyirsegeterv@gmail.com

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az elhanyagolt helyi védelemre javasolt építmények állapotának felmérése, ennek alapján intézkedési terv kidolgozása szükséges.

A leromlott állapotú, elhanyagolt házak, lakóépületek felújítását el kell érni az ott lakók együttműködésével, bevonásával.

Továbbá környezeti és tájhasználati konfliktus forrása:

- az extenzív területhasználat,
- a csatornázatlanság, a kommunális hulladék elhelyezésének és kezelésének nem elfogadható megoldása,
- az úthálózati hiányosság, ami miatt a város belső forgalma is túlzottan a központra terhelődik,
- az épített környezet terén a szakszerűtlen építészeti gyakorlat
- védett kastélyok leromlott állapotúak
- a zöldfelületek nagysága alacsony
- a belvizes területek nagysága magas
- magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének romlása (, főleg a szegregált területeken)

Jelentős mértékű szennyezőanyag kibocsátás nem jellemző egyik gazdasági tevékenységet végző vállalkozásra sem a közigazgatási területén. A levegőminőség állapota kedvezőnek mondható, a légszennyezés mértéke nem haladja meg a jogszabályok által előírt egészségügyi határértéket. A lakossági emisszió elsősorban a fűtési szezonban jelentkezik, a közlekedési eredetű légszennyezés esetében a településen áthaladó közlekedési út térségében meghatározó mértékű. Jelentős porterhelést okozhatnak a levegőben a város és környékén jellemző gyengén humuszos talajok. Az ipari jellegű légszennyezőanyag-terhelés nem jellemző a településre.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A közúti közlekedés fő tengelyvonalait a megyében az M3-as autópálya, és a 4., 36., 38., 41., 49. számú főutak jelentik. Az utak mennyisége összességében megfelelő, a települések közti úthálózat sűrűsége kedvező, meghaladja az országos átlagot. Az útállomány összetétele is sokat javult: a 100 km²-re jutó főútvonal-sűrűség a megyében már alig maradt el az országos átlagtól, és a mellékutak sűrűsége sem sokkal magasabb már az országos átlagnál. Összességében viszont továbbra is inkább a mellékutak dominanciája a jellemző. A megye kedvezőtlen elérhetőségét az M3 autópálya Nyíregyházaig történő megépítése javította, viszont továbbra is hiányzik néhány főút, amely az egyes kistérségeknek az autópályához való gyorsabb kapcsolódását biztosítaná. A meglévő hálózat struktúrája az M3-as autópálya Vásárosnamény felé történő továbbépülésével folyamatosan átrendeződött. A további útszakaszépítések megtörténtek Nyíregyháza felől Magyótól és Ófehértótól délre, Vásárosnamény felé, az autópálya a kistérség északi szélén halad, és Nagyállónál kijárata létesült. Az autópálya megépítésével nagyobb átmenő teher és személyforgalomra lehet számítani, de ezzel összefüggésben a 41.sz. kl. úton a forgalom jelentős visszaesése eddig még nem következett be.

A legközelebbi repülőtér Debrecenben és Nyíregyházán található. A román, szlovák és ukrán határ elérhető távolságban van.

Tiszavasvári a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén belül átlagos területűnek és népességűnek számító Tiszavasvári járás központja. Fekvése a megyében nyugati, a megyeszékhelytől, Nyíregyházától mintegy 30 km-re, nyugatra található.

A KSH adatai szerint a településen az eljárók száma közel másfélszerese a bejárókénak. A bejárók több mint fele Tiszalókról, Szorgalmatosról, illetve Hajdúnánásról jár Tiszavasváriba, míg az eljárók fő célpontjai Nyíregyháza, Tiszaújváros és Hajdúnánás.

1.15.2. Közúti közlekedés

Tiszavasvári Város területét az országos főúthálózat 36-os számú főútja érinti, valamint az M3-as autópálya közelsége révén a település könnyen megközelíthető.

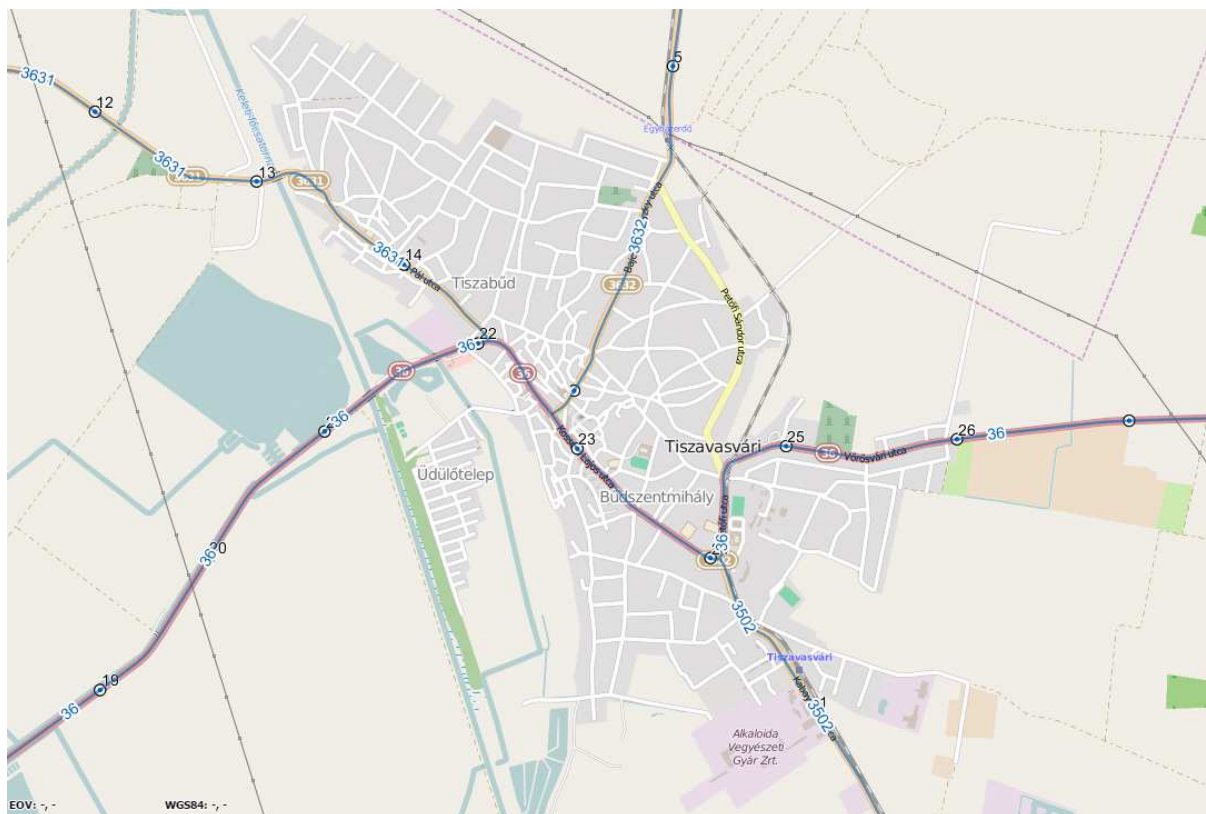
A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:

- 36. sz. másodrendű főút (Polgár-Nyíregyháza)
- 3502. sz. összekötő út (Tiszavasvári-Hajdúböszörmény)
- 3631. sz. összekötő út (Tiszadob-Tiszavasvári)
- 3632. sz. összekötő út (Tiszalök-Tiszavasvári).

A központi belterületről kiinduló, a főbb irányokba kivezető utak szilárd burkolattal rendelkeznek. A külterületi lakott helyeket egymással összekötő dűlőutak, melyek egyben a mezőgazdasági táblák és a majorok megközelíthetőségét is biztosítják, burkolat nélküli földutak. Igen fontos szerepet töltenek be a település életében, ezért minden évszakban való járhatóságuk létfontosságú.

A településen alapvetően a személygépkocsi forgalom a domináns. A városközponton keresztülhaladó 36. sz. másodrendű főúton jelentős a közúti forgalom ma még elviselhető nagyságú. A jövőben tervezett fejlesztések hatására várhatóan növekszik a település közlekedési forgalmi tárgyú terhelése, így szükségessé válhat egy közlekedési gyűrű kiépítése Tiszavasvári települése körül. A megyei terven már a déli elkerülő távlati nyomvonala leolvasható.

A településen közlekedők közel fele gyalogosan, másik részük körülbelül azonos arányban személygépkocsival és kerékpárral jár, míg a közösségi közlekedés szerepe elhanyagolható. A bejárók és eljárók körülbelül egyharmad-kétharmad arányban személygépkocsival, illetve távolsági busszal jutnak el végcéljukra, a vasút szerepe marginális.

forrás: kira.gov.hu

A település a 109-es vasútvonal vonalán helyezkedik el, 1 vasútállomással (Tiszavasvári vá.) és 1 vasúti megállóhellyel (Egyházerdő mh.) rendelkezik.

Kerékpáros úthálózat részben kiépített. Tiszavasváriból Tiszalökre önálló kerékpárúton keresztül eljuthatunk. A település központjában is kiépített kerékpárút található a 36-os főút mentén.

A településen lévő közlekedés a jelenlegi igényeket kielégíti.

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

A már ismertetett főúthálózati elemeken kívül a közúthálózati szempontból alközponti szerepű város a környező településekkel északnyugati irányban (Vasvári Pál utca) a 3631. j. Tiszadob - Tiszavasvári, északi irányban (Bajcsy-Zsilinszky utca) a 3632. j. Tiszalök – Tiszavasvári, délkeleti irányban pedig a 3502. j. (Nánási út) Tiszavasvári – Hajdúböszörmény összekötő úton áll még kapcsolatban.

Tiszavasváriban a közúton történő közlekedésre az Észak-Magyarországi Közlekedési Központ Zrt. járatai adnak lehetőséget. Napi szinten több járat közlekedik Nagycserkeszen át Nyíregyházára, és Szorgalmatosan át Tiszalökre. Ritkábban közlekedik járat Hajdúnánás, illetve Tiszalökön át Tiszadadára, Tiszadobra, valamint Újtikoson keresztül Polgárra, Tiszaújvárosra. Naponta csak egy-egy járat közlekedik átszállás nélkül Egerre, Gyöngyösre, Miskolcra és Budapestre.

A buszjáratok célcsoportját az alap-, és középfokú oktatási intézményekben tanuló diákok, a szakrendelésekre, gyógykezelésekre járó lakosok, a kistérségi (nagyvárosi) közösségi funkciók, illetve a munkahelyük elérésére használó utasok alkotják. A buszjáratok jelenleg kielégítik a lakosság elsődleges igényeit, viszont a késő esti órákban is vannak buszjáratok.

A városi hálózat centrális szerkezetű. Legfontosabb, és ezzel együtt legforgalmasabb úthálózati elemei a 36. sz. főút városi szakasza (Polgári út – Vasvári Pál u. – Kossuth Lajos u. – Petőfi u. – Vörösvári u.), a 3502. j. út városi szakasza (Kabai János u.) valamint a 3632. j. út városi szakasza (Bajcsy-Zsilinszky u.), amely a vasútállomás kapcsolatát is biztosítja. Az említett utak mentén találhatóak a legfontosabb oktatási és közintézmények, továbbá a jelentősebb üzemek nagy része. Ezek közül mindegyik 2x1 sávossal kialakítású, egyes csomópontokban 2 sávossal jármű-osztályozóval, illetve helyenként parkolószávokkal. A településrészek közötti kapcsolatot is főként ezek az utak biztosítják, amelyek csomópontja a városközpontban található. Szintén országos közút a 3631. j. út (Vasvári Pál u.), amely a település északi részét tárja fel.

Közüti szempontból a város minden része jól megközelíthető, nincsenek feltáratlan városi területek. A település belterületén 70,37 km út található, ebből 33,2 km szilárd burkolatú, a belterületi kiépítettség közepes. A város területén egy jelzőlámpás csomópont található, a Kossuth Lajos utcának a Somogyi Béla és a Kabai János utcák csatlakozásai közötti szakaszán, a gyalogosok átkelésének segítése céljából (közúti keresztezés nélkül). A további városi csomópontok jelzőlámpás forgalomszabályozásúak.

1.15.3.2. Kötőpályás

Tiszavasvárit az azonos nevű vasútállomás, valamint Egyházerdő megállóhely érinti, melyek a 109-es számú, Tócsövölgy (Debrecen)–Tiszavasvári–Tiszalök vasútvonalon fekszenek. A MÁV Zrt. 109-es számú vonala a 108-as számú, Debrecen–Füzesabony vasútvonal Debrecen város területén található Tócsövölgy vasútállomásból ágazik ki és észak irányban jelentős városokat feltárva Tiszalök állomáson csatlakozik a 117-es számú, Ohat-Pusztaköcs–Görögcsallás vasúti mellékvonalhoz. A regionális vasúti pálya besorolású vonal 61,9 km hosszú, egyvágányú, dízel vontatású, 210 kN tengelyterhelésű, 60 km/h sebességre engedélyezett vonal, melynek szerepe a hajdúvárosok (Hajdúbozsórmény, Hajdúnánás, stb.) és Debrecen közötti kapcsolat biztosításában van.

Tiszavasvári vasútállomást a 2014/2015. évi menetrend szerint egy átlagos hétköznapi nap összesen 18 személyszállító vonat érinti. Az ütemes jellegű menetrend szerint Debrecen és Tiszalök között 120 percenkénti követéssel mindenhol megálló személyvonat közlekedik.

A menetidő Tiszavasvári és Debrecen között 75-83 perc, Egyházerdő és Debrecen között 80-88 perc.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A városban a mezővárosi hagyományok és a kerékpározás szempontjából kedvező síkvidéki terepadottságoknak köszönhetően számottevő kerékpáros forgalom tapasztalható. A városközpontban található, forgalomvonzó létesítményeket sokan kerékpárral közelítik meg.

A településen körülbelül 3,5 km kerékpárút található. A Polgári út – Vasvári Pál u. – Kossuth Lajos utca útvonalon az Adria utcától a Városháza tér parkjáig irányhelyes kerékpársáv, onnan az Arany János utcáig elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút, az Arany János utcától a Kabai János utcáig pedig önálló, gyalogos forgalomtól elválasztott kerékpárút kapott helyet. A Petőfi utcán a Kabai János utcától a Vörösvári utcáig, illetve a Vörösvári utcán a temetőig elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút vezet. Így a 36. sz. főút belterületi szakaszán majdnem végig megvalósul a kerékpáros forgalom gépjárművektől való elválasztása. A fentiekén kívül a Városháza téren, illetve a Bajcsy-Zsilinszky utca elején, a Kossuth Lajos utca és a Bethlen utca között található egy rövid, elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút. Műszaki állapotuk végig jó. Problémaként merül fel ugyanakkor a járdák részleges hiánya az érintett szakaszokon, így a gyalogosforgalom és a kerékpáros forgalom elválasztása nem mindenhol tud megvalósulni, amely pedig korszerűtlen megoldás.

Egyéb kerékpárút a település területén nincsen, a kerékpáros közlekedés javarészt a közúti infrastruktúra igénybevételével történik. Kerékpárforgalmi hálózat tekintetében Tiszavasvári ugyan mutat hiányosságokat, de kerékpárút-hálózata viszonylag kiterjedt, és legalább a település központján átmenő legforgalmasabb utakat lefed.

Problémát jelent a kerékpározás a város főútjain, elsősorban a 3502. és a 3631 j. utak belterületi szakaszán a nagy gépjárműforgalom, és sok esetben a parkoló járművek miatt.

A csomópontok kialakítása általában lehetővé teszi a kerékpáros kanyarodásokat, bár több helyen nehezítik azt a többsávos felállók. A vasút elvágó hatása annak perifériális elhelyezkedése miatt nem jelentős. A környező települések megközelítése szempontjából fontos a Tiszavasvári – Szorgalmatos – Tiszalök kerékpárút, amely a 3602. j. út mellett vezet Tiszavasvári belterületének határáig. A többi környező település csak a közúthálózaton érhető el.

Bár a kerékpáros célpontok többsége ellátott kerékpárparkolóval, ezek zömmel korlátozott befogadóképességű, korszerűtlen támaszok, amelyek csak az első kereket rögzítik.

Tiszavasváriban Kerékpárforgalmi Hálózati Terv nem készült, és egyéb, a kerékpárforgalmi hálózatot megalapozó dokumentum meglétéről sincs tudomásunk.

Tiszavasváriban a kiépített belterületi járdák hossza kb. 66,9 km, így a járdahálózat kiépítettsége magas, a lakott területek utcáinak nagy része rendelkezik szilárd burkolattal és legalább egyoldali járdával.

Ugyanakkor a belvárosi, folyamatosan fejlődő területek és a külsőbb városrészek kiépítettség szempontjából eltérőek, utóbbiakon a járdák kiépítettsége és színvonala (műszaki jellemzői, állapota, vagy éppen megléte) vegyes képet mutat.

A gyalogos közlekedés számára a vasútvonal keresztezése annak perifériális elhelyezkedése miatt nem komoly akadályképző elem. Az átkelési lehetőségek változatos kialakításúak, labirintkorlát kialakítására a gyalogosok számára nem minden kereszteződésnél került sor.

A településen járdaszigetek kialakítása nem jellemző, gyalogátkelőhelyek is elsősorban a belvárosban segítik a közlekedést. A Kossuth Lajos utcának a Somogyi Béla és a Kabay János utcák csatlakozásai közötti szakaszán, a gyalogosok átkelésének segítése céljából jelzőlámpa került kihelyezésre.

A belváros területén gyalogos terek vannak kialakítva a Városháza téren, a református templom előtt, illetve az Bajcsy-Zsilinszky úton a Találkozások háza előtti területen. A belváros területén csak gyalogos- illetve kerékpáros forgalom számára kijelölt sétányok kerültek kialakításra a református templom előtti területen, a Garami Ernő utca és a Kálvin utca között.

1.15.5. Parkolás

Tiszavasváriban a parkolás szabályait összefoglaló, hatályos rendelet nincsen, a közterületi parkolók díj fizetése nélkül vehetők igénybe.

A városban található gépjárművek számának növekedése a parkolási problémák fokozódását vetíti előre. Főleg a városközpontban, ahol forgalomvonzó létesítmények koncentráltan helyezkednek el, alakulhat ki időszakos kapacitáshiány. E mellett egyes nagyobb forgalmat vonzó létesítmények (közintézmények, piac, valamint a nagyobb foglalkoztatók) környezetében ugyancsak problémát okozhat a gépkocsik elhelyezése.

A kapacitás a fontosabb közintézmények, illetve forgalomvonzó létesítmények környékén kielégítő.

A vasútállomáson, a felvételi épület közvetlen környezetében kb. 20 személygépkocsi elhelyezésére van lehetőség burkolt területen, ezen kívül kb. 10 személygépkocsi elhelyezésére van lehetőség egy közvetlenül a parkoló mellett található, burkolatlan területen, amely később fejleszthető. A felvételi épülettől délre, az Alkaloida Vegyészeti Gyar Zrt. üzeme előtt több nagy befogadóképességű, burkolt, illetve burkolatlan parkoló is rendelkezésre áll, de ezek elsősorban a gyár dolgozóit szolgálják ki. A központtól kicsit távolabb, a gyógyfürdő mellett szintén nagy befogadóképességű parkoló áll rendelkezésre.

1.16. Közművesítés

Egy térség közműellátottsága az egyik legfontosabb tényező a vállalkozások működési környezetében, meghatározó szerepe van egy terület tökevonzó képességének alakulásában, a víz-és szennyvízcsatorna ellátás pedig következtetni enged a lakosság életminőségének szintjére is.

Tiszavasvári közmű szolgáltatói a következők:

- Villamos hálózat
  - E. ON Tiszántúli Áramhálózat Zrt.
    - 4024 Debrecen, Kossuth L. u. 41.
- Vízellátási hálózat
  - Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt.
    - 4220 Hajdúböszörmény, Radnóti Miklós u. 1.
- Szénhidrogén hálózat
  - TIGÁZ_DSO Földgázelosztó Kft.
    - 4200 Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 184.
- Vízvezetési hálózat
  - Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt.
    - 4220 Hajdúböszörmény, Radnóti Miklós u. 1.
- Hírközlési hálózat
  - Magyar Telekom Nyrt.
    - 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

A település területén közüzemű vízellátó hálózat üzemel, melyet a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt. biztosít. A város közműves ivóvízzel való ellátottsága teljeskörű, csak a külterületen lévő Józsefháza vezetékes ivóvízellátása nincs megoldva.

Az 5 db víztermelő kút közül 3 db üzemel. A vízigényt teljes egészében rétegvízből biztosítja a szolgáltató. A rétegvíz az ivóvízminőségi határértéket meghaladó koncentrációban tartalmaz ammóniumot és mangánt. Korábbi mérések alapján a vas is határérték feletti értéket mutatott. A vízkezelési technológia során a mangán és a vas eltávolításra kerül a vízből. Az ammónia kezelésére nincs kialakítva kezelési technológia, de mivel az értéke nem túl magas, a vízkezelési technológia során határérték alá csökken.

A rétegvíz bűvárszivattyúkkal kerül kiemelésre. A kutak szellőztetése biztosított a magas gáztartalom csökkentésére. A vízműtelepre a rétegvíz 150 és 200 mm átmérőjű műanyag és azbesztcement csővezetéseken keresztül kerül.

A vízkezelés a Bajcsy Zs. u. 59. alatti vízműtelepen történik. A szűrőteremben ZEL 3150 típusú szűrő biztosítja a vas és mangán eltávolítását. A beépített szűrők száma 6 db, melyből a jelenlegi vízigényt 2 db szűrő üzemével is biztosítani lehet. A szűrő kapacitása 1000 m³/d. A klórgázadagoló helyiségben a szűrés után fertőtlenítés ADVENCE típusú klórozó berendezéssel. A vízműtelep 700 m³ térszínti tározóval került kialakításra, melyből 400 m³-es nagytározó nem üzemel, tartalék.

A 200 m³-es magastározó a város súlypontjában, a Gépállomás utcán található.

A tűzoltóvíz szükségletet, illetve a vezetékmosást földfeletti tűzcsapok biztosítják, melyek ellátottsága 100%-os. A település külterületén elhelyezkedő Józsefháza vezetékes ivóvízhálózata hiányos.

A vízmű kapacitása a jelenlegi igényeket kielégíti, sőt a város lakosságának a dupláját is elviselné.

A város belterületén egy hévízkút található, melyet a termálfürdőnél hasznosítanak. A kút 1075 m-ről termel vizet, a víz hőmérséklete 67°C, a talphőmérséklete 88°C. A termálvíz nagyon sós.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A település területén közüzemű szennyvízellátó hálózat üzemel, melyet a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt biztosít. A város közműves szennyvízzel való ellátottsága teljeskörű, csak a külterületen lévő Józsefháza vezetékes szennyvízellátása nincs megoldva.

A szennyvíztelep főbb létesítményei:

- 1 db Multiprojekt géprács
- 1 db tangenciális homokfogó homokkihordóval
- 3 db vasbeton denitrifikáló medence
- 2 db vasbeton levegőztető medence
- 3 db utóülepítő medence
- 1 db vasbeton iszapsűrítő
- 1 db átemelő akna
- 1 db komposztáló telep

A szennyvíztelep Tiszavasvári és Szorgalmatos szennyvíz kezelését végzi el. A város közigazgatási területén NA 200 KG PV gerinccsatorna hossza 32 597 folyóméter, a nyomócső hossza DN 50 KPE nyomócső esetén 4 002 folyóméter, DN 63 KPE nyomócső esetén 12 0063 folyóméter, DN 90 KPE nyomócső esetén 3 260 folyóméter, DN 110 KPE nyomócső esetén 1 438 folyóméter. A bekötések száma 2 777 darab, az NA 150 KG PVC bekötőcsatornák hossza 14 616 folyóméter. A házi átemelők hossza 661 darab, a tisztító aknáké 626 darab, a tisztító idomoké 519 darab, átemelőből 17 darab található.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település területére hulló csapadékvizek elvezetésére a közlekedési utak mentén részben zárt csőcsatornák, részben nyílt árkok létesültek, a feladat ellátója az Önkormányzat.

A település szerkezete, vízhalózata, hidrológiai jellemzői, lejtési viszonyai, talajtani adottságai nagyban befolyásolják a települések belterületén elvégzendő vízrendezési munkákat. A település szerkezete befolyásolja a vízrendezési művek vonalvezetését, a csatornák és árkok (nyílt-zárt) kialakítását. A sűrűn lakott, burkolattal ellátott helyeken a zárt rendszerek kiépítése szükséges, a laza beépítésű utcáknál a nyílt vízvezető árkok kialakítása javasolt.

Az elvezetett felszíni vizek befogadója a Hortobágy csatorna és a Kincses csatorna.

A külterületek területe vízrendezett, ahol a vízvezetés megoldott, de a rendszeres karbantartás hiányzik, melyet közmunkások bevonásával próbálnak megoldani.

A település számos pontján a belvíz elvezetés problémákba ütközik.

1.16.2. Energia

16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Villamos energia

A város villamosenergia-ellátását az E-ON Tiszántúli Igazgatósága biztosítja. A villamosenergia-hálózat a település teljes területén kiépített légvezetékes rendszerrel.

A szabályozási terv készítésénél fontos szempont a megfelelő védőtávolság betartása, mely a 20 kV-os hálózatonál 5 m, a 120 kV-os hálózatonál 13 m.

A jelenlegi szekunder 0,4 kV-os hálózat légvezetékes, oszlopon szerelt, az utak mentén és a közterületeken a tartóoszlopok egyben a közvilágítási feladatot is ellátják a rájuk szerelt világító testekkel, melyek korszerűsítése megtörtént. Az egyes ingatlanok légvezetékekkel és földkábelekkel csatlakoznak a szekunder hálózathoz. A meglévő 20 kV-os hálózat további fejlesztési igényeket kielégít.

A településkép javítása érdekében a jelenlegi szabadvezetékes rendszer helyett földkábeles rendszer kiépítésére van szükség a központi területek, valamint a főutak környékén.

Gázellátás

A település gázszolgáltatója a TIGÁZ-DSO Földgázelosztó Kft. A település szinte egész területén elérhető a gázszolgáltatás, vagyis a települési ellátottság hozzávetőlegesen 97 %-os. A gázellátást a Tiszavasvári gázátadó állomás biztosítja.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Tiszavasvári vonatkozásában a napfénytartalom felhasználásával kapcsolatos adatok nem állnak rendelkezésre. A napsütéses órák számát tekintve a település napfényviszonyai megfelelnek a szoláris energia felhasználására.

A település geotermikus felhasználását tekintve csekély, a felhasználása 2011-ben kezdődött meg.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati épületek közül a polgármesteri hivatalon napelemes rendszer került kiépítésre. A rendszer biztosítja a Hivatal áramfogyasztását és a visszatáplálással a rendszer még nyereséget is termel. 2015-ben az önkormányzat az épületeire napelemes rendszer telepítésére pályázatot nyert.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Tiszavasváriban a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan változik. A teljes lakásállománynak majdnem fele rá van kapcsolva.

A település vezetékes és mobil szolgáltatással rendelkezik, a vezetékes szolgáltató a T-Com, míg mind három mobil szolgáltató elérhető.

A helyhez kötött telefon-, műsorelosztó- és internet szolgáltatás fejlesztésére és a meglévő vezetékes hálózat továbbépítésre van szükség a szolgáltatás minőségének javítása mellett. Mobil rádióhálózatok tekintetében a szolgáltatás minősége megfelelő.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

Tiszavasvári a Hajdúhát és a Hortobágy kistájak határán található.

A Hajdúhát medencealjazat felépítéséről viszonylag kevés az információ, de a település közigazgatási területén a szenon-paleogén flis előfordulása a jellemző, melyre a középső-miocén elvékonyodó vulkáni sorozata települt. A középső-pleisztocénig szárazulati felszínű Hajdúhátat elérő folyók üledéke helyenként lösszel keveredik. A tiszta futóhomok jelenleg nincs a felszínen, mert a lösz, löszös homok, mely a felső-pleisztocén korból való, befedi. Tiszavasvári területén a lösz és iszapos folyóvízi üledékből diagenizálódott ártéri infúziós lösz vastagsága a 10 métert is elérheti, melyekhez jelentős agyag előfordulások kapcsolódnak. Diagenizált kőzet az üledékes kőzetnek a vízből és levegőből természetes úton lerakódott üledéke.

A közigazgatási területen a Hortobágy jellemzően ártéri szintű tökéletes síkság. A pleisztocén végén három hordalékkúp fogta közre a kistájt, melynek következtében ezen a területen főképpen finomszemcsésű üledékek akkumulálódtak. A pleisztocén iszap, agyag rétegekre löszréteg képződött. A Tisza az óholocénban öntésiszapot rakott le és a lösziszapos területek elszikesedést eredményeztek. A holocénban a Tisza az egész Hortobágyot bejárta az üledéket és a domborzatot homogenizálva. A Hortobágy területének 74 %-a sós és szikes talajok fedik. A löszös üledékeken jellegzetes mozaikos talajkomplexumok keletkeztek a felszín közeli szikes talajvíz hatására.

A szikes talajvízű területeken a csernozjom talaj a mélyben sós, az 50-60 (int.) talajminőségi kat. sorolt réti csernozjom (1%) és az erősebben szikes, a 40-55 (int.) termékenységi kat. sorolt, mélyebben szolonyeces réti csernozjom változata (11%) fordul elő. A csernozjom talajok főként (90-100%) szántóként hasznosultak. A mély fekvésű, szikes talajvízű területek löszös anyagain a réti szolonyeces talajok 3%-ot, az igen gyenge termékenységű (int. <25) sztyepesedő réti szolonyecsek 4%-ot, a szolonyeces réti talajok pedig <0,5% területet foglalnak. Körülbelül a fele-fele részben legelőként és szántóként hasznosíthatók. A réti talajok 15%-a és a nyers öntés 75%-a rét- legelőként és szántóként hasznosítható. A kistáj mezőgazdaságilag hasznosítható, de a fokozott figyelmet kell fordítani a szél és a víz- erózió elleni védekezésre, az öntözési lehetőségek jobb kihasználására, valamint a talajszerkezet megóvását szolgáló növényssorrend és agrotechnika alkalmazására.

Hajdúhát csernozjom talajok e fő típusban azokat a talajokat egyesítjük, amelyekre a humusz anyagok felhalmozódása, a kedvező, morzsalékos szerkezet kialakulása, valamint a kalciummal telített talaj oldat kétirányú mozgása jellemzi, és amelyek az ősi füves növénytakaró alatt bekövetkezett talajképződés eredményei. Humuszosodása, a füves növényzet talajba jutott maradványainak mikrobiológiai úton bekövetkező elbomlása és átalakítása a humuszosodás. Ezt a folyamatot a mélyebb szintekben csak fokozatosan csökkenő erősséggel lehetjük fel, következményeként a csernozjom talajokban a humusztartalom a mélységgel csökken. Előfeltétele a füves növénytakaró, gyengén lúgos vagy semleges kémhatású talaj, megfelelő víz levegő, és tápanyag viszonyok, amelyek a biológiai tényezőknek kedveznek. A humuszos réteg a vízhatástól mentes típusokban fokozatosan átmenetet mutat, a réti csernozjomokban viszont nem. A kilúgozási folyamat a csernozjomokban a szénsavas meszet oldja ki a felső talajszintekből, karbonát tartalmat csökkenti. A kilúgozásnak előfeltétele az elegendő csapadék, melynek eloszlása egyenletes. További vízvesztés esetén a sók betöményednek és kiválnak, a dolomit kicsapódásához vezet a mészlepedékes csernozjomokban. Ugyancsak feltétel a jó vízáteresztő képesség. A mészlepedékes csernozjom szelvényében a karbonátok mennyisége felülről lefelé fokozatosan nő. A kilúgozás sosem ér el olyan mértéket, hogy a talaj elsavanyodása jelentős legyen. Agyagosodása, a csernozjom fő típusban ritka, vagy az ősi erdőtalaj-képződésnek a humuszosodással elfedett maradványa lehet. Kimutatása az agyagtartalom karbonát-mentes anyagra való átszámítása alapján lehetséges. A szénsavas mész fluktuálása, a kilúgozási folyamat jellegének következménye. Azokban a talajokban, amelyekben a sók kilúgozódása a nyári száraz időszakban visszafordul, és a karbonátok időleges felhalmozódását idézi elő. Ez a jelenség nyáron jobban észlelhető. Só felhalmozódás a mélyebb szintekben akkor következhet be, ha a talajvíz csak kisebb mélységben található. Előfeltétele a sok sót tartalmazó talajvíz, vagy a vízhatlan altalaj, mely meggátolja az oldatok további lefelé mozgását.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Felszíni víz

A terület vízháztartására a gyér lefolyás, a szárazság és a vízhiány a jellemző. A vízfolyásokban állandó jelleggel csak csapadékos időszakokban van víz. Máskor csak tavasszal jelentkeznek árhullámok. A vízminőség II. osztályúnak mondható. A Keleti-főcsatornán maximum 80 m³/s vizet vezetnek ki. Az állóvizek mennyisége csekély, a legnagyobb természetes állóvíz a településtől keletre található szikes tó, a Fehér-szik. A 6 darab mesterséges tározók ennél nagyobbak.

A belvízelvezető csatornák mentén a parti sáv - melyet az akadálymentes fenntartás végett kell biztosítani - igazgatóság által kezelt csatorna esetén 6 m, társulati kezelésben levő csatornáknál 2 m.

Felszín alatti víz

Tiszavasvári területe a 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A talajvíz mélysége jellemzően 2-4 méter között van, de ennél magasabb és alacsonyabb talajvízszintek előfordulhatnak. A talajvíz kémiai jellege szerint főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége 15-25 nk° között van, de a település körzetében 45 nk° fölé megy. A rétegvizek mennyisége nem jelentős. Az artézi kutak száma nagy.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A város levegőminőségi állapotát alapvetően a közlekedés légszennyezése, valamint a gazdasági/mezőgazdasági területhasználat határozza meg. A háttérjellegű szálló porszennyezés a külterületeken dominánsnak tekinthető. A város és a terület levegőminősége az SO₂, NO₂, NO_x és CO komponensek tekintetében kiváló, PM₁₀ (szálló por) vonatkozásában jó minősítésű. A település környezetében meglévő gazdasági telephelyek minimális mértékben, de elsősorban a közlekedési-szállítási, kisebb mértékben a tüzeléstechnikai és technológiai légszennyezéssel vannak jelen. Az Ipari Parknak a környezetre gyakorolt hatása jelentős a hagyományosan iparral rendelkező településen. Tiszavasvári jelentős légszennyezettséggel járó vállalkozása az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt. valamint az Ecomissio Kft és a Wienerberger Téglaiipari Kft.

A települést a levegő szennyezőanyagai szerint nézve a 4/2002. (X.7.) KvVM alapján a következő értékek érvényesek:

- Kén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Nitrogén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Szén-monoxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- PM₁₀ (a levegőben lebegő szilárd és folyékony – aeroszol – részecskék gyűjtőneve: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van
- Benzol: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Talajközeli ózon: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ arzén: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ kadmium: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ nikkel: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ ólom: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ benz(o)pirén: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.

A célértékeket a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletének 1.1.4.1 pontjában meghatározott értékek adják.

A közlekedésből származó (gépjárművek emissziója) szennyeződések mellett problémát jelent a gépjárművek által felvert por és ennek hatásai. A településen időszakosan megjelenő pollen illetve parlagfű okozhat az időjárástól függően a lakosság körében kisebb allergiás panaszokat. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendelet csak központilag a 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A zaj - és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

A vizsgálatok alapján meg kell határozni a település területén előforduló zajforrásokat, azokat a terület-felhasználási egységeket. A településen átmenő forgalommal lehet számolni. Legjellemzőbb közlekedési zajforrásként a 36-os forgalmi út tekinthető, mely keresztülhalad a településen. Ezért átmenő és célforgalom miatti útként zajkibocsátása elviselhető. A környezeti zajterhelés szempontjából Tiszavasvári kedvező helyzetben van. A zaj és rezgésterhelési helyzet a távlatokban sem rontható amennyiben a közúti forgalom nagysága, nem változik. Ennek érdekében a környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól illetve rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymástól viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladjon meg az érvényben lévő határértékeket. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) rendeletnek megfelel.

1.17.5. Sugárzás védelem

Tiszavasváriban nagyfeszültségű vezeték és mobiltelefon-torony csak lakott területtől távol található. Tiszavasvári a paksi atomerőmű 300 km-es Élelmiszer –fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónájába (ÉÓZ) területére esik. Tiszavasváriban a sugárzást figyelő sugázmérő pont nem található.

1.17.6. Hulladékkezelés

A kommunális hulladékot a város lerakóhelyén helyezik el. Legnagyobb mennyiségben az Alkaloida Vegyészeti Gyárban keletkezik hulladék, de itt a keletkezett hulladékot az üzem saját hulladékégetőjében ártalmatlanítják. A lakóépületek kommunális hulladék elszállítatásában csak a fele vesz részt. Az üdülőterületen a kommunális hulladék zsákos begyűjtése zajlik, mely alapján nem beazonosítható, hogy a tulajdonosok mekkora aránya vesz részt a hulladékgyűjtésben.

A településnek a hulladékgazdálkodás területén jelentős lemaradásban van. El kell érni a településen a 100 százalékos lefedettséget a begyűjtési szolgáltatásnak.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Tiszavasvári vizuális környezetterhelését képezik az illegális hulladéklerakások, melyek folyamatosan képződnek. Az illegális hulladék felszámolását az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi, melynek székhelye Nyíregyházán található.

A közigazgatási területen található egy működő bányatelek, melyet a Wienerberger Téglaiipari Kft helyi téglagyára használ a terméke előállítására.

1.17.8. Árvízvédelem

Tiszavasvári az Alföld Hajdúhát és Hortobágy kistáj települése, mely kistájakon nem okoz problémát árvíz, belvízzel azonban többször meg kellett küzdenie a településnek. A 18/2003. (II.22.) KvVM-BM a települések ár, és belvíz veszélyeztettségi alapon történő besorolásáról szóló együttes rendelet melléklete szerint Tiszavasvári közepesen veszélyeztetett település.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A településen keletkezett lakossági hulladékgazdálkodás nem elégséges, a város kommunális hulladékgyűjtő rendszere nem elégíti ki az elvárt normai követelményeket, valamint a településen keresztül haladó 36-os főút zajterhelése és levegőszennyezése magasabb a megengedetnél. E fentebb leírt két környezetvédelmi konfliktus áll fenn Tiszavasváriban.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

Tiszavasvári a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosítására kiadott 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. melléklete alapján I. katasztrófavédelmi osztályba sorolt. Ennek megfelelően – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtására kiadott 234/2011.(XI.10.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében foglaltakat figyelembe véve – az elégséges védelmi szint biztosítása érdekében, szükséges a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása. A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. A jelen módosítással érintett rész szabályozási szélességi méretei az átsorolást követően nem változnak, a műszaki paraméterek, mint útszélesség, gyalogos közlekedés kialakítása rendszerezik az egyes közlekedési útvonalakat, jobban segítik a tűzoltójárművek közlekedését. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, illetve a tervezés során biztosítható, az úthálózat megfelel az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembevételével készül el, melyeknek az előírásait betartja.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat ide vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyezési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzveszélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Tiszavasvárin építésföldtani korlátokkal nem kell számolni. Területén barlangok, pincék és alábányászott területek, kedvezőtlen morfológiai adottságok nem találhatók, kivétel ez alól a Wienerberger Téglaiipari Zrt agyagbányája. A helyszín földrengések által nem veszélyeztetett. Tevékenységekből eredő korlátozásokkal nem kell számolni. Magassági, mélységi korlátozásokkal nem kell számolni a településrendezési terv előírásain kívül.

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

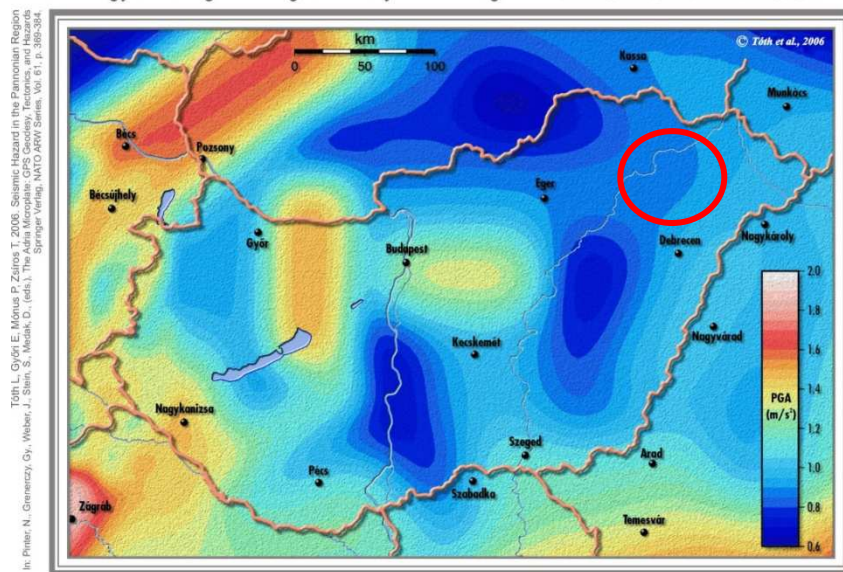
A Miskolci Bányakapitányság nyilvántartása szerint működő bányatelek működik a Wienerberger Téglaiipari Zrt. fenntartásában. A közigazgatási területen több homokbánya található, melyek működési engedélyének kiadásáról a Miskolci Bányakapitányság dönt.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település közigazgatási területén nem található csúszás-, süllyedésveszélyes terület.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

Tiszavasvári a Közép-Magyarországi földrengés vonal nyomvonalán helyezkedik el, azonban földrengés veszélyeztetettség szempontjából nem veszélyeztetett a közigazgatási terület.

(Forrás: www.seismology.hu)

Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe a valószínűségi módszer alapján készült. A szeizmicitás alapján kijelölt forrásként földrengés-aktivitásának statisztikus jellemzői mellett figyelembe veszik a bizonytalansági tényezőket, az alapkőzetet, valamint a talajvízszint helyzetét.

1.18.2. Vízházi veszélyeztetettség

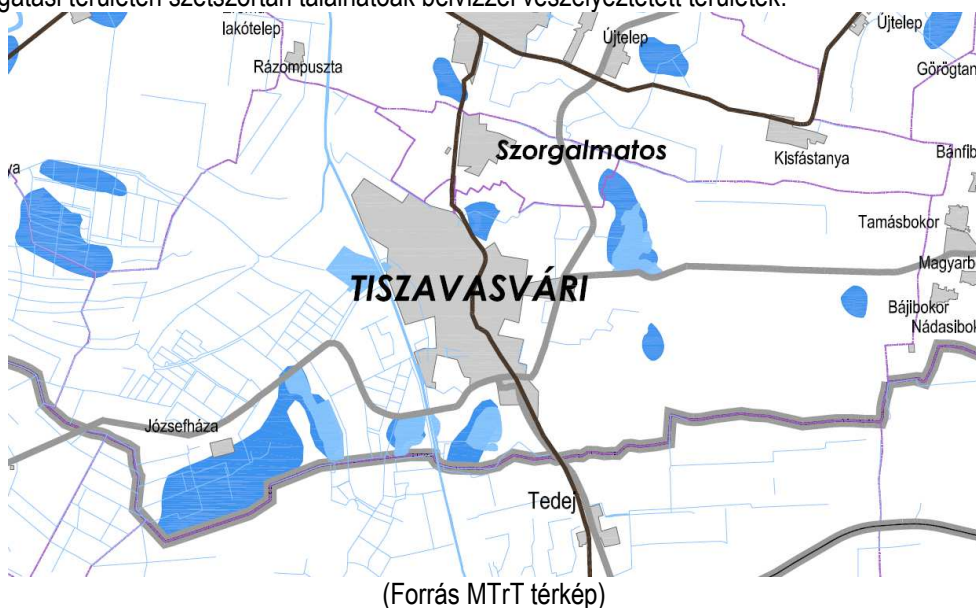
1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett árvíz veszélyességi szempontból.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe belvíz veszélyességi szempontból érintett. A lenti MTRT részletben látszik, hogy a közigazgatási területen szétszórtnak találhatók belvízzel veszélyeztetett területek.

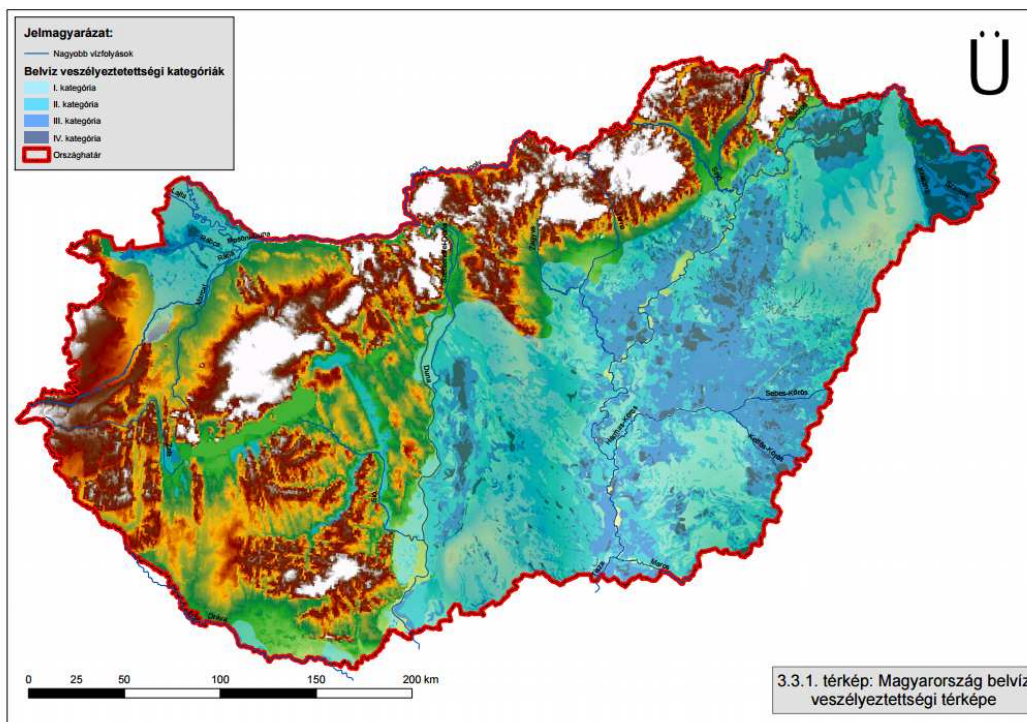

Tiszavasvári Város Önkormányzata a Tiszántúli Vízügyi Igazgatósággal konzorciumban támogatást nyert el az ÉAOP-5.1.2/D2-11-2011-0035 azonosító számú pályázaton „Tiszavasvári Város belterületi vízrendezése” című projektjének megvalósításához az alábbi műszaki tartalommal:

- Tiszavasvári – Vöröshadsereg úti öblözet: H-Tb-1-0 és H-Tb-1-1 csatorna rekonstrukciója
- Tiszavasvári – „Kállói 1-es mellékág” csatorna építés (36-os főút mentén)
- Hortobágy főcsatorna rekonstrukciós munkái a 89+796 – 93+267 km csatorna szelvény között, műtárgy beépítése a 89+920 km szelvénybe

A projekt összköltsége 174.235.872 Ft amelyhez az Önkormányzat és a TIVIZIG 161.534.076 Ft támogatásban részesült. Az előzetes műszaki felmérések, tervezői egyeztetések alkalmával kirajzolódott, hogy ezen 3 települési gócpont belvízveszélyének a megoldása, lényegében a település nagy részét megóvná tartós esőzés esetén a belvízkároktól. A fennmaradó települési csatornaszakaszok rekonstrukcióját egy későbbi ütemben kívánja az önkormányzat megvalósítani a prioritás és a jelenlegi anyagi helyzetének figyelembevételével.

(Forrás: kotivizig.hu)

Magyarország belvíz veszélyeztetettségi térképe alapján Tiszavasvári a II. és III. belvíz veszélyeztetettségi osztályba sorolandó.

A kategóriák jelentése:

- II. belvíz veszélyeztetettségi kategória: belvízzel mérsékelt veszélyeztetett terület
  - Az elöntés relatív gyakorisága: 0,05-0,10
- III. belvíz veszélyeztetettségi kategória: belvízzel közepesen veszélyeztetett terület
  - Az elöntés relatív gyakorisága: 0,11-0,20

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Mély fekvésű területek Tiszavasvári közigazgatási területén nem találhatók.

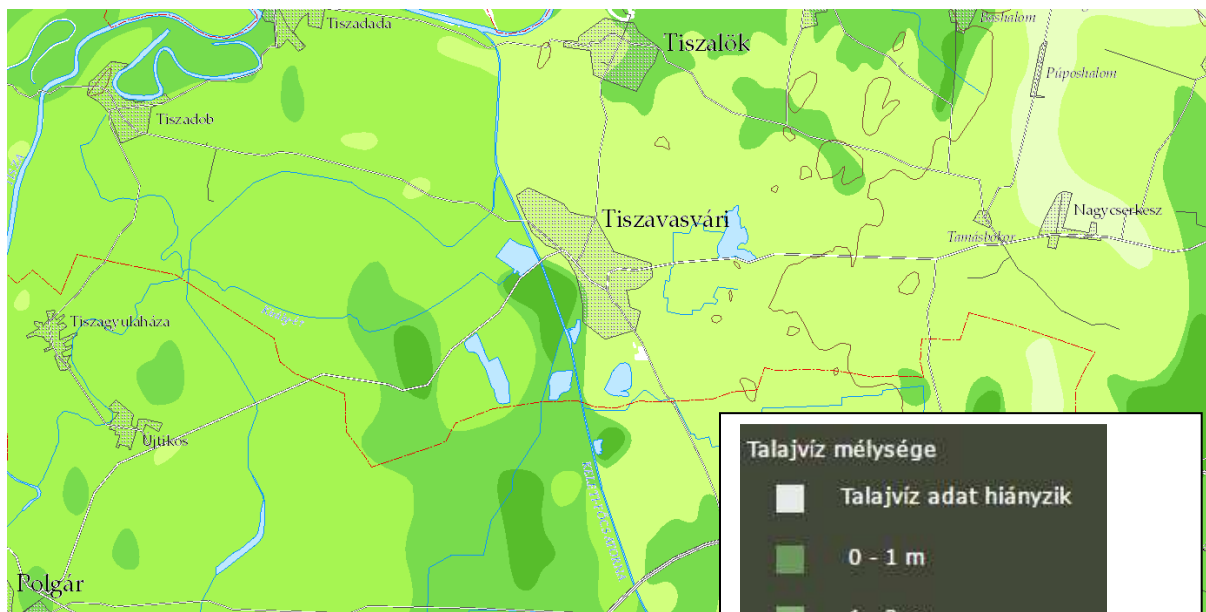
1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Árvíz és belvízvédalom készütségi fokozatainak jelentését, valamint az egyes készütségi fokozatok során elvégzendő feladatokat a jogszabályban leírtak alapján kell elvégezni. Jelenleg hatályos jogszabály a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet, amely rendelkezik az árvíz- és a belvízvédkezésről.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a térségben több belvízveszély alakult ki. Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban is komoly problémát okoz a területeken lévő tavaszi hóolvadások idején visszamaradó belvíz.

Talajvíz

A közigazgatási területen a talajvíz viszonylag csak a településtől keletre lévő területen magas. Egyéb helyeken jellemzően 2 és 4 méter között találjuk a talajvízszintet. A településtől keletre még ennél is alacsonyabban van a talajvíz.

(Forrás: Magyarország talajvíz térképe)

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

Kedvezőtlen morfológiai adottságú terület nem található a településen.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Az érvényben lévő mélységi és magassági korlátozásokat a helyi építési szabályzatban olvashatjuk:

- beépítésre szánt területek közül bizonyos ipari gazdasági területek közül a helyi építési szabályzat 16,0 m-es maximális építménymagasságot enged meg úgy, hogy az építménymagasság számítását a szokásostól eltérően az összes bruttó szintterület és a telekterület hányadosának maximumaként kell kiszámolni.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Jelenleg tevékenységből adódó korlátozások, de a lakóterületi és településközponti övezetekre vonatkozó korlátozása szerint, kereskedelmi-szolgáltató, vendéglátó- és egyéb kisüzemi tevékenység csoportjai kivételesen sem legyenek elhelyezhetők:

1. Áruszállítás, fuvarozás, gép- és autókölcsönző műhely,
2. autófényező műhely (telephely terület),
3. autóbontó műhely (telephely terület),
4. autókarosszéria-lakatos (telephely terület),
5. autókereskedelem (telephely terület),
6. mezőgazdasági gépjavító műhely (telephely terület),
7. akkumulátor – töltő, javító, újrafeldolgozó műhely (telephely terület),
8. gumiszerező, javító műhely (telephely terület),

9. tüzelő- és építőanyag telep,
10. kisgépkölcsönző iroda,
11. járműőrző telep,
12. közúti gépjávitó, karbantartó, szervízelő műhely telephely terület,
13. asztalos műhely (telephely terület),
14. fafeldolgozó, megmunkáló műhely (telephely terület),
15. fémmegmunkálás, fémfeldolgozás és felületkezelés műhely (telephely terület),
16. öntő (telephely terület),
17. lakatos műhely (telephely terület),
18. könnyűipari termékkfeldolgozó, raktározó műhely (telephely terület),
19. vegyipari termékkészítő, feldolgozó (telephely terület),
20. mészégető (telephely terület),
21. kelmefestő, vegytisztító (telephely terület),
22. bognár, kádár (telephely terület),
23. élelmiszeripari feldolgozó műhely
24. raktár, nagykereskedések áru lerakatok telepei,
25. galván-üzem telep,
26. szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltató műhely (telephely terület),
27. kőfaragó, műkögyártó és betonelem előregyártó műhely
28. péküzem.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Ásványi nyersanyag lelőhely a település közigazgatási területét nem érinti.

(Forrás: MTrT térkép)

Az Országos Ásványvagyon Nyilvántartás a megye területén 31 olyan területet tart nyilván, ahol korábbi kutatások ásványi nyersanyag létét bizonyították. Jelentős a megye területén a homok- és talajjavításra szolgáló tőzeg és lápi mész, valamint az agyag és a termásvíz vagyon. A megye gazdaságában a bányászat nem volt meghatározó az ásványi nyersanyagok hiánya miatt, amit igazol az is, hogy az OTRT országos komplex tájrehabilitációt igénylő területet nem jelölt ki a megyében.

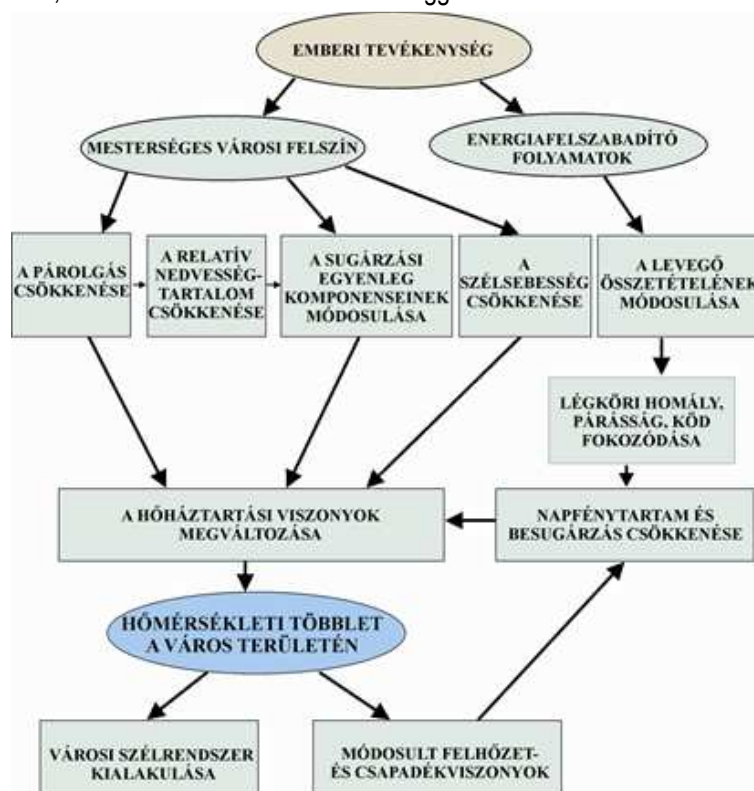
A város igazgatási területén belül védett, vagy védelem alá vonandó geológiai érték nem található.

1.20. Városi klíma

Napjainkban az emberiség mintegy felét érintik a mesterségesen létrehozott városi környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és nem utolsósorban a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei.

A városokban fellelhető mikroklimák tarka mozaikszerűségükkel tűnnek ki. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak. Ezek a közös vonások éppen a lokális (helyi) éghajlat, a városklíma keretében jutnak kifejezésre.

Az egyedi, városi klíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros ok-okozati összefüggésben állnak.

Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A városban lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszíneknek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a városban a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a városkörnyéki területeken. Ezáltal a városban a relatív nedvességtartalom is kisebb lesz.

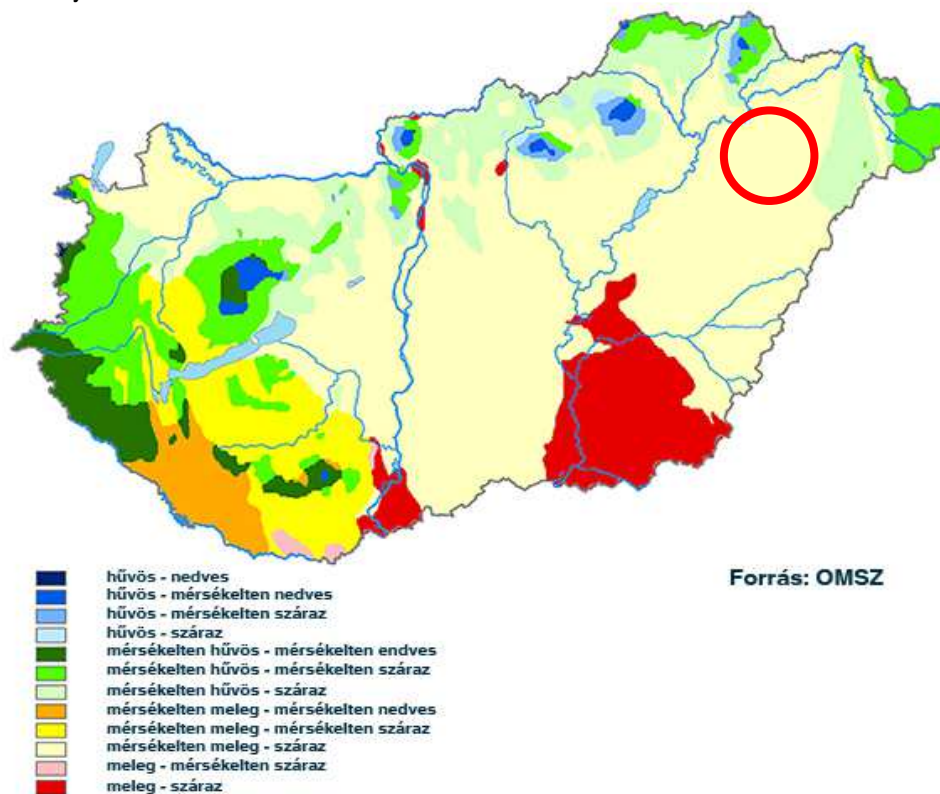
A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a város felett nagyobb a sűrűdés, ami a szélsebesség csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

A város klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete, egybefüggő erdőszült területektől és nagyterjedésű vízfelületektől is mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország mérsékelt száraz területének zónájához tartozik a település.

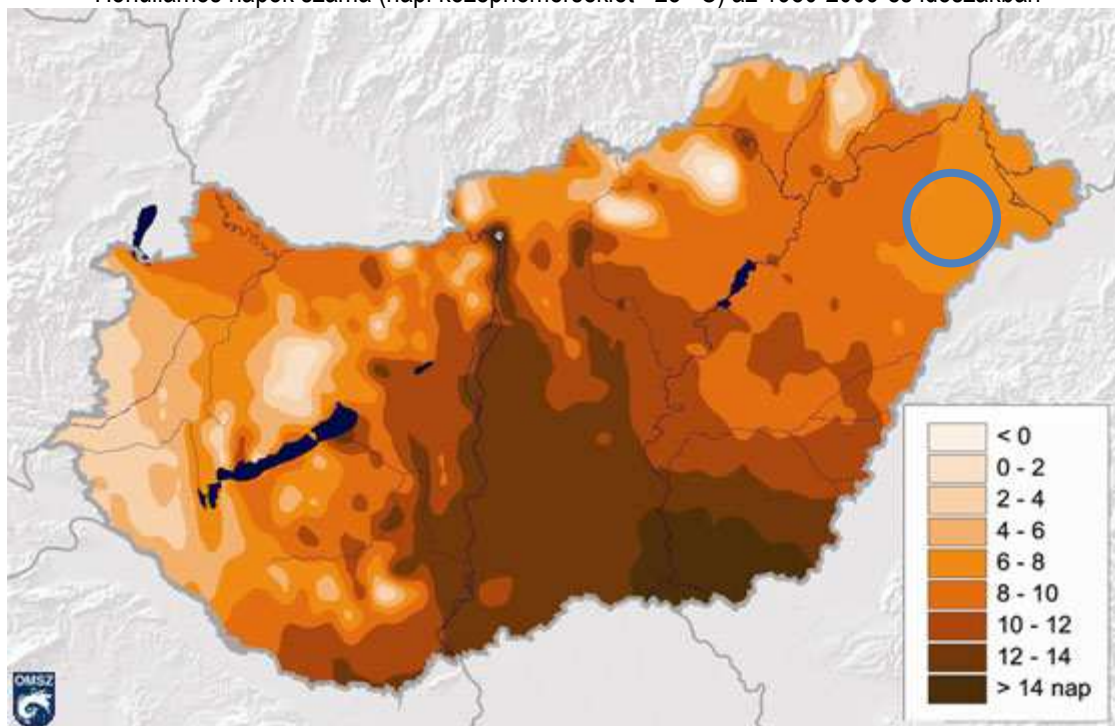

A település zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmények elszigeteltek.

Tiszavasvári a mérsékelt meleg – száraz éghajlati klíma területén helyezkedik el. Klimatikus viszonyok eloszlása

Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet >25 °C) az 1980-2009-es időszakban

(Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat)

Klímapartnerség és többszintű kormányzás a városokban

A városok számára széles körű és rendszeres, szervezett partnerség létrehozása ajánlatos, amely a következőket veszi figyelembe:

- Együttműködés a város működését érintő nemzeti, regionális hatóságok és önkormányzatok között, összhangban az ágazati politikákkal is.
- A városi klímapolitikát széles körre épülő, tartós és jól szervezett partnerség keretében kell kialakítani, mely mind a lakosságot, mind a civil és gazdasági szereplőket magába foglalja.
- Integrálni kell a klímabarát szempontokat a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig minden téren. A városi önkormányzat minél több szakterületre támaszkodhat, annál erősebb városi klímapolitikát tud megvalósítani.
- A városi klímapolitika kialakításának egyik legfontosabb eszköze lehet a város gazdaságpolitikája, amennyiben az képes a zöld gazdaság céljait és elveit követni, valamint erősíteni a helyi erőforrásokra épülő helyi gazdaságot.
- Európai és nemzeti szinten biztosítani kell a városi és városhálózati klímapolitikai kezdeményezések megismerését, és hasznosítani azok tapasztalatait, lehetőleg városi hálózatokon keresztül.

Klímatervezés az integrált stratégiákban

A városoknak az alábbi elvek szerint érdemes integrálniuk az éghajlati szempontokat saját stratégiáikba:

- A városi klímatervezést a város más fejlesztési és irányítási folyamataihoz kell kötni egy integrált, többszintű megközelítéssel, mind a kibocsátáscsökkentés és megelőzés, mind az alkalmazkodás lehetőségeit figyelembe véve.
- A klímaváltozást a városok stratégiai tervezési folyamatának minden egyes lépésénél figyelembe kell venni (helyzetfeltárás, célok és eszközök kijelölése, a nyomon követés és a végrehajtás megtervezése).

Klímabarát városszerkezet kialakítása a várostervezés és az övezeti tagolás révén

A városoknak törekedniük kell:

- a kompakt városszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a városszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- a városon belüli és város körüli utazási, közlekedési szükséglet mérséklésére; optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a többközpontúság erősítésére nagytérségi, agglomerációs szinten, csakúgy, mint a városszerkezetben;
- a városi zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket;
- magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) hasznosítására, és kerülni kell a zöldmezős beruházásokat.

Város és vidéke (város és környéke) együttműködései

A helyi önkormányzatoknak és az érintett társadalmi szereplőknek érdemes együttműködniük annak érdekében, hogy:

- Erősítsék a város és vidéke munkamegosztáson alapuló együttműködését, úgy, hogy az a város szétterülését megfékezze, megelőzve így a beépített területek összenövését, a fokozott energiafogyasztást és ökológiai funkciójú területek elvesztését.
- Korlátozzák a városok szétterülését, megakadályozva a városkörnyéki vidékies területek és természetes zöldterületek beépítését, a város elkerülhetetlen növekedése a közösségi közlekedési útvonalakat kövesse.
- A városban élők élelmiszerszükségletét mind nagyobb arányban a környék mezőgazdasági termelői biztosítsák, az értékesítési lánc rövidüljön és lehetőleg maradjon a térségen belül.

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és társadalmi következmények

Annak érdekében, hogy a városok segítsenek a hátrányos helyzetű csoportokon, és hogy figyelembe vegyék a klímaváltozás társadalmi hatásait, az alábbiakat kell tenniük:

- Fokozottan figyelembe kell venni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekeit és kockázatait, hiszen nekik további erőfeszítésekre van szükségük, hogy alkalmazkodjanak a változó körülményekhez.

– A városok legyenek fokozott figyelemmel a megelőző és alkalmazkodási intézkedésekkel járó lehetséges negatív társadalmi hatásokra, és ilyen esetben tegyenek ellensúlyozó intézkedéseket, különösen azokban a térségekben, ahol sokan élnek hátrányos helyzetben.

Klímaparát építészeti megoldások

A helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a városoknak a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- Megelőzés – hatékony energetikai megoldások az építészetben, energiatudatos építészet (pl. passzívház, alacsony szén-dioxid-kibocsátású épületek).
- A háztartások energiafogyasztásának mérséklése (fűtés, hűtés, világítás), megújuló energiák felhasználása (pl. nap- és geotermális energiafelhasználás).
- Víztaarékosság és újrahaznosítási megoldások, újrahaznosítható, környezetbarát építőanyagok alkalmazása az építészetben.
- Az épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási helyzetekre.
- Holisztikus, mindenre kiterjedő (építőanyag-gyártás, építés, használat, bontás/újrahaznosítás) energia-, költség- és károsanyag-kibocsátás elemzés készítése az épületek teljes életciklus-elemzése során.

Klímatudatos magatartás és életmód

A helyi hatóságok számára előnyös, ha növelik a lakosok környezeti felelősségét. A mindennapi életmód az oktatás, a kultúra, az ismeretterjesztő kampányok, események által is befolyásolható, annak érdekében, hogy megerősítsék a

- közös felelősséget a városi környezet állapotáért és a közös társadalmi értékek kialakítását;
- klíma- és környezettudatos életmódot: például utazási szokások, fogyasztási szokások és piaci kereslet kialakítása;
- klímaváltozás következményeinek megismertetését, a tudásmegosztást;
- helyi erőforrások hasznosításának ösztönzését, a helyi termelők marketingjét;
- helyi közösségek kohézióját, összetartó erejét, ennek érdekében a társadalmi, kulturális és vallási intézmények lehetőségeinek bővítése szükséges.

A klímabarát városok további főbb szektorális pillérei

- A városok sokat tehetnek a klímaváltozás megelőzéséért önmagában már azzal is, hogy mint helyi piacok megerősítik a helyi, részben önálló gazdaságot, amelynek célja a helyi igények kielégítése helyi erőforrások által mind a városokban, mind annak vidéki környezetében.
- Klímabarát, fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, de versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, előtérbe helyezve a gyalogos és a kerékpáros közlekedést, valamint a változó klimatikus viszonyokhoz való alkalmazkodást (pl. árnyékolás, légkondicionálás, infrastrukturális elemek).
- Biztosítani kell a hatékony és energiatakarékos energiagazdálkodást, kombinálva a zöld és a helyi energiaellátást a helyi gazdaság fejlesztésével, megújuló energiák felhasználásával és a városi hulladékból készült biogáz előállításával.
- Fenntartható, természetközeli városi vízgazdálkodási rendszer kialakítására van szükség, szoros együttműködésben a vízgyűjtő terület többi településével. A műszaki infrastrukturális szolgáltatásokat fel kell készíteni a változó környezeti feltételekre, különösen az árvízvédelem, közlekedésbiztonság szempontjából.
- Olyan katasztrófavédelmi intézkedéseket kell tenni és olyan egészségügyi szolgáltatásokat kell létrehozni, amelyek az egyre gyakoribb és jelentősebb környezeti kockázatokat sikeresen képesek kezelni (árvíz, hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék, tengerszintemelkedés, hőhullámok, vízhiány, ipari katasztrófák, havária helyzetek). Növelni kell az ezzel foglalkozó intézmények, szervezetek felkészültségét és a lakosság tudatosságát.

TISZAVASVÁRI VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Tiszavasvári város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Helyzetfeltárása komplex módon valósult meg, azaz a különböző forrásokból begyűjtött adatok elemzése, az adatok mögött álló valóság feltárása érdekében – ugyanazon fejezetekben megtörtént. A helyzetelemzés célja, hogy város jövőjét, fejlesztési irányait meghatározó hatóerőket, a hatóerők egymásra hatását feltárjuk, hogy a későbbiekben meghatározhatóak legyenek a főbb beavatkozási pontok, stratégiák.

A hatóerők elemzésére SWOT-analízist alkalmaztunk, melynek célja a meghatározott cél elérésének érdekében fontos belső és külső tényezők, illetve adottságok (SWOT faktorok) azonosítása. Az elemzés maga ugyan nem hívja fel a figyelmet arra, hogy melyek a stratégiai szempontok, illetve nem kínál választ arra, hogyan dolgozzuk ki a stratégiát, viszont abban segít, hogy észrevegyük, mely erősségek szolgálnak a hatékony stratégia alapjául, illetve hogyan használjuk ki a rendelkezésre álló lehetőségeket, hogyan küzdjük le, vagy hogyan minimalizáljuk a gyengeségeket és a veszélyeket.

2.1.1. Társadalom

Tiszavasvári népessége az országos jellemző tendenciával megegyezően csökkent, a legalacsonyabb létszám 2010-ben volt, azóta a település lakossága kis mértékben növekedett. A népesség etnikai összetételét nézve megállapítható, hogy a kisebbség létszáma növekedett. Mára már a lakosság csaknem egy ötödét ők alkotják. A hátrányos helyzetű családok növekedése a szolgáltatásokat nyújtó szervezetek megterhelését vonja maga alá. Az alacsony képzettségű munkaerő nagy számban van jelen, míg a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők elvándorolnak a településből.

A város intézményi ellátottsága általánosságban kielégítőnek mondható. Az elsődleges kulturális, egészségügyi ellátó és közigazgatási intézmény helyett kapott a városban. Az intézmények jellemzően az állami közutak oldalában épültek.

2.1.2. Gazdaság és közszolgáltatások

Tiszavasváriban a foglalkoztatottak nagy része a helyi munkakínálat szűkössége miatt a környező településre ingáznak át dolgozni. Sokan járnak be dolgozni Nyíregyházára és Tiszaújvárosba.

A vállalkozások száma és a városba irányuló ingázók száma alapján Tiszavasvári mégis a kistérségi foglalkoztatás központja.

A városban elkülönül egymástól a vállalkozások két csoportja: a helyi lakosoknak értékesítő vállalkozások valamint a hazai gazdaságba beágyazott ipari termelő és üzleti szolgáltató vállalkozások. A helyben élő lakosok számára nyújtott szolgáltatások minősége, jövedelmezősége és forgalma stagnál vagy csökken. Ezekre a vállalkozásokra jellemző az olcsóbb és alacsonyabb minőségű termékek és szolgáltatások árusítása, csak elvétve található ennek ellentmondó kereskedés.

Az idegenforgalom és a vendéglátás teljesítménye stagnál vagy csökken. A turisztikai és szabadidős élmények iránti kereslet megváltozott, és a város kínálata nem találkozik az igényekkel. A fejlődést akadályozza, hogy a közlekedési infrastruktúra szegényes, valamint Tiszavasvári területi kínálata csekélynek mondható. A szolgáltatások igénye elmarad az igényektől. A látogatókra jellemző a nagyon rövid tartózkodási idő és az alacsony fajlagos költség. A látogatói turizmus szinte teljesen hiányzik. A város főbb vonzerejét a termálvizes fürdő, a természetvédelmi terület és egyéb hagyományos programok adják.

Bizonytalan a fiatal vállalkozók száma. Az új vállalkozások közül hiányoznak a növekedésorientált és ambíciózusexport vállalkozások.

A helyi gazdaságban hiányoznak a fejlett technológiák. A 10 főnél több embert foglalkoztató vállalkozások tradicionális ágazatokban működnek.

Az adottságokban rejlő lehetőségek kihasználását akadályozza, hogy közösségben lévő kapcsolatok gyengék. A fiatal korosztály, valamint a vállalkozások elvont értelemben sem találkoznak egymással. A helyi vállalkozások a fiatalok előtt nem ismertek.

A belső kohézió viszonylagos gyengesége problémát jelent, mert a szubjektív jólét és a társadalmi tőke szintjét alacsonyan tartja. Az egyes csoportok közötti elkülönülés akadályozza a vállalkozások közötti együttműködést, az egymás közti partnerséget, valamint az önkormányzat terveinek és a kezdeményezéseinek elfogadhatóságát.

A város nem rendelkezik egyedi adottságokkal kulturális értékteremtés vizsgálat szempontjából, valamint a meglévő épített örökség és természeti környezet tekintetében sem tud kiemelkedőt felmutatni.

A település gazdasági területeinek elhelyezkedése viszonylag kedvező, de egyes területek mérete fejlesztési szempontból nem ideális.

A KSH módszertani értékelése alapján a kedvezményezett járások besorolásáról elfogadott kormányrendelet elsősorban a társadalmi helyzet, a lakhatás, a helyi gazdaság és az infrastruktúra alapján értékeli a hazai járások fejlettségét. A Tiszavasvári járás e komplex mutatók alapján a fejletlenebbek közé tartozik, elsősorban a népesség képzettsége és a vállalkozási aktivitás, valamint az itt élő emberek anyagi helyzete, személyes jövedelmei miatt.

A település a rendszerváltást megelőző időszakban jelentős iparral rendelkezett, mára az ipari szektor és a mezőgazdasági nagyüzemek erős hanyatláson vannak túl, mely kihatott a város gazdasági életére.

Az önkormányzat gazdálkodásának elemzése

A hazai önkormányzatoknak a fejlesztését és a gazdálkodását elsősorban külső adottságok határolták be, melyekre a településeknek nincsen ráhatásuk. Az emberek számára az uniós források miatt ezek a korlátok kevésbé voltak feltűnőek. A 2010 és 2011 évben általánosságban az önkormányzatok csőd közeli állapotba kerültek. Az önkormányzati rendszer újjászervezése, és az új önkormányzati feladati és ellátási modell bevezetésével, valamint a települések adósságának teljes körű átvállalásával megszűnt a kritikus helyzet. Azonban a fejlesztések továbbra is külső források segítségével tudnak csak megvalósulni. Az önkormányzat gazdálkodását továbbra is a bizonytalanság és a tervezhetőség hiánya tartja kényszerpályán.

Az önkormányzati konszolidáció részeként az állam átvette a kötelező feladatok jelentős részét. A feladatok átvételével csökkent az önkormányzatok költségvetése, ezzel együtt az önkormányzat hitelképessége is.

Az önkormányzat saját bevételei és gazdálkodása

Az önkormányzat bevétele a normatív és feladatalapú bevételek mellett a sajátos bevételeivel tud gazdálkodni. Lényegében az iparüzési adóbevétele jelenti az önkormányzat saját bevételeit, melynek mértéke függ a vállalkozások pénzügyi teljesítésétől.

A közigazgatási terület talajadottságai kedvezőek az állattartásra és növénytermesztésre, valamint jelentős felületű halastavai vannak.

A városban nem rendelkezik ipari parkkal, de korábban ipari tevékenysége használt létesítmények jelentős területen találhatóak.

2.1.3. Táj- és természeti adottságok

Tiszavasvári a Hajdúhát és a Hortobágy kistájak határán fekszik. A város tájszerkezetét alapvetően meghatározza a természeti adottságok. A közigazgatási terület közepén helyezkedik el a település.

A település közigazgatási területén lévő Szikes-tó tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területnek tekinthető. Helyi természetvédelmi terület a volt Desseffy kastély parkja. A város külterületén minimális az erdők száma.

2.1.4 Zöldfelületek

A város zöldfelületei mennyiség szempontjából kedvezőek, de a területi elosztást és minőséget nézve már nem. A közparkok növényállománya vegyes, általában felújításra szorul. Az utcafásítás sok helyen nem kielégítő

2.1.5. Épített környezet

A mai Tiszavasvári két település összeolvadásából alakult ki, melyek terjeszkedése egymás irányába történt. A beépített terület déli szomszédságában ipari, gazdasági terület alakult ki. A település nem rendelkezik kiemelkedő városközponttal és turisztikai attrakciókkal, de öt országos műemlékkel igen, melyek közül legjelentősebb a Desseffy kastély, valamint a református templom. A Korniss kastély a helyi védelem alatt álló épületek közül a legkiemelkedőbb.

A város egyre nagyobb részét képezik a kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő családok. A településen öt nagyobb és négy kisebb szegregációval találkozni. Ezek az épületek és utcák leromlott állapotúak, magas köztük a komfort nélküli lakások száma.

A város több része is belvízzel veszélyeztetett terület.

2.1.6. Közlekedés

Tiszavasvári jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a főváros irányába, a régió fontosabb települései elérésében, az M3 autópálya a közelben található. A település közúti közlekedésében a 36-os főút forgalma meghatározó. A belterületen több burkolatlan belterületi út található. A város parkolójának száma elegendő, de időszakosan kialakulhat belőle hiány. A vasúti közlekedés színvonala gyenge, míg az autóbusz közlekedés ezzel szemben jó kapcsolatot biztosítanak a környező településekkel. Helyi tömegközlekedés nem üzemel. A kerékpárút hálózat elégséges, a belterületen és a külterületen is egyaránt fejlesztésre szorul.

A városi közúti közlekedésen az elkerülő kiépítése lazítana. A településrészekben a keskeny utcák miatt aó utakból hiány van. A belső úthálózat balesetveszélyes, a kereszteződések korszerűtlenek, a gyalogos rendszer hiányos, és a parkolás a városközpontban nehézkes.

2.1.7. Közművek és elektronikus hírközlés

A település ingatlanjai összközművesen épültek ki a városközpontban, a kertvárosi és falusi környezetben. A város vízellátása megfelelő, elegendő kapacitással rendelkezik jelen értékek mellett, azonban idővel fejlesztésre szorul. A csatornázás elválasztott rendszerben működik. A szennyvízelvezetés lefedettsége csaknem teljes. A város nagy részén zárt csapadékvíz elvezetésű rendszer épült ki, míg a kertvárosias területeken nyílt. A hálózat teljes rekonstrukciójára szükség lehet. Az elektromos ellátás a teljes településre megoldott. A gázellátása belterületeken kiépített, a külterületen fejlesztésre szorul. Alternatív energia felhasználásban még nem erős a település.

TISZAVASVÁRI VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

3. HELYZETÉRTÉKELO MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Tiszavasvári településfejlesztési koncepciója és településrendezési eszközei 2007-ben készültek el, mely bemutatja előre vetítve a fejlesztési igényeket. Az előre jelzett társadalmi, gazdasági és térbeli szerkezettel összhangban készültek a hosszútávon megvalósítandó műszaki és fizikai szerkezet, valamint a hozzá szükséges területfelhasználás és a hálózati elemek térbeli rendszere.

Városrendezés

Tiszavasvári kistérségi társulásának központja, majd 2013 óta 10 település járásközpontja. A városrendezés legfontosabb célkitűzése az értékeket felhasználva forrást teremteni megvédésükre, fejlesztésükre, az itt élők jólétének megteremtésére.

Tiszavasvári Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nyugati felén lévő városa, 10 települést felölelő terület járási székhelye, mely járás lakónépessége 27 684 fő (a KSH 2011. évi adatai alapján) területének nagysága 381 km². A járáshoz tartozó települések nem egyeznek meg a kistérséghez tartozó településekkel. Tiszavasvári járását képező települések között 2 város és 8 (nagy)község található. A járási kapcsolatok alkalmiak, közösen vállalt komplex programja nincsen a településeknek.

Társadalom

Tiszavasvári mai lakónépesség az elmúlt 30 évben számottevően nem változott. A KSH adatai alapján a lakónépesség 1980-ban 13 310 fő volt, 1990-ben 13 349 fő, 2001-ben 13 456 fő, 2011-ben 12 848 fő. A lakosság létszáma az elvándorlások, valamint a megélhetési (pl.: magas munkanélküliség) színvonal miatt csökkent. A város demográfiai folyamatai összességében kedvezőtlenek. Ha a jelenlegi tendenciák folytatódnak, akkor a településnek a népesség csökkenésével és a társadalom elöregedésével kell szembenéznie. A város a szociális ellátórendszerét teljes mértékben ellátja, de az infrastruktúra alacsony.

Tiszavasváriban a hátrányos helyzetű lakosok száma magas. A szolgáltatások ellátását végző szervezetek csak részben képesek ellátni az érintettek számára nyújtott szolgáltatásokat. Ezeken a területeken az ingatlanok értéke csökken és így a szegényebb családok odaáramlása folytatódik. A cigányok száma becslések szerint a település 17 %-a lehet. A kisebbség szegregált területeken él, ahol az életkörülmények jóval alacsonyabbak a többi városrészhez képest. A szegregált területek nagysága a kedvezőtlen anyagi helyzetben élő családok miatt nő. Ezeken a területeken a lakások állaga alacsony, a komfort növelésére irányuló beruházások elmaradnak. A hátrányos helyzetű és mély szegénységben élő családok növekedése a tehetősebb családok, pályakezdők és fiatalok elvándorlásának növekedését eredményezi.

Gazdaság

Tiszavasvári fejlődését az M3-as autópálya közelsége és Nyíregyháza, Debrecen várostérségének fejlődése határozza meg. Nagymértékben függ attól, hogy miként alakul az autópálya ráhatása a városra.

A népesség és a gazdasági tevékenységek migrációja magas.

A település mobilitása magas, a munkahelyi lehetőségek száma alacsony. A gazdasági lehetőségek leépülése az évek, évtizedek alatt megnövekedett. A meglévő vállalkozásokat közvetlenül érinti a mind erősebb piaci verseny. A helyi gazdaság csak akkor képes megtartani a jelenlegi munkahelyeket, ha a kis- és közepes méretű vállalkozások mind inkább a külpiacon felé fordulnak. A vállalkozások, ha az üzleti környezet nem megfelelő, akkor új telephelyet keresnek maguknak.

A település nem rendelkezik ipari parkkal, ezért nem várható élénk beruházási tevékenység, az esetleges beruházók könnyen találnak vállalkozásaiknak jobbadottságokkal rendelkező célterületeket. A kedvezőtlen helyzet növeli az elvándorlás mértékét, a helyben található munkahelyek száma is csökken, a fiatalok elvándorolnak.

Idegenforgalom

Az utóbbi időben a Tiszavasvári Strandfürdő Kft. folyamatos fejlesztéseket végzett, amely nagyban befolyásolta az idegenforgalmat. Továbbá az ifjúsági tábor is folyamatosan fejlődött, különböző jellegű táborokat szerveznek, amelynek következtében a teljes nyári időszakban teltház van. Azonban az idegenforgalommal kapcsolatosan infrastruktúra és szolgáltatás kissé hiányos.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A SWOT elemzéseknek számos módszertana létezik, a település belső és külső tényezői szerint való felosztás az Európai Unió által alkalmazott.

A helyzetelemzés az erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek bemutatásával készül el.

Erősségek:

A lakossági alapszolgáltatás nyújtás magas.

Az ipari foglalkoztatási kapacitás magas.